HET ROODE OPROER IN FINLAND IN 1918

VOLGENS OFFICIEELE DOCUMENTEN

DOOR

Dr. HENNING SÖDERHJELM

GEAUTORISEERDE VERTALING DOOR

D. LOGEMAN–VAN DER WILLIGEN

UTRECHT – H. HONIG – 1920

SIGILLVM · VNIVERSITATIS · CALIFORNIENSIS
FIAT LVX
MDCCCLXVIII
EX LIBRIS

HET ROODE OPROER
IN FINLAND IN 1918

HET ROODE OPROER IN FINLAND IN 1918

VOLGENS OFFICIEELE DOCUMENTEN

DOOR

Dr. HENNING SÖDERHJELM

GEAUTORISEERDE VERTALING DOOR

D. LOGEMAN—VAN DER WILLIGEN

UTRECHT — H. HONIG — 1920

ELECTRISCHE DRUKKERIJ L. E. BOSCH & ZOON, UTRECHT

INHOUD.

VOORSPEL.

HET OPROER.

Den 27sten Januari 1918 verkondigde „Het Uitvoerend Comité van Finland's arbeiders", dat de arbeidersklasse van Finland tot een revolutie was overgegaan, dat de wettelijke regeering omvergeworpen was en alle macht in Finland overgegaan op de georganiseerde arbeiders en hun revolutionair orgaan.

Hiermee was de binnenlandsche oorlog verklaard, die de volgende maanden Finland's bodem teisteren en zware offers kosten zou.

De mannen der revolutie, — de „rooden" —, en hun Russische bondgenooten slaagden er in de Zuidelijke deelen van het land en de grootste steden te bezetten. Maar in het Noorden rustten zich de burgers uit die de wet getrouw bleven — „de witten" — om het land van de oproerlingen te bevrijden. Zij zuiverden heel het Noordelijke Finland en rukten Zuidwaarts. Er vormde zich een lang front, dat begon aan de kust van de Botnische golf, een weinig ten Noorden van de stad Björneborg, in een wijden boog om Tammerfors heenliep en vandaar verder naar het Oosten, ten Zuiden om St.-Michel naar de Vuoksenrivier en eindigde ten Zuiden, daar waar de rivier aan de Finsch-Russische grens zich in het Ladogameer uitstort. Het leger der „witten" was ondertusschen eerst half Maart tot een ernstig of-

fensief gereed, en de eerste dagen van April had het, met behulp van Zweedsche vrijwilligers, de hoofdmacht van de rooden gebroken en de stad Tammerfors veroverd. Tegelijkertijd was, op verzoek van de Finsche regeering, een Duitsche hulpexpeditie te Hangö geland, en na een snellen opmarsch werd de hoofdstad van het land, Helsingfors, bezet. Nu volgde voor de rooden de eene nederlaag op de andere, en in het begin van Mei was het oproer voor goed gedempt. De revolutionaire leiders waren naar Rusland gevlucht, en meer dan 70.000 man van hun leger in handen van de witten en de Duitschers gevallen. De schandelijkste en bloedigste periode, die de geschiedenis van Finland telt, was hiermee geëindigd.

Wat was de beteekenis van deze revolutie en van heel deze oproerige beweging? Wat wilde die, wat was het doel en waar waren de oorzaken te zoeken? Een kort antwoord hierop zullen de volgende bladzijden geven. Van een volledige verklaring kan natuurlijk nog geen sprake zijn, van een historisch overzicht van den oorlog nog minder. Doch het scheen noodzakelijk om reeds nu, dengenen die er zich in het buitenland vóór interesseeren, een schets te geven van de psychologie der beweging, een schets uitsluitend gegrond op vertrouwbare documenten. Een beeld hiervan wordt verkregen gedeeltelijk door te onderzoeken wat er aan voorafgegaan is en welke de voorbereidselen waren,

gedeeltelijk door kennis te maken met de opvatting der rooden zelf, zooals die blijkt uit schetsen en getuigenissen uit hun papieren van den oorlog, waarvan er verscheidene gevonden zijn, die van onschatbaar nut zijn voor de geschiedenis der revolutie.

Deze bladzijden zijn geschreven op verzoek van personen, die zeer dicht bij de gebeurtenissen gestaan hebben.

Terwijl ik werkzaam was aan een der instellingen, in het leven geroepen voor de liquidatie van het oproer, heb ik dit boekje kunnen samenstellen en alle documenten die tot dien verzameld waren mogen raadplegen door bemiddeling van den minister A. Frey en door de hulpvaardige tegemoetkoming van den kant der chefs en beambten. Hiervoor spreek ik bij deze mijn oprechten dank uit.

Suoniemi, Finland, 1 Juli 1918.

DE SCHRIJVER.

VOORSPEL.

I. De algemeene achtergrond.

Sinds twintig jaar heeft Finland geleefd onder politieke abnormale toestanden. Sinds twintig jaar heeft een voortdurende strijd tegen de Russische onderdrukking het geestelijk bestaan van heel het volk gestempeld. Tegelijkertijd hebben ook de materieele levensvoorwaarden voor een groot deel van het volk een snelle ontwikkeling doorloopen. De laatste tien jaren heeft de industrie zich steeds meer uitgebreid bij een volk, waarvan men gerust zeggen kan dat het zich vroeger uitsluitend op den landbouw toelegde, of in staatsdienst trad. Steden en industrieele ondernemingen hebben zich met Amerikaansche snelheid ontwikkeld, de stadsbevolking nam toe voornamelijk doordat lieden van het platteland naar de stad verhuisden, de woningnood werd een brandend vraagstuk, de arbeidersbeweging groeide als een lawine aan. Sociale- zoowel als politieke toestanden brachten het land uit zijn evenwicht.

Finland is dun bevolkt, de bodem is er karig, het klimaat guur. Het volksgemoed draagt den stempel van deze ongunstige omstandigheden. Taai, volhardend, koppig, heeft het zich gewend om een moeizamen, tragen en stillen strijd te strijden tegen de strenge machten der natuur. De Fin heeft weinig buren en heeft geleerd

alleen op zichzelf te rekenen. Zijn gedachten houden zich bezig met eigen moeilijkheden, en uiten zich in doen wat noodig is en niet in mooie woorden. Hij is eenzelvig, en zijn gevoelsleven is primitief en sterk. Hij leeft voor zich zelf en als iemand een individualist is, is hij het.

De vreemdeling is voor hem een vreemdeling, daarom gewantrouwd en gevaarlijk. Als hem onrecht gedaan wordt, groeit de afkeer voor dengeen, die het hem aandeed aan tot haat. Hij mist het vermogen om op te bruisen en daarna te vergeten, want zijn gemoed is dat van den eenzame, somber en peinzend. Hij is niet gewoon aan discipline, noch aan direct gehoorzamen. Hij moet een vast vertrouwen hebben in zijn superieuren en een volkomen genegenheid om zich te kunnen onderwerpen, maar dan doet hij het ook geheel. Hij is een primitief individualist, die zijn werk doen wil volgens eigen goedvinden en die zich eerst aan het algemeen onderwerpt als hij in zijn binnenste overtuigd is dat het zoo moet zijn.

Een gevolg hiervan is, dat ieder algemeen streven wil het vasten voet krijgen bij een volk van deze gesteldheid, het karakter van iets heiligs, bijna van een religie hebben moet om zich te kunnen uitbreiden en ontwikkelen. Het moet boven de behoeften en eischen van het dagelijksche leven staan en een hoogeren geestelijken inhoud hebben, die in staat is door het gemoed van

den eenzelvigen en het individualisme heen te dringen en leiden tot een eenheid van hooger order, het moet een gevoel van solidariteit scheppen dat aan fanatisme grenst. Ook van dergelijke geestelijke stroomingen heeft Finland een rijke ondervinding gehad. Natuurlijk zijn er vele bewegingen geweest van zuiver religieuzen aard, maar toen in het midden der 19e eeuw de Finsch-nationale beweging ontwaakte, die er naar streefde om de Finsche taal te verheffen tot een cultuurtaal in plaats dat die uitsluitend de taal van het volk was, kreeg ook die beweging bijna een religieuzen stempel. En juist dat die beweging verheven werd tot een godsdienstige, maakte dat zij, gerechtvaardigd en natuurlijk als zij was, zulk een grooten omvang kreeg en zich zoo snel uitbreidde. De beweging had een dubbele taak: te velde te trekken tegen de machtige positie die de Zweedsche taal innam, en het niveau van beschaving van het Finsch-sprekende volkselement te verheffen. Beide hebben dikwijls geleid tot fanatische uitingen, en als negatieve resultaten zien wij aan den eenen kant een vaak bitteren taalstrijd, aan den anderen een vereering van de theoretische ontwikkeling, van studie en kennis, die een al te scherpe grens getrokken heeft tusschen de „ontwikkelde" lagen der maatschappij, voor wie een academische studie de eenige stap voorwaarts is, en de „onontwikkelden", degenen, die een academische opleiding missen.

Een andere geestelijke strooming, die het karakter van een religie heeft aangenomen, — of misschien eerder die van een besmettelijke ziekte, — is de algeheel onthoudersbeweging. Die heeft een totaal verbod van alcohol in heel het land ten gevolge gehad, juist doordat „heel het volk", in beweging gezet is en het alcoholvraagstuk voorgesteld werd als een heilige zaak, niet als een onoplosbaar probleem. Ook de strijd tot het oprichten van maatschappijen met gemeenschappelijk kapitaal, droeg den stempel van zulk een heiligen ijver, waar het alleen ging om vriend of vijand, niet om opinie en verstand.

Het is duidelijk dat een volk van zulk een gesteldheid, maar liefst in kalmte leven moest. Dan kan het zijn kracht doen gelden. Dan kan het iets groots en duurzaams scheppen met zijn taaiheid, volharding en koppigheid. Maar als het in schommeling komt, als de eene heilige eisch na den anderen op de deur klopt, dan hangt het af van de leiders, agitators, volksredenaars en kranten, of het tot goed of kwaad gedreven zal worden. Twintig jaar geleden dwong één enkele zaak heel het volk tot den strijd. En wel de onwettige handelingen tot het russificeeren van het land. Toen bleek het dat het volk in staat was om tegenstand te bieden. Niettegenstaande alle pogingen won de denationaliseering geen voet. Een taaie, volhardende weerstand plaatste zich tegenover het Russische verwoestingswerk, een

verdediging van de wetten en rechten der natie, die altijd een eervol blad in de geschiedenis van Finland zal innemen. Eén enkel doel had heel de nationale verdediging voor oogen: het vasthouden aan de wetten des lands, de weigering om zich aan de Russische bevelen te onderwerpen. Dat was de methode van den passieven tegenstand, een loyale, kalme methode, die meer in het Westen dan in het Oosten te verwachten was. Maar hoe sterker de Russische druk werd, hoe meer de bitterheid en de haat tegen de Russische ambtenaren aangroeiden, des te gemakkelijker kon een meer actieve, een meer heftige tegenstandspolitiek in Finland aanhangers winnen. De Russische Tsarenregeering was niet alleen de vijand van Finland, maar ook die van het Russische volk. En de methoden die de Russische revolutionnairen sinds jaar en dag aanwendden waren allesbehalve passief. Was een samenwerken tegen den gemeenschappelijken vijand dus niet noodzakelijk, moesten de Russische strijdmethoden ook niet in Finland toegepast worden? Het antwoord was zoowel ja als neen. De vijand was dezelfde, waaruit volgde, dat de Russische revolutionnairen in Finland met sympathie werden beschouwd en geholpen werden als zij in nood waren. Maar het doel van den strijd was in de beide landen verschillend. Wij wenschten niets anders dan de ons ontroofde rechten weer terug te krijgen en daarna onze innerlijke ontwikkeling volgens ons beste ver-

mogen en volgens eigen goeddunken te regelen. De Russen daarentegen werkten voor de revolutie, voor een totale omverwerping der toestanden, een politieke zoowel als sociale vrijmaking van het volk, die geheel Rusland hervormen zou. Wij bezaten wetten, wij bezaten een op recht gebaseerde, aan wetten gebonden West-Europeesche vrijheid, die de Russische heerschers getracht hadden te verpletteren en die wilden wij terughebben. De Russen kenden niet anders dan bevelen en decreten, voorschriften van de politie en gendarmenrapporten; zij wilden hun land hervormen door nieuwe decreten en voorschriften van een ander karakter. Zij droomden van utopieën, van een maatschappij waarin politieke vrijheid heerschte en alle sociale ongerechtigheden opgeheven waren.

In Finland ontstond langzamerhand een partij, die niet inzag hoe groot het verschil was tusschen de Russische vrijheidsbeweging en het doel van den Finschen strijd om recht. Dat was de arbeiderspartij, die zich ten onrechte sociaal-democratisch noemde. Deze partij, die zich ontwikkelde met de snel aanwassende industrie uit eenige arbeidersvereenigingen door enkele werkgevers welwillend geleid, en wie tot dien alle politieke invloed ontbrak, — kreeg levens- en groeikracht door dat zij in aanraking kwam met de Russische revolutionaire kringen. Zij leerde de verschijnselen zien met Russische oogen, leerde proletariërs-politiek en staat-

kundige bevrijding dooreen mengen en revolutionaire strijdmethoden toepassen om het doel te bereiken; zij vergat den enormen afgrond die er heerschte tusschen den maatschappelijken toestand van Finland en den Oosterschen chaos in Rusland. Het feit dat de Finsche arbeiderspartij van het begin af Russische wegen bewandelde en de zaak der Russische revolutionairen tot de hare maakte, is de uiterste, fatale oorzaak dat iets als de roode revolutie in 1918 mogelijk is kunnen worden.

De eerste resultaten van de tactiek der arbeiderspartij kwamen aan den dag in de woelige jaren 1905 en 1906. De Russisch-Japansche oorlog eindigde met Rusland's nederlaag. De verbittering tegen de hoogste leiding van het rijk werd zoo algemeen in Rusland, dat op het einde van October 1905 een groote algemeene werkstaking uitbrak. De beweging vond weerklank in Finland. Dit was een „passief" optreden, waar niemand iets tegen had in te brengen, en het gevolg was een algemeene werkstaking ook in Finland. In heel het land werd al het werk gestaakt en de staking strekte zich zelfs uit in de ambtenaarswereld, de universiteit en de industrie. De verkeersmiddelen werden stop gezet en ook de politie staakte. De regeering van het land, de Senaat, werd gedwongen om haar ontslag te nemen, de Russische generaal-gouverneur vluchtte naar een pantserschip in de reede van Helsingfors, en de Finsche maatschappij kwam met haar eischen voor den dag. Die

waren natuurlijk gebaseerd op het standpunt dat de vertrapte rechten hersteld zouden worden. Maar men had geen rekening gehouden met de arbeiderspartij. Gedurende de week dat de staking duurde, bleek het hoe sterk die partij geworden was, en haar eischen waren nu andere dan die van de gehate „burgers". Zij wilde een nationale constituante hebben, die de toekomst van het land zou regelen. Finland's systeem van volksvertegenwoordiging was verouderd en de arbeiders hadden geen gehoor kunnen krijgen bij haar vier standen. Daarom was het een verrassing voor alle anderen, toen zij plotseling met zulk een kracht optraden. Die kwam het meest uit in de veiligheidscorpsen die zij oprichtten. De politie had zich, als gezegd, bij de stakers aangesloten. Om de orde te handhaven werden er nu corpsen van vrijwilligers gevormd, voornamelijk samengesteld uit studenten en andere jongelieden, die als herkenningsteeken een witten band om den linkerarm droegen. De leiders van de arbeiderspartij namen een aarzelende houding aan tegenover deze „burgerlijke" organisaties, werkten er eerst mee samen, maar veranderden toen van opinie. Zij vormden eigen veiligheidstroepen met een rooden band om den arm, — de eerste oorsprong van „de roode garde". Haar taak bestond daarin, om zich zooveel mogelijk van de macht meester te maken. Enkele Finsche steden, o.a. de hoofdstad, werden zoodoende bijna geheel door de rooden

„bezet". Botsingen tusschen de witten en rooden konden niet geheel vermeden worden, want de partij der arbeiders, die zich bewust was van haar macht, wilde haar eisch van een nationale constituante doordrijven. Er was een oogenblik, waarop de revolvers reeds schitterden in de handen van een troep witten en rooden, die elkaar ontmoetten en waarop de arbeiders tijdens een meeting op de markt hun eigen regeering reeds kozen. Maar ten slotte moesten zij toch het onderspit delven en genoegen nemen met het resultaat dat de partij der burgers bereikt had: het herstellen van 's lands rechten. Maar de scheuring was nu duidelijk aan den dag gekomen; de persorganen der arbeiders verklaarden dat „de heeren" het volk bedrogen hadden en de roode garden werden van toen aan een zuiver militaire organisatie, om de belangen der arbeiders te beschermen.

Het Finsche leger had in 1901 opgehouden te bestaan; er was slechts een gardenbataljon overgebleven, en ook dit verdween kort voor de uitbarsting der groote staking. De onderofficieren en soldaten van het ontbonden bataljon leidden nu de oefening der roode troepen; de commando's geschiedden in het Russisch en het was niet duidelijk wat de eigenlijke taak van het leger was. Het stond in verband met Russische revolitionaire organisaties, en werd een soort Finsche centrale voor al het terroristische fanatisme, dat de volgende maanden in heel Rusland tot uiting kwam,

niet het minst in de Oostzeeprovincies vlak bij Finland. waar opgewonden massa's groote landgoederen plunderden en in brand staken.

Ook in Finland werden verscheidene anarchistische misdrijven begaan, en toen in Juli 1906 een Russische militaire opstand uitbrak op de vesting Sveaborg, beschouwde de roode garde het tot haar plicht om in te grijpen. Zij koos de partij der opstandelingen en deed o.a. een poging om een nieuwe groote staking in Helsingfors in het leven te roepen. Deze strandde op den tegenstand der burgers, maar dit gebeurde niet zonder bloedvergieten. Een troep van de „witte" veiligheidstroepen werd in het geheim overvallen op een markt in Helsingfors en de met Russische militaire geweren gewapende rooden schoten er zeven man van dood.

De toestand was ingewikkeld. Heel Finland volgde zeker met sympathie de revolutionaire beweging in Rusland. Maar wij hadden, — tenminste tot zekere hoogte, — de mogelijkheid bereikt om ons binnenlandsch leven zelf te regelen. Daarom wilde geen enkel verstandig burger ons volk meesleepen in den grooten Russischen chaos. Onze kracht en onze veiligheid bestond in de gehoorzaamheid aan de wet, de loyauteit, wij moesten niet heel onze „West-Europeesche" positie over boord werpen om ons in den Oosterschen chaos te storten. Maar de grens was niet altijd gemakkelijk te

onderscheiden en de arbeiders zagen die niet. Met Finsche taaiheid en koppigheid hadden zij de lichtgebouwde Russische fantasieën en utopieën aangenomen. Wat voor de Russen slechts een kaartenhuis was, dat op een opgewonden oogenblik in elkaar gezet werd en waar zij de schouders over optrokken toen het inéén stortte, werd voor den Finschen arbeider een heilige, stevig gemetselde tempel, die stond waar hij stond en nooit in duigen zou kunnen vallen.

Met het oog op het gevaar dat de eenheid des volks van den kant der arbeiders bedreigde, in de hoop hun tevreden te stellen door hun te geven wat zij geleerd hadden te beschouwen als een recht, werd de Rijksdag nu veranderd in een Volksvertegenwoordiging van zulk een democratischen aard, als nog nooit op aarde vertoond is. Er zou maar één Kamer zijn, waarvoor de 200 representanten gekozen werden door alle mannen en vrouwen die den leeftijd van 24 jaar bereikt hadden, en die allen gelijk stemrecht hadden. De eerste verkiezingen voor dat Parlement hadden plaats in Maart 1907. De arbeiderspartij verkreeg 80 vertegenwoordigers.

Ondertusschen waren de roode gardisten ontbonden en de oproerlingen uit Sveaborg tot tuchthuisstraf veroordeeld. De Kamer opende een nieuw arbeidsveld voor de arbeiderspartij, daarom sloeg die parlementaire wegen in. Toch hadden de arbeiders genoeg verslagen

in de kranten gelezen over stormachtige Kamerzittingen in de Balkanstaten en elders om te weten hoe uitstekend het parlementaire werk voortschrijdt met „lawaai van links” applaus, opmerkingen en allerlei ophitsend spektakel. Over het geheel gaf de Kamer een allertreurigst beeld van het beschavingsniveau, waarop het volk stond.

Op de verbetering in den toestand, die ingeleid werd door de algemeene werkstaking, volgde spoedig een periode van toenemende Russische reactie. In Finland, waar men vroeger de Russische verdrukkingspolitiek alleen beschouwde als een gevolg van de zienswijze der hoogste bureaucratie, leerde men nu dat men ook in meer uitgebreide Russische kringen in Finland's nationalen ondergang een groote en noodzakelijke taak zag voor het Russische rijk. De rijksdoema keurde onwettige handelingen tegenover Finland goed. Voor Finland brak een nieuw tijdperk van terreur aan. Niet zonder matheid en pessimisme bereidde men zich weer voor tot een passieven tegenstand.

Het werk van den Rijksdag werd troosteloos, gedeeltelijk omdat alle protesten der Kamer tegen het nieuwe onwettige regime, gevolgd werden door bevelen van ontbinding, gedeeltelijk omdat de wetten die de Kamer aannam nooit in Petersburg gesanctionneerd werden en ten slotte omdat de grootste partij der Kamer, de sociaal-democratische, een politiek van tegenstand en

obstructie aan den dag legde, die de besluiten verdraaide en eindelooze, vormlooze debatten ten gevolge had.

De arbeiderspartij had, zooals wij zeiden, parlementaire wegen ingeslagen. Dat wil zeggen dat zij nu streefde naar de machtsmiddelen, die onder de veranderde toestanden, toen een openlijke Russisch-Finsche revolutie niet meer voorkomen kon worden, mogelijk geworden waren: de meerderheid in den Landdag. Heel haar arbeid was een opruien en opstoken tegen de boeren, de burgers, de kapitalisten. En de methoden die daarvoor gebezigd werden, waren buitengewoon heftig. Het woord „volksslachters" vond onder andere veel ingang, een naam dien men onder de algemeene werkstaking op de witte beschermingstroepen toepaste. „Slachters", werden toen allen die niet met hun lichaam werkten, en het woord vormde een uitstekend slot op de bekende serie: roover, bloedzuiger, vrek.

De klassenstrijd werd uitgeroepen, het internationalisme, het anti-militairisme, de ongodsdienstigheid en het vrije huwelijk werden verkondigd als de nieuwe leidsterren voor den mensch. De industrie leed zwaar onder deze opwinding. De eene staking volgde op de andere, het wantrouwen tegenover werkgevers en werkleiders was eindeloos.

Het treurigste van heel deze tactiek was dat systematisch alle menschelijke motieven verkleind werden. Heel de arbeid van „den burger", al zijn denken en streven,

had maar één doel: den arbeider uit te zuigen om zelf rijk te worden. En het eenige wat het bestaan van den arbeider rechtvaardigde, was zijn streven naar betere levensvoorwaarden: de armoede was de wortel van alle kwaad, van al lijden en alle zorgen. Hiermee deed men o.a. Finlands „burgers" een bloedig onrecht. Zij hadden moedig gestreden voor het recht van hun land en voor een West-Europeesche cultuur in het gemeenschappelijke vaderland. Zij waren gearresteerd, uit het land verbannen en naar Siberië gezonden, een vijftigtal ambtenaren waren in de jaren 1911—1917 in Russische gevangenissen opgesloten omdat zij geweigerd hadden Russische bevelen te gehoorzamen. Dit werd allemaal verzwegen in de pers van de arbeiderspartij, dit bestond allemaal niet voor de opgehitste werklieden, de Finsche burgers werden integendeel afgeschilderd als armzalige gereedschappen in de hand van het Tsarisme!

De agitatie der arbeiderspartij was leugenachtig, laag en ruw. Dit kwam voornamelijk omdat de partij er nooit in slaagde om rechtschapen, eerlijke en soliede leiders te krijgen. Haar rondtrekkende sprekers, agitators en redacteurs waren bijna zonder uitzondering lieden met een zwak karakter, met veel pathos en met de ambitie van een arrivist. Haar representanten in den Landdag bestonden juist uit zulke redenaars en redacteurs naast een aantal goedgedresseerde stemmingsautomaten. Het eenige doel van de partij was de macht, daarom kon zij

ook nooit lieden naar zich toe lokken met grootscher gezichtspunten en edeler principes, hoewel de golf van sociaal radicalisme, die na 1905 over het land rolde, vele vooraanstaande en overtuigde leiders voor een werkelijke sociaal-democratische partij had kunnen voortbrengen.

Onder normale omstandigheden zou een partij, die het volk zoo ophitste als de arbeiderspartij, een scherpen tegenstand ontmoeten en zou er energiek tegen zijn opgetreden. Maar nu dreigde voortdurend op den achtergrond de Russische verdrukkingspolitiek, die ongetwijfeld een nog veel grooter gevaar voor het land opleverde. Daarom moest men in de eerste plaats daartegen te velde trekken. Bovendien vond men de heftige aanvallen der partijleiders, de scheldwoorden en bedreigingen zóó overdreven, dat men geloofde dat zij langzamerhand ook op de werklieden hun invloed verliezen zouden. Maar hierin vergiste men zich toch. De groote scharen van arbeiders, die voor de nieuwe industrieele ondernemingen naar de steden en fabrieksplaatsen verhuisden, 'hadden zich met Finsche koppigheid en Finsch fanatisme vastgeklampt aan het mengsel van ultra socialistische en Russische revolutionaire leerstellingen, dat hun zoo lang voorgepreekt was. De woede tegen „de heeren", had een grondsap van donkeren haat in hun gemoed achtergelaten tegenover alle andere klassen der maatschappij, terwijl deze klassen,

zonder de versplintering van het volk te zien, — of ten minste zonder den omvang en het gevaar er van te doorgronden, — hun passieven verdedigingsoorlog vervolgden tegen de Russische onderdrukkingspolitiek.

Zoo waren de toestanden in Finland bij het uitbreken van den wereldoorlog.

II. Van het uitbreken van den oorlog tot aan de Russische revolutie.

De wereldoorlog bracht Finland in een eigenaardige positie. Zonder leger, met een dienstplicht die niet wettig opgeheven was, maar door de Russen zelf was afgeschaft, scheen Finland een deel van het Russische rijk, dat niet aan den oorlog deelnam. Zoo groot was de ontevredenheid over de Russische onderdrukking, dat Rusland zelfs geen poging waagde om Finnen onder de wapens te brengen. Aan den anderen kant koesterden alle klassen der maatschappij en alle partijen maar één wensch: Ruslands nederlaag. Want, zoowel de ondervinding van den Russisch-Japanschen oorlog als het gewone gezond verstand zeiden, dat met een nederlaag het systematisch onderdrukken van Finland zou eindigen, waardoor de mogelijkheid ontstaan zou voor de vrijheid van Finland, terwijl een overwinning de

reactie nieuwe kracht zou geven en al onze verwachtingen te niet zou doen. Ook de leiders van de arbeiderspartij waren van deze meening, vooral omdat die gedeeld werd door de uiterste Russische revolutionaire kringen.

Ondertusschen was er reeds in het begin van den oorlog een Keizerlijk manifest uitgevaardigd, dat een geheele assimileering van Finland voorspelde. En hoe langer de oorlog duurde, des te sterker werd de Russische druk gevoeld. Talrijke Russische troepen werden hier in garnizoen geplaatst, de Russische Oostzeevloot vulde de havens, het land werd verklaard in staat van oorlog. Dit had practisch een Russificeering van het land ten gevolge. Het leven op straat kreeg een Russischen stempel, de beste klanten in de winkels waren Russen en de bekoring der Russische uniformen bracht de maatschappij gevaren van verschillenden aard. De Russische gendarmerie, — de politieke politie, — trad energiek op, arrestaties en huiszoekingen waren aan de orde van den dag. Russische soldaten veroordeelden zelfs Finsche burgers zonder eenige Finsche autoriteit geraadpleegd te hebben. De druk was onduldbaar en het verlangen om van het Russische juk bevrijd te worden, werd steeds sterker. Dat onder deze omstandigheden een passief verzet niet tot het doel kon leiden was duidelijk. Eens — in 1905, — had dat ons een triomf gebracht, nu had men een ander perspectief voor

oogen en scheen de tijd voor handelen daar. Nu kon men zich tenminste een totale bevrijding van de Russische overmacht denken en er over droomen. En dit streven had niets met landverraad te maken, want Rusland had aan den eenen kant voortdurend te kort gedaan aan zijn verplichtingen tegenover Finland, en aan den anderen kant was het maar al te duidelijk van welk een groote militaire beteekenis Finland was, als de eenige brug naar West-Europa, als havenplaats voor de vloot en als eigenaar van Åland, — en dit beteekende dat Finland in de toekomst aan een zoo mogelijk nog intensiever Russificeeringspolitiek zou bloot staan dan tot nu toe. Men peinsde over middelen om in te grijpen en verschillende voorstellen doken op. Dat een aantal vrijwilligers reeds gedurende de eerste jaren van den oorlog dienst nam in het Duitsche leger, waar het een afzonderlijk jagersbataljon vormde, na een oefeningstijd aan het Oostfront, was de duidelijkste uitdrukking van dit natuurlijke Finsche streven dat er op uit was om zich een weg te banen, vrij van ieder verband met Rusland, wat een vernietiging beteekenen zou van nationaliteit en cultuur.

Verder leidde de oorlog in Finland natuurlijk tot dezelfde moeilijkheden als elders: gebrek aan levensmiddelen en overvloed van geld, dezelfde revolutie ten aanzien van prijzen en kapitaal. Maar nog een ander verschijnsel moeten wij op den voorgrond plaatsen: de

Russische vestingwerken in het land. Deze geweldige ondernemingen, met het oog op een eventueelen Zweedschen inval, of een Duitsche landing, strekten zich niet alleen uit in den omtrek der voornaamste steden met breede fortengordels in de bergen, loopgravenlinies en prikkeldraadversperringen, maar het uitbouwen van de verdedigingslijnen had zoo goed als in heel het land plaats. Hoeveel arbeid deze vestingen gekost hebben, blijkt het best uit wat een Duitsch officier van den generalen staf over de verdedigingswerken rondom Helsingfors gezegd heeft. Hij zeide, dat deze vestingwerken alles overtroffen wat de Duitsche soldaten tijdens den wereldoorlog gezien hadden: zoowel Luik als Verdun, Kovno en Warschau, tot de vestingwerken in de Italiaansche Alpen toe. Deze reusachtige posities werden vervaardigd door Finsche arbeiders onder Russisch bevel. Tallooze massa's arbeiders overstroomden de streken, waar het werk uitgevoerd werd; het loon was goed, de discipline nul, terwijl wat er van de werkkracht van iederen enkeling vereischt werd zoo gering mogelijk was. Ontelbaar waren de verhalen van omkooperijen, bedriegerijen, valsche loonlijsten enz. bij deze werken. Maar één treurig resultaat gaven zij. De arbeiders werden gedemoraliseerd en leerden zich met de Russische soldaten verbroederen. Er werden vriendschapsbanden aangeknoopt met de slechtste elementen in iedere groep, en de vriendschap werd spoedig beze-

geld door gemeenschappelijke plunderingen, diefstallen, roof en moord. De streken, waar vestingwerkers aan den arbeid waren, waren in den winter 1917—1918 de grootste verzamelplaatsen voor Finsch-Russische bandieten, en uit de verdwaalde gelederen der vestingarbeiders werden de meest toomlooze scharen in de weer opgestane roode garde gerecruteerd.

Tijdens den oorlog had de Finsche Landdag niet bijeen mogen komen. Maar in den zomer van 1916 hadden de gewone nieuwe verkiezingen plaats. Deze boezemden geen overdadige belangstelling in, daar het onmogelijk te voorzien was onder welke omstandigheden de vergadering bijeen zou komen en voor welke taken die dan zou komen te staan. Alleen de arbeiderspartij slaagde er in als vroeger haar scharen van kiezers om de oude bekende leuzen te verzamelen, en bereikte daardoor de positie waarnaar zij zoo lang gestreefd had en wel de meerderheid in het Parlement. De uitslag der verkiezingen was 103 representanten van de arbeiderspartij tegen 97 burgers.

III. De Maartrevolutie in Rusland en Finlands positie.

Toen in het midden van Maart 1917 de Russische revolutie uitbrak, werd die in Finland natuurlijk overal

met de grootste vreugde begroet, vooral daar de door de Doema aangestelde regeering ook direct de Finsche kwestie begon te behandelen. De eerste dagen voelde een ieder zich opgelucht, door de overtuiging dat nu onze politieke gevangenen in Rusland op vrije voeten zouden komen. Sinds het najaar van 1914 was Svinhufvud, de president van den Landdag, naar Siberië verbannen, waarheen ook Hasselblatt, de burgemeester van Vasa, en vele anderen met hem gedeporteerd waren; de brandmeester van Helsingfors zat in het binnenland van Rusland opgesloten en ten slotte wachtten een tiental Finsche patriotten in de gevangenissen te Petersburg sinds maanden op hun doodvonnis. De gedachte aan deze ongelukkige slachtoffers van onzen strijd om recht, had de heele bevolking bezwaard, daarom gingen de eerste blijde gedachten in Finland naar hen uit.

Weldra kwam ook het bericht dat de nieuwe Russische regeering gedaan had wat van haar afhing, namelijk Finland weer eens al zijn rechten teruggeven. Tegelijkertijd bleek het dat de vertegenwoordigers van de arbeiderspartij werkelijk van de Russische interimregeering verlangde dat zij in haar manifest zou opnemen de belofte van sociale hervormingen, zooals de partij die eischte, maar daar de eischen in strijd waren met de grondwet, die van nu af weer van kracht zou zijn, werden zij dadelijk afgewezen en werd er verder geen gewicht aan gehecht. In het licht van latere ge-

beurtenissen, was dit het eerste teeken dat de arbeiderspartij niet terugdeinsde om gebruik te maken van welke vreemde machtsmiddelen ook, als het er op aankwam haar eigen private eischen door te drijven.

De situatie werd weldra zeer ingewikkeld.

Het tooneel dat de Russische troepen in Finland, door een soort revolutie-delirium aangegrepen, vertoonden, bewees wat een leger in oplossing zeggen wil, en tot welk een Aziatisch barbarisme het Russisch in oplossing zijnde leger in staat was. De eerste revolutiedagen in Helsingfors namen den vorm aan van een soldaten- en volksopstand op groote schaal. Afdeelingen zee- zoowel als landtroepen suisden in officiersautos de straten door, allen met geweer of revolver in de hand, allen met den vinger op den haan, gaven het eene oogenblik scherpe vreugdesalvo's in de lucht af en schoten het andere recht voor zich uit om het lawaai van hun razende vaart nog te verhoogen. Zij waren op jacht naar hun officieren, die zich verborgen hadden. Waar men hen vond, werden zij vermoord, in de huizen, op straat, op de trappen. Het moordend schot klonk bijna zonder uitzondering in den rug, in een onbewaakt oogenblik, waarop het slachtoffer bevolen werd om mee te gaan om „verhoord"te worden, of zonder meer gearresteerd werd. De stad was geheel in de macht van de Russische soldaten. Zij hadden de politie weggejaagd en handhaafden zelf „de orde". Er werden demonstra-

tie-meetings bijeengeroepen, volksstoeten trokken de straten door, machinegeweren werden te hulp geroepen en het eene moment hier het andere daar gebruikt. Zooiets als de Russische-barbaarsche opwinding had de bevolking nog nooit gezien; op straat zag men niet anders dan wilde, gewapende massa's met een waanzinnige uitdrukking op het gelaat en een revolver in de hand en een zwaard van een vermoorden officier op zij. Dat waren dus „de bevrijders" van Rusland en — — Finland!

Het was niet mogelijk om de oproerige scharen met eenige onmiddellijke sympathie te beschouwen, zelfs al hield men zich voor dat hun optreden medewerkte aan de relatieve vrijheid van Finland. Het was een Russisch gepeupel dat men aanschouwde, opgehitste, ruwe, onkundige massa's, die straffeloos hun superieuren vermoordden. En de afkeer voor deze scharen nam toe, toen men te weten kwam dat zij geenszins van plan waren de Russische heerschappij in Finland op te heffen. In de plaats van de Russische gendarmerie werd opgericht een „contra spionage afdeeling ter verdediging van de vrijheid des volks", die alle papieren uit den oorlogstijd van de gendarmerie overnam. De vrijgelaten Finsche gevangenen uit Petersburg moesten in aller ijl over de grenzen naar Zweden vluchten, de nieuwe Russische militaire overheden, — bestaande uit allerlei commissies en besturen, — gingen voort met het

arresteeren van Finsche burgers en het doen van huiszoekingen, Finland werd nog steeds beheerscht door Russische militairen, alleen nu niet door officieren, maar door soldaten.

Maar de arbeiderspartij scheen er geen bezwaar tegen te hebben. Door haar tradities was zij aan de Russische oproerige beweging verbonden en zij wierp zich nu hals over kop in de verwarring welke deze in Finland te voorschijn riep. De groote demonstratie-optochten der eerste weken, bestonden uit Finnen en Russen; de pers van de arbeiderspartij nam dadelijk de geëxalteerde Russische fraseologie over, en de intieme verbroedering, die bij de vestingwerken ontstaan was tusschen Russische soldaten en Finsche werklieden, werd nu beklonken.

Het is duidelijk dat onder de toomelooze massa die de Russische troepen vormden, de elementen die tot de grootste uitersten overgingen de leiding op zich namen; een moord op officieren was een uitstekende introductie. Even natuurlijk is het dat de heftigste individuen uit de Finsche arbeidersmassa's die door de partijleiders aangemaand werden tot een verbroedering met de Russen, de Russische leiders het meest steunden. Dit waren voornamelijk marinesoldaten, in de eerste plaats gerecruteerd uit de manschappen van de groote pantserschepen, die gedurende heel den oorlog in de havens gelegen hadden en waar de bemanning dus uitstekend

in de gelegenheid geweest was om zich tot volmaakte maximalisten te ontwikkelen, tot bolsjewiki of wat ook, tot alles behalve tot flinke werklui en vaste karakters.

In Finland groeide onverwacht en snel de heerschappij van het gepeupel aan. Behalve het aandeel dat de Russische soldaten daaraan hadden, droeg een zeer uitgebreide amnestie daar ook het noodige toe bij, waar door een groot aantal misdadigers vrij gekomen was. Maar de grootste oorzaak was te zoeken in de tactiek van de arbeiderspartij. Deze had, zooals wij zeiden, de meerderheid in den Landdag gekregen bij de verkiezingen in den zomer van 1916, en toen de Kamer nu bijeen kwam werd de later treurig beruchte Kullervo Manner president, terwijl tot voorzitter van de parlementaire regeering de later even treurig beruchte Oskari Tokoi gekozen werd.

Men zou gedacht hebben dat de arbeiderspartij nu tevreden had kunnen zijn, nu zij de majoriteit zoowel in het parlement als in de regeering had en een waardige, verstandige politiek gevolgd zou hebben, maar dat was niet het geval. Wel werd de eerste regeeringsdeclaratie van Tokoi in alle kringen met bijval begroet, want hij verkondigde daarin duidelijk en zonder voorbehoud, hoe vurig geheel Finland hoopte op Rusland's nederlaag in den oorlog en met welk een vertrouwen wij nu een vrijere en gelukkiger toekomst voor het land tege-

moet zagen. Maar al nam de arbeiderspartij aldus in haar meest officieel optreden ook een zekere waardigheid in acht, zij bleef doorgaan met haar leden tegen de burgers op te zetten. De eene werkstaking volgde op de andere. De eisch was de achturen werkdag. Die werd spoedig in verschillende takken van industrie doorgevoerd, maar dan werden altijd weer nieuwe redenen tot staking bedacht. De grootste verwarring ontstond in den landbouw. Midden in den zaaitijd werd de eene werkstaking na de andere georganiseerd door de arbeiders die op het land werkten. Ook zij eischten een werkdag van acht uren, iets wat voor een landbouwer zeer moeilijk algemeen vast te stellen is. Verscheidene werkstakingen werden georganiseerd uit louter onkunde. Als men ontevreden was over een arbeidsleider en diens ontslag eischte, als er iets haperde aan het voedsel of aan de woningen, — dan werd er geprotesteerd door een werkstaking. Zelfs tegen de levensmiddelencrisis protesteerde men, — men weigerde den grond te gebruiken en dien te bezaaien, om door die weigering meer voedsel te verkrijgen!

Dikwijls namen de werkstakingen een heftig karakter aan. De stakers verhinderden den knechts om de koeien te melken en voedsel te geven, de eigenaars der boerderijen werden opgesloten en met den dood bedreigd als zij niet op de eischen van „het volk" ingingen, de boerderijen werden met geweld gesloten en er werd met

steenen geworpen, geschoten en met messen gestoken, waardoor er verschillende dooden vielen.

De leiders der arbeiderspartij hadden natuurlijk veel kunnen doen om deze beweging te stuiten, welke bij iedere week die verliep meer en meer het stempel kreeg van willekeur en geweld. Maar zij deden er niets aan. Om allerlei redenen niet. Gedeeltelijk omdat zij niet konden en gedeeltelijk omdat zij niet wilden ingrijpen in die heftige beweging der massa's. Dat had samenwerking met de burgers vereischt, — en die wenschte men niet. Dat had het oprichten vereischt van een actieve, nationale politie, liefst een staatspolitie, — maar de politiek van de partij was juist om het politiewezen af te schaffen. De politie, die dadelijk bij het uitbreken van de revolutie door de Russische soldaten verdreven werd, kwam nooit terug. „Het volk", had geen vertrouwen in deze inrichting, en in plaats daarvan werden er communale politietroepen gevormd, een „militie", samengesteld uit lieden die tot de arbeiderspartij behoorden. De strijd om de politiemacht van het land geheel en al in handen te krijgen, werd energisch door de arbeiderspartij voortgezet en het succes was zoo groot, dat de militie later in het jaar in veel gevallen het signaal gaf tot allerlei opstootjes door de eersten te zijn die staakten. Reeds in den zomer ging de politie in Helsingfors tot een staking over, die natuurlijk geïllustreerd werd door een reeks wanbedrijven. Dieven

en moordenaars gingen aan het werk, wat niet te verwonderen is, in een stad van 200.000 inwoners, zonder politie en waar bovendien groote troepen ongedisciplineerde Russische soldaten huisden!

Ondertusschen hadden al de stakingen en algemeene onrust nog een ander gevolg, en wel een gevolg dat de arbeiderspartij van nut zou zijn. De burgerij werd er door „verschrikt". Die begon nu te ervaren wat de macht van „het volk" zeggen wilde, zij leerde dat het proletariaat niet meer smeekte en bedelde, maar eischte en afdwong. Een werkman, die met zijn lichaam arbeidt, maar vooral een herrieschopper heeft zich zeker nooit oppermachtiger gevoeld dan in het jaar 1917 in Finland en nooit heeft „de burger" zich meer overtuigd gevoeld dat hij alleen maar „geduld" werd en als zoodanig maar had te zwijgen en goed te keuren. Op straten en in trams, overal waar menschen uit verschillende maatschappelijke klassen elkaar ontmoetten, was het te bemerken dat Finland een nieuwen heerscher had gekregen, en dat de arbeiders, gesteund door de Russische soldaten, voelden dat hun „klasse" het land regeerde. Een typische uitdrukking van dat gevoel was een besluit op een arbeidersmeeting in Torneå, waarbij den heeren bevolen werd om hun gesteven boord en manchetten af te doen, „opdat zij er uit zouden zien als andere menschen".

Moeilijk als de binnenlandsche en buitenlandsche toe-

standen van het land waren kon natuurlijk een grootere macht van het gepeupel niet anders dan nog meer verwarring, onrust en ongeluk te weeg brengen. De Landdag bewerkte en behandelde een menigte hervormingsvoorstellen, maar de arbeiderspartij duldde hoegenaamd geen oppositie en wilde niet van de minste modificatie of verandering hooren in de teksten van de wet die eenmaal voorgelegd waren. De debatten werden een lange serie van vreeselijke oratorische uitvallen tegen de burgers, hoe oneindig gewillig dezen ook waren om zoowel bij de wet de lengte van den arbeidsdag in de industrie te bepalen, als de statuten der gemeente te reformeeren en de bevrijding van den kleinen boer, — de drie hoofdeischen van de arbeiderspartij. Maar het doel van de partij was de **macht**; haar meerderheid in den Landdag was gering, het kwam er daarom op aan om de haat tegen „de heeren" nog feller aan te blazen. Maar de partij bemerkte niet hoeveel vijanden zij zich zelf daardoor schiep. De boeren waren verbitterd door de landbouwstakingen, maar ook de oudere, meer bezonnen arbeiders begonnen over de ontwikkeling van hun partij na te denken. Want dat het pure ligistenelement steeds sterker op den voorgrond trad, was duidelijk genoeg.

Hoe zorgelijk de innerlijke toestand ook was, toch werd er niet de opmerkzaamheid aan gewijd welke dien vereischte, want een ander, veel gewichtiger vraagstuk, nam aller gedachten in beslag: de oude kwestie

van de verhouding tot Rusland. De onmacht van het groote rijk trad steeds duidelijker aan den dag. Al de vreemde nationaliteiten binnen de rijksgrenzen streefden er naar om zich los te maken en de mogelijkheid van Finlands onafhankelijkheid kwam steeds naderbij. Een onverdeelde en duurzame politiek was hier natuurlijk moeilijk te handhaven, vaag als het perspectief en wisselend als het Russische tooneel was. Maar één ding was zeker: het kwam er op aan om zoover mogelijk van den Russischen chaos weg te komen.

Alleen de arbeiderspartij wankelde. De groote revolutie verblindde haar en trok haar aan als het licht de mot. Een der leiders van de partij schreef den 4den Mei: „Ik geloof de innigste gedachte van heel het Finsche proletariaat goed te vertolken, als ik zeg dat de Finsche democratie zij aan zij met de Russische wenscht te strijden voor de hoogste menschelijke idealen, als ik zeg, dat haar wil is dat Finland in zijn innerlijke autonomie altijd een deel moge uitmaken van het groote, vrije Ruslandsche „volksrijk".

Maar dergelijke uitingen kwamen toch te vroeg. Op een congres in Juni besloot de arbeiderspartij, zonder eenige verdere aanduidingen, dat „Finlands volk bevrijd moest worden van de afhankelijkheid en voogdijschap" van vreemde machten. Want nog had de „bourgeoisie" de macht in handen in Rusland. Den 3den Juli verklaart een representant van de Finsche arbeiderspartij uit-

drukkelijk, dat dit de inhoud is van het streven naar zelfstandigheid van het Finsche proletariaat. Hij zegt voor den grooten arbeiders- en soldatenraad in Petersburg: „Tot nu toe zijn wij gedwongen geweest om op twee fronten te strijden, tegen onze eigen bourgeoisie en tegen de Russische regeering. Opdat onze klassenstrijd voortgang zal hebben, opdat wij al onze krachten op één front kunnen verzamelen en wel tegen onze eigen bourgeoisie, is het noodig dat wij een politieke zelfstandigheid hebben, waar Finland reeds rijp voor is".

Maar er was nog een reden, waarom de arbeiderspartij Finlands zelfstandigheid op haar programma zette. De haat tegen Rusland was in alle lagen der maatschappij zóó hevig, dat een openlijke Russische sympathie fataal had kunnen worden. Maar een radicaal streven naar zelfstandigheid, had daarentegen alle kans om de macht der partij te vermeerderen. En de berekening bleek juist te zijn. Tijdens den zomer kreeg de arbeiderspartij in de Kamer hulp van enkele representanten der burgerspartij, toen zij gesteund door een besluit, op een Russisch arbeiders- en soldatencongres goedgekeurd, op een snelle en slimme wijze Finlands zelfstandigheid zou doorvoeren, evenals verscheidene andere radicale hervormingen daarmee in verband. Dit gebeurde op een oogenblik, toen men dacht dat de tijdelijke Russische regeering haar val nabij was. Maar die overleefde den Bolsjewistischen aanloop en ontbond

den Landdag. Nieuwe verkiezingen werden tegen den 1sten October aangekondigd. Op de ontbinding volgde een serie parlementarische conflicten, waar we hier niet verder over zullen uitweiden, daar dit ons te ver zou voeren. Wij zullen er ons toe beperken met mede te deelen dat de oplossing die de arbeiderspartij gevonden had om Finlands zelfstandigheid te verzekeren berustte op een blijvende vereeniging met Rusland; de Russische regeering alleen zou beslissen over alle buitenlandsche politieke kwesties en alle militaire vraagstukken.

Werkstakingen en opstandjes duurden heel den zomer voort, en waren bij voorkeur gericht tegen de raadsleden van steden en dorpen. Van hen eischte men het eene oogenblik loonsverhooging, het andere werk om den nood tegemoet te komen enz. en om zeker te zijn dat hun eischen bevredigd werden, werden de vergaderingslokalen van den raad belegerd en verhinderde men de vergadering om uiteen te gaan voor de eischen toegegeven waren. In Åbo zaten de raadsleden zes en dertig uren opgesloten, in Helsingfors liep het avontuur in enkele uren af, en in de dorpen van Helsinge scheen het er leelijk aan toe te zullen gaan. Het gepeupel riep Russische militairen te hulp, toen het beleg van een etmaal tot geen resultaat geleid had, en de militairen dreigden heel het houten gebouw in brand te steken, als de raadsleden niet op de wenschen van „het volk”

ingingen. Daar de soldaten het ernstig schenen te meenen, besloot de meerderheid om de verhooging van het uurloon in te willigen, waar heel de beweging over liep.

Dergelijke gebeurtenissen maanden aan tot het nemen van maatregelen ter bescherming van de openbare orde. De opvolgers der politie, de militie van de arbeiderspartij, hadden bewezen tot niets in staat te zijn. En daarbij kwamen verschillende zorgen voor de toekomst. Een Duitsche landing in Finland was niet uitgesloten; op zijn minst kon men er op hopen dat de Russische troepen bij een eventueelen afzonderlijken vrede Finland zouden verlaten. In beide gevallen zou er kwestie zijn van het ontruimen van het land door de Russische troepen, en wat dit zeggen wilde bewezen de verhalen van de retraite in Galicië na het mislukte Julioffensief van Kerenski. Heel de Finsche bevolking wist, dat de Russische soldatenmassa's, die zij in haar steden en dorpen zag, ieder oogenblik veranderen konden in precies dezelfde kudden roofdieren als die, welke Tarnopol en andere steden geplunderd, uitgemoord en verwoest hadden, en zij wenschte zich niet aan een dergelijk lot over te geven, zonder tenminste een poging tot verzet te wagen.

Voor de reeds heerschende anarchie, de heerschappij van het gepeupel met de steeds herhaalde gewelddaden, voor den angst der komende Russische massacres, was het zoowel noodig als verklaarbaar dat er vrijwillige

politietroepen gevormd werden om het leven en de bezittingen der bevolking te beschermen.

Even natuurlijk was het dat men deze troepen verzamelen wilde uit alle lagen der maatschappij en uit alle partijen. Op verscheidene plaatsen begon de organisatie onder de beste verhouding tusschen de „socialisten en de burgers". Een ieder kon niet anders dan inzien dat de kwestie ernstig was, van gemeenschappelijk belang. Onder de voorschriften der beschermingstroepen was het besluit, dat de troepen alleen het recht hadden tot aanrukken, opgeroepen door de wettelijke orde-macht. De regeering, waar de representanten der arbeiderspartij uitgetreden waren na de ontbinding van den Landdag, richtte een politieschool op in de buurt van de stad Borgå, waar een escadron ruiters van twee honderd man geoefend werd om, waar het noodig mocht zijn, iederen oploop in het land uiteen te jagen. Heel de onderneming der beschermingstroepen werd openlijk gesteund door een paar dorpsbladen van de arbeiderspartij. Toch kreeg de beweging nooit een grooten omvang. Het was of men zich niet rijp genoeg voelde voor de groote taak, vooral omdat er een zeer groot gebrek aan wapens was. Reeds sinds vele jaren was de invoer van wapens in Finland verboden, daarom bezat men niet anders dan een klein aantal militaire geweren en revolvers. De twee honderd elementen aan de politieschool bezaten in November twaalf geweren, de bescher-

mingstroepen in Helsingfors in Januari 1918, bij de uitbarsting der revolutie, honderd. En waar men in het ergste geval tegen had te strijden was een Russische legerschare, uitgerust met artillerie enz. en de heele Russische Oostzeevloot. Het vooruitzicht was niet rooskleurig.

Ondertusschen waren verschillende beschermingstroepen hier en daar opgetreden, hadden een plundering verhinderd van boter, bestemd voor de ziekenhuizen van Helsingfors, achttien boeren gearresteerd in Helsinge enz. Dit was genoeg voor de socialisten om zich niet alleen geheel terug te trekken, maar om zelfs den beschermingstroepen den oorlog te verklaren.

In „Työmies" (de Arbeider) het hoofdorgaan van de arbeiderspartij stond den 28sten Augustus 1917 een artikel onder het hoofd: **„De burgergarde gereed om de arbeiders aan te vallen. Er wordt een organisatie gevormd, die zich over heel het land uitstrekt".**

Het artikel beweert ronduit, dat de burgers zich gewapend hebben om „het hongerige proletariaat te verminken". „Men is niet van plan de rooverpolitiek der krijgsroovers te onderdrukken, maar om die te steunen, organiseert en wapent men burgers tegen de tot wanhoop gebrachte arbeiders, om broederbloed te vergieten". Dit was natuurlijk een gewone leugen, waarvan men zich zeer goed bewust was. Uit het bovenstaande blijkt wat men van plan is met de beschermingstroepen.

Het gebrek aan een goede politie was een hindernis ook voor de levensmiddelenverdeeling, de boeren waren zeer onwillig om hun producten naar de steden te zenden, juist uit angst dat zij gewoonweg door het gepeupel gestolen zouden worden. Daarom hadden de troepen ook daar een taak te vervullen. Maar de campagne werd in de pers van de arbeiderspartij tegen hen voortgezet. Van den toon van de pers geeft o.a. het volgende een voorbeeld. Onder het hoofd: **„De Bloedgarde der burgers. Zij worden snel geoefend en gewapend. Hun streven is gericht tegen de arbeiders",** lezen wij den 25sten September in „Työmies" o.a.: „Het doel der burgers is om bloed te vergieten en de organisaties der arbeiders met de macht der wapenen te vernietigen. Is er eenig verschil tusschen de gendarmenheerschappij van Bobrikoff en dit bestuur? Volstrekt niet. Deze beschermingstroepen gaan bijna nog verder, want zij loopen rond met den vinger op den haan en zijn gereed om iedereen die in arbeiderskleeren rondloopt dood te schieten". „De burgers hebben zelf den sluier opgelicht. Hun van bloed druipende maatregelen, gewapende garden en duizenden ruiterscharen zijn de eerlijke burgers thans duidelijk zichtbaar geworden. De burgers voeden onwetende menschen op tot een massamoord van eigen medeburgers. De burgers hebben reeds de arsenalen van het land geledigd en richten den mond van het geweer op eigen landslieden, op het hart der arbeiders-

klasse. De rijkelui openen hun beurs en betalen bloedgeld om de wenschen van hun klasse te beschermen".

En dit alles omdat in Helsingfors achttien misdadigers gearresteerd waren, die weken lang de schrik van de streek geweest waren en onder wie zich zelfs een sluipmoordenaar bevond!

De politieschool wordt op dezelfde wijze onder handen genomen, daarvan zegt men:

„Wij hebben in Finland nu over de honderd maagopensnijders. De burgers hebben mathematisch juist gerekend, want het resultaat is absoluut hetzelfde of men het aantal magen vermindert of het brood vermeerdert".

Waarvoor diende dit allemaal? Gedeeltelijk zijn de artikels te verklaren als een wapen in de verkiezingscampagne, die aan de nieuwe verkiezing voor den Landdag voorafging. Maar de reden dat de arbeiderspartij als verdediger optrad voor de daden van het gepeupel en de anarchie die steeds meer in het land toenam, lag dieper. De Bolsjewistische partij in Rusland nam in macht toe, en met deze partij, waarvan de garnizoenstroepen in Finland en de manschappen der Oostzeevloot de ijverigste aanhangers waren, had de Finsche arbeiderspartij drukke relaties. Die Bolsjevistische partij zou op zekeren dag de groote revolutie in heel de wereld te voorschijn roepen, die zou op een mooien dag alle macht in handen nemen, en daar wenschten de Finsche

„kameraden” bij te zijn. Zij wisten zeer goed dat alle overige partijen in Finland zich verzetten zouden tegen een Russisch-Finsch „dictatuur van het proletariaat”. Zij wisten dat de beschermingstroepen dergelijke pogingen om Finland mee te sleepen in den Russischen chaos bestrijden zouden. Daarom sloeg men zulk een overdreven toon aan, daarom werden Finlands bescheiden burgers afgebeeld als bloeddorstige roofdieren, daarom werd de levensmiddelencrisis voorgesteld als veroorzaakt door hun wensch om „het werkende volk”, te verhongeren, en daarom waren alle oproerige elementen, alle plunderaars, moordenaars en brandstichters welkom als steun voor de aanstaande revolutie. Door de burgers af te schilderen als gecultiveerde Russische bureaucraten en volksverdrukkers, bereikte men het doel: een gemeenschappelijk front van Russische soldaten en Finsche arbieders tegen hun eigen opperklasse.

De situatie begon op te klaren, het spelletje was gelukt, de Finsche vaderlandslievenden, die op gevaar van hun leven en hun vrijheid hun land tegen de Russische onderdrukking verdedigd hadden, die de Russische revolutie met gejuich begroet hadden, waren nu gemaakt tot „zwarte contra-revolutionnairen”, tot „aanhangers van het tsarisme”, tot „beulen des volks”, erger dan de Russische agenten der gendarmerie. Nu had men den Russischen vrienden den waren stand van

zaken voorgelegd. Het oogenblik was daar om de „roode garden", weder tot den strijd tegen de beschermingstroepen te doen opstaan.

De Russen begrepen volkomen waar men heen wilde. In October zegt een representant van den Russischen arbeiders- en soldatenraad in Finland op een raadscongres in Petersburg: „Finland staat op den drempel van een binnenlandschen oorlog, Finland's bourgeoisie is gewapend en gereed om het Finsche proletariaat aan te vallen. De plicht van den Raad is om Finland's bourgeoisie te ontwapenen en wapens uit te deelen aan het Finsche proletariaat".

In den zomer werden de eerste roode garden aangesteld, in October beval het bestuur der arbeiderspartij dat dergelijke troepen in heel het land gevormd moesten worden.

---

4. De Gebeurtenissen van het najaar en den winter.

October.

Den eersten October hadden de verkiezingen voor den nieuwen Landdag plaats. Alle partijen hadden Finlands zelfstandigheid op haar programma, maar feitelijk was het een krachtmeting tusschen „burgers" en

„socialisten", — de officieele naam der arbeiderspartij was de sociaal-democratische. Deze partij was opgetreden als de beschermster van het gepeupel en als vriendelijk gestemd tegenover de Russische soldaten. Nu kwam het er voor het land op aan om te kiezen: meegesleept te worden in de Russische revolutie, waartoe die ock leidde, of energiek uit den weg te gaan, het lot van het land zelf in handen te nemen en de orde te herstellen. Gelukkig bleek het dat de Russische invloed en de Russische revolutie-besmetting zich toch niet over heel het volk verspreid had. De arbeiderspartij verloor haar meerderheid. Zij kreeg 92 plaatsen tegen 108 van de burgerlijken.

Dit was een harde slag voor „de socialisten". Zij waren gaan stemmen, overtuigd van de zege. De vele wel-geslaagde stakingen, waardoor de arbeidsloonen zoo aanmerkelijk gestegen waren, had het aantal der georganiseerde arbeiders bijna vertiendubbeld, en van hun stem kon men zeker zijn. Bovendien vertrouwde men dat de mogelijkheid voor een ultra-radicalisme nu, midden onder den wereldoorlog en de Russische revolutie, gunstiger was dan ooit. En alleen daarvoor nam men eigenlijk deel aan de verkiezingen. De arbeiderspartij had de ontbinding van den Landdag tijdens den zomer niet erkend en proclameerde dat de verkiezingen „onwettig" waren. Maar zij nam er toch deel aan, onder voorwendsel dat men van den nieuwen

Landdag „niet kon eischen dat die in alle opzichten de vroegere wettige voorschriften in acht zou nemen", — zooals het heette in den oproep aan de kiezers der partij, — maar dat die in strijd met de regels van den Landdag van plan was grondwetten en belastingwetten aan te nemen door een eenvoudige meerderheid van stemmen en te fungeeren als een **vrije Constituante.**

Daar zat hem de knoop. Het volk koos een Landdag, maar als die goed en wel gekozen was en een socialistische meerderheid had, zou die zich ontpoppen als constitueerend lichaam! Hiermee zou de macht op een even eenvoudige als slimme wijze in handen van de arbeiderspartij komen. Die had zich ondertusschen misrekend. Daarom ging de partij over tot de tactiek om zich zoo nauw mogelijk te houden aan de regels van den Landdag om daardoor haar groote meerderheid zooveel mogelijk te doen gelden.

Zoodra de nederlaag der verkiezingen bekend werd, begon men met ernst aan het organiseeren der roode garden. Vroeger waren het betrekkelijk vrijstaande organisaties geweest, nu zou men er een werkelijk leger van maken. Het doel werd eerst opgegeven als: zelfverdediging tegen de slachtersgarden, d.w.z. de beschermingstroepen, maar weldra laat men het ware, zuiver revolutionaire doel doorschemeren, al is het dan ook vaag.

In een proclamatie van den twintigsten October,

deelen de gemachtigden van Finlands vakverbond het volgende mede:

„Daar de burgerklasse zich nu zenuwachtig uitrust en wapent tegen de arbeiders en om hun belangrijkste reformatiepogingen te onderdrukken, zijn de gemachtigden van oordeel dat de arbeiders tot zelfverdediging en voor alle eventualiteiten direct in heel het land politiegarden moeten vormen". Maar reeds den 16den October had de vroegere regeeringschef, Tokoi, er in een rede in Åbo op gewezen dat de verkiezingsnederlaag niet iets beslissends behoefde te beteekenen, want **„de arbeiders hadden andere machtsmiddelen dan de stembriefjes om hun eischen te doen gelden".** Het kwam er op aan, om als één man op te staan en te strijden voor den triomf der revolutie, als het uur daar is.

Den 31sten October maant de raad van de sociaal-democratische partij de garden, die nog niet uitgerust zijn, aan om zich „haastig gereed te maken en voor alle eventualiteiten alle arbeiderskrachten te verzamelen, want groote gebeurtenissen kunnen ons wachten". Den volgenden dag proclameert „Het leidend comiteit der Arbeidersgarden": „Groote gebeurtenissen kunnen ons eerder oproepen dan wij vermoeden en dan moeten de garden der arbeiders gereed zijn, om hun taak te vervullen, zoo dat wij ons op het niveau der gebeurtenissen kunnen houden".

Tot een revolutie spoort men aan. Revolutie tegen wat? Het denkbeeld alleen was reeds onzinnig, daar feitelijk alle eischen tot hervorming die de arbeiderspartij gedaan had, in den Landdag reeds opgelost waren, of op weg waren om het te worden.

Het gold iets anders. De meest democratische van alle kieswetten had juist haar resultaat opgeleverd en dat was **tegen** de arbeiderspartij uitgevallen. Daarom moest men een staatsgreep bedenken, waardoor de partij haar macht terug zou kunnen krijgen, niettegenstaande den duidelijk gemanifesteerden volkswil. Het stembriefje deugde niet meer, men vertrouwde op „andere machtsmiddelen". Die bevonden zich voor het oogenblik in handen van een schare van menschen, die, zoo iemand, de vijanden des lands waren, – de „machtsmiddelen" waren de geweren der verwilderde Russische soldaten. Daarmee wilde men strijden en het meerendeel van het volk onderwerpen in eigen land. Dit is ondertusschen geen revolutie, maar landverraad. En de reden dat men zich aan dit waanzinnige spel overgaf? De machtshonger en de aantrekkelijke verleiding die de gebeurtenissen in Rusland uitoefenden. Bovendien had men de eigen scharen nu zoo opgehitst, dat deze aandrongen op overwinning, op macht, op de volkomen onderdrukking der „burgers".

Een protocolboek van den staf der roode garde in Tammerfors toont hoe de organisatie der garden te

werk is gegaan. Op een vergadering van den 6den October wordt een commissie gekozen tot het aanschaffen van wapens van de Russische soldaten. Tegelijkertijd worden er bataljonschefs gekozen.

10 October: De Staf besluit dat de garde gerecruteerd **zal worden in overeenstemming met de wet op den dienstplicht.** In Noordelijk Tavastland worden elf bataljons opgericht van mannen tusschen de 21 en 40 jaar. De oefeningen zullen dadelijk begonnen worden.

16 October: De werving wordt uitgestrekt tot den leeftijd van 18—21. Een afzonderlijke gewapende troep wordt gevormd door volkomen betrouwbare, flinke mannen. De spoorwegbeambten beginnen een eigen bataljon te vormen. Er wordt een spionnageafdeeling opgericht. Kaarten worden aangeschaft.

17 October: Vier tolken (voor samenwerking met de Russen) worden aangesteld. Er is een aanbod ingekomen van de Russische soldaten aangaande 500 geweren voor 50 Finsche marken het stuk, (de werkelijke waarde was 600—800 mark) en 125.000 patronen, dat dadelijk wordt aangenomen. Er wordt besloten tot het aanschaffen van revolvers.

Op deze wijze wilde men „de arme, hongerige arbeiders", verdedigen tegen de „bloeddorstige burgers". Een paar weken later zou het blijken voor welk doel de Russische geweren in werkelijkheid waren aangeschaft.

November.

Den 1sten November kwam de nieuwe Landdag te Helsingfors bijeen. De belangrijkste taak van den Landdag was om op de een of andere wijze provisorisch de ingewikkelde verhouding tot Rusland te regelen. De beraadslagingen hierover hadden plaats gedeeltelijk tusschen de verschillende partijen, gedeeltelijk tusschen deze en den representant van de voorloopige regeering in Finland, den generaal-gouverneur Nekrasov. Maar, terwijl men wachtte op de plechtige opening der zittingen, kon men in de kranten de ontwikkeling van den binnenlandschen toestand van het land volgen. De berichten hierover werpen een zeker licht op de toestanden.

Den 1sten November deelen de kranten mede: Zes Russische soldaten hebben een huiszoeking gedaan op een zakenkantoor in Helsingfors, twee personen gearresteerd en gevangen gezet. De reden was een geheime — een valsche — aangifte van een wapenvoorraad. — In Viborg hadden Kozakken, die daar in garnizoen lagen, zich beleedigd gevoeld over een bericht in de krant, het verschijnen van de krant verhinderd, gedreigd de redacteurs te arresteeren en te geeselen enz. —Een dronken marinesoldaat had in Helsingfors straatsteenen in de ruiten van een trein geworpen. — Een Russische schildwacht had een Finsch jongmensch dood geschoten, die er niet bijtijds in slaagde om zijn paard, dat op hol geslagen was, tegen te houden. — Russische

soldaten hebben twee personen gearresteerd in een villapark bij Helsingfors — reden onbekend.

Den 2den November: Dronken soldaten maken ruzie aan het station van Tammerfors, waardoor de trein twee uur vertraging ondergaat. — 20 soldaten dringen het redactiebureau van de „Kaskö Courant" binnen en beginnen een huiszoeking. Reden: een vrouw had aan den een of anderen soldaat gezegd, dat er wapens verborgen waren. Het onderzoek bracht niets aan het licht. — Een meisje door twee soldaten verkracht. — Graaf Armfelt van Aminne-hoeve heeft bezoek gehad van 7 gewapende mariniers, die in auto aankwamen, een wacht overweldigden en het hoofdgebouw trachtten binnen te dringen om te „moorden en te rooven", zooals zij zelf zeiden. Toen zij zagen dat het huis bewaakt werd, trokken zij zich echter toch terug. — In een fabrieksplaats in het Noorden van het land brengt de schout en twee agenten een verdacht persoon naar het gerecht. Dit bevalt den arbeiders niet, die den schout en de twee agenten arresteeren, en hun bevelen in het vervolg hun ambt niet meer in de plaats uit te oefenen. — De soldatenraad in Viborg verbiedt een krant die hun niet aanstaat „gedurende heel den oorlogstijd" te verschijnen, en dreigt met geweld. — De procurator van Finland wendt zich met een schrijven tot den generaal-gouverneur en verzoekt de Russische militairen, totaal zonder discipline als zij zijn, uit het land te verwijderen.

Den 3den November: Voor het stadsgerecht te Åbo wordt een proces behandeld tegen 6 personen, die gearresteerd zijn wegens diefstal van boter. Plotseling verschijnen 50 Russische mariniers met de bajonet op het geweer en omsingelen rechters, zoowel als gevangenen. Twee matrozen gaan ieder aan een kant van den aanklager staan en houden hun revolvers op hem gericht. Daarop wordt het gerecht bevolen onder bedreigingen van revolvers en geweren de gearresteerden los te laten. Op het zwijgen van het gerecht bevrijden de soldaten de gevangenen zelf, leggen beslag op alle papieren van de rechtbank, en verwijderen zich met de zes gelukkige dieven. — Twee soldaten dringen een winkel binnen, werpen de winkeljuffrouw op den grond en plunderen de kas. — Een leeraar van een volksschool en zijn vrouw worden zonder oorzaak beschoten op den straatweg. Zij slagen er in zich in het bosch te verbergen. De soldaten die hen vervolgen lossen een veertigtal schoten op hen. — 's Avonds wordt een heer in het centrum van Helsingfors overvallen door twee mariniers, die hem van achteren bij het hoofd grijpen en hem een mes in de borst steken. Hij wordt door een boek, dat hij in den zak heeft, gered. De dagen van 4—7 November onderscheiden zich door gebeurtenissen als de volgende: Een gevecht op een soirée dansante met dolksteken en revolverschoten. — Russische soldaten hebben zonder aarzelen beslag gelegd op 3000 Kilogram

tin; als de eigenaar verschijnt, probeeren de soldaten hem te arresteeren, hij vlucht in een huis, wordt beschoten, beantwoordt de schoten, het huis wordt omsingeld, de man wordt gegrepen, gebonden en naar de Russische kazerne gebracht. — Een dronken soldaat lost schoten af in een venster. De kogels komen in den muur terecht vlak boven het bed van een slapend kind. Daarop loopt hij schietend de straten door en verbrijzelt eenige ruiten. — Zeven huiszoekingen worden zonder resultaat door Russische soldaten gedaan. — Inbraak door 3 soldaten in een school en een fabriek. — Om drie uur op klaarlichten dag wordt een heer, die een groote som gelds aan een bank geïnd heeft, door drie Russische marinesoldaten overvallen in het centrum van Helsingfors. Zij slepen den man naar een poort, slaan hem tot hij bewusteloos neerzinkt en berooven hem dan. — Een publieke vrouw werd gearresteerd wegens diefstal. Russische soldaten dringen aan om haar los te laten, anders zullen zij haar met geweld bevrijden. — De regeering, die energieke pogingen gedaan heeft om de gewone politie, waar in Helsingfors groote behoefte aan is, weer te herstellen, krijgt door een deputatie van Russische soldaten bericht dat de militairen, die in Helsingfors in garnizoen liggen, al dergelijke pogingen met behulp van wapenen bestrijden zullen. — Uit een protocol van een soldatenmeeting in een Russische krant gepubliceerd, blijkt dat er soldaten naar

Rusland gereisd zijn om den Finschen arbeiders wapens te verschaffen.

De situatie was niet aangenaam. Achter de huiszoekingen en de arrestaties door de Russische soldaten bewerkstelligd, stond de arbeiderspartij, nog niet gereed om zelf op te treden, maar zich voorloopig tevreden stellend door de gehate „burgers" in één voortdurenden angst te doen verkeeren door die militaire gewelddadigheden. Dit begrepen de burgers ondertusschen nog niet. Zij geloofden dat de handelingen der Russen berustten op een overdreven en waanzinnigen angst voor „Duitsche agenten", dat de soldaten vreesden voor een Duitschen opmarsch naar Petersburg, „het hart der revolutie", en daarom zoo optraden. Men had een te goeden dunk van het eigen volk, om de feiten in het ware licht te zien; anders zou men opgemerkt hebben, dat de grootste politieke partij van het land zich bij horden verwilderde Russische soldaten aansloot en met hen samenzweringen smeedde, die niet anders inhielden dan landverraad.

Een bewijs van deze goede trouw aan den eenen kant en het verraad der arbeiderspartij aan den anderen, vinden wij in bovengenoemden protocol van de vergadering van den Staf der roode garde in Tammerfors. Den 6den November verzochten de raadsleden de Roode garde eenige representanten te zenden om met de beschermingstroepen te confereeren over een samen-

werken. Dit verzoek werd afgewezen. Den 8sten November komt er een nieuw schrijven van de raadsleden. Er zijn berichten uit Estland gekomen, die op vreeselijke wijze de verwoestingen der Russische soldaten aldaar afschilderen. Daarom verzoeken de autoriteiten opnieuw de Roode garde om representanten te zenden ten einde met de beschermingstroepen te onderhandelen, opdat een gemeenschappelijk optreden tot stand kan komen, voor het geval dat de Russische militairen in Finland even woest optreden als in Estland. Het antwoord van den Staf luidt volgens het protocol, dat ongeregeldheden van Russischen kant niet te vreezen zijn en dat alle voorwaarden voor een samenwerken van burgers en arbeiders ontbreken. Tegelijkertijd zendt de Staf twee representanten en een tolk naar een Russische soldatenmeeting, die „de kwestie van het aanschaffen van wapens voor ons", behandelt. Het resultaat is gunstig. Wapens worden verkregen. Wij moeten er bij voegen, dat de Staf behoort onder het bestuur der Arbeiderspartij en dat deze, zooals op vele plaatsen uit het protocol blijkt, ook direct onderhandelde over de aanschaffing van wapens met de Russen.

Dit geeft een goed beeld van den toestand. De burgers maakten zich nog zulk een optimistische voorstelling van de Roode garde der arbeiderspartij, dat men geloofde dat zij gereed was tot de verdediging van het land, indien dit noodig was.

Ondertusschen had de arbeiderspartij zich bij de Russen aangesloten, die energiek hun revolutionaire plannen doorzetten en rustte zij zich gemeenschappelijk met de Russen uit tegen eigen landslieden, terwijl er in Finland beweerd en volgehouden werd dat er geen gevaar dreigde.

De eerste dagen van November had er nog een gebeurtenis plaats, die bizonder de aandacht trok, omdat die verscheidene menschenlevens kostte en omdat die bewees hoe ongehoord zwaar de taak der beschermingstroepen in de praktijk was.

Den 6den November arriveerden er ongeveer 50 gewapende Russische mariniers per spoor en per auto in de omstreken van het landgoed Mommila in Tavastland. Op het landgoed waren familieleden en vrienden van den eigenaar Kordelin aanwezig, elf dames en elf heeren. Toen de eigenaar per telefoon bericht kreeg van de militaire macht die naar de plaats in aantocht was, vroeg hij mannen uit de naastbijzijnde stad aan om de wacht te houden. Zes mannen werden afgezonden. Den volgenden morgen verschenen de soldaten op het landgoed, sneden de telefoonleiding door, namen de wachten gevangen en begonnen een grondige huiszoeking. Het bleek dat 4 of 5 van deze matrozen in uniform gekleede Finnen waren, een paar van dezen zeer slecht befaamde individuen uit de streek. Bij de huiszoeking verdwenen gouden horloges, armbanden, ringen, kleeding-

stukken enz. De matrozen gingen aan de gedekte lunchtafel zitten en lieten de hongerige gasten toe kijken hoe goed de voor hen bestemde maaltijd hun smaakte. Allerlei redenen werden opgegeven voor de komst der ongenoode gasten. Men zocht naar graan, wapens, Duitsche spionnen, al naar de omstandigheden. Toen het onderzoek geëindigd was, werden de elf heeren allen gearresteerd om, zooals zij zeiden, naar Helsingfors gevoerd te worden. Ondertusschen had het gerucht van het optreden der soldaten zich verspreid en togen er 30 man van de beschermingstroepen uit Lahti, een stad in de buurt, naar Mommila om te zien wat er eigenlijk gebeurde. Op den straatweg, eenige kilometers van het landgoed verwijderd, kwamen de 30 lui een auto tegen vol gewapende matrozen, en daarachter kwam heel het transport gevangenen in verschillende rijtuigen onder bewaking van matrozen. De leider der beschermingstroepen gaven den auto een teeken om te stoppen, wat ook gebeurde. Op zijn vraag wat de soldaten eigenlijk van plan waren, antwoordden dezen door het vuur te openen. Nu ontstond er een hevige schietpartij, die ongeveer 40 minuten duurde. De gevangenen vluchtten het bosch in, maar twee van hen, de heer Kordelin en de directeur van een groote fabriek, ingenieur Pettersson werden door hun bewakers doodgeschoten, voordat zij een poging tot vlucht hadden kunnen wagen. Het schot werd gelost door een matroos, die achter hen in het

rijtuig zat, vermoedelijk een verkleede Fin. Een kostbare ring, die Kordelin aan den vinger droeg, verdween en werd eenige maanden later teruggevonden bij een Russischen infanterist, die hem te koop aanbood. In den strijd vielen twee mannen van het beschermingscorps, een fotograaf en een jachtmeester, terwijl twee mariniers gedood en verscheidene anderen gekwetst werden. De Russen namen naar alle kanten de vlucht, enkelen werden later na meer of minder hevigen kamp gevangen genomen, maar natuurlijk losgelaten zoodra zij aan de militaire overheden overgelaten werden.

Nu rukte het beschermingscorps in Helsingfors uit, maar tegelijkertijd ontstond er groote onrust onder de Russische militairen. Zij bezetten geheel de belangrijke spoorwegverbinding bij Riihimäki, beschoten in hun opgewondenheid een trein met uitgewisselde Duitsche invaliden krijgsgevangenen en zonden 400 man met geweren en mitrailleuses naar Mommila. Om groote gevechten te vermijden trokken de Helsingforsche beschermingstroepen zich toen terug.

Kordelin, de vermoorde grondbezitter, was een zeer rijk man. Volgens zijn testament vermaakte hij heel zijn vermogen, meer dan 40 millioen mark groot, aan allerlei vereenigingen en inrichtingen die de ontwikkeling van het volk beoogden.

Van den kant der burgerij geloofde men dat de gebeurtenissen op Mommila den arbeiders de oogen zou-

den openen en hun de noodzakelijkheid zou toonen van een innerlijke eenheid en aanééensluiting tegen de Russische aanvallen en de binnenlandsche bandieten. Alle kranten der burgerpartij spraken de hoop uit dat de beschermingstroepen en de roode garde zich nu bij elkaar aan zouden sluiten om gezamenlijk de kalmte en de wettige orde in het land te handhaven.

Er was des te meer reden voor dergelijke verwachtingen, daar Finland juist in die dagen door de gebeurtenissen feitelijk geheel van Rusland losgemaakt was. Den 7den November was het bolsjewistische oproer in Petersburg losgebarsten en de voorloopige regeering omvergeworpen. Er ontbrak nu een gouvernement in Rusland, want de raad van soldaten en arbeiders werd alleen maar erkend door leden van de partij zelf en het was in ieder geval duidelijk, dat de macht die de Russische keizers hadden als grootvorst van Finland, maar niet zoo kon overgaan op het bestuur van een Russische partij, die zich met geweld meester had gemaakt van de macht. Finland had dus zijn lot in eigen handen.

Het was een groot en historisch oogenblik. Ruslands verdeeling was nu zoo ver gekomen, dat Finland als een losgebroken geheel zijn eigen weg kon kiezen en toonen dat het werkelijk een natie was met een West-Europeesche cultuur, die haar plaats onder de Europeesche staten kon handhaven. Maar daar wilde de arbei-

derspartij niets van hooren. Reeds den 8sten November zou de Landdag volgens den ouden regeeringsvorm een opperbestuurder voor het land kiezen. Op grond van partijverdeeldheid vond de president van den Landdag het raadzaam om voor te stellen dat er benoemd zou worden een commissie uit drie personen bestaande, die een president remplaceeren zou. De arbeiderspartij kwam met een tegenvoorstel, dat een geheel sociaal omverwerpingsprogramma behelsde; o.a. eischte zij dat de zoogen. machtswet, die de vroegere ontbinding van den Landdag veroorzaakte, nu bevestigd werd. Deze partij vond het dus zeer geschikt dat, zooals in die wet bepaald wordt, alle buitenlandsche politieke en militaire aangelegenheden ook in 't vervolg door de Russische regeering behandeld zouden worden, een regeering, die op 't oogenblik niet bestond. Na allerlei moeilijkheden werd er beslist dat de Landdag zelf de hoogste macht in Finland overnam. *)

Ondertusschen vond de arbeiderspartij de tijd gekomen om gebruik te maken van de „niet-parlementaire machtsmiddelen", waarmede zij zoo vaak gedreigd had. Den 13den November om 12 uur 's nachts, kondigde

---

*) Een zeer duidelijk beeld van die eigenaardige gebeurtenissen in den Landdag gedurende 1917 vinden wij in twee brochures van R. A. Wrede: „De Zelfstandigheidskwestie en Finlands Landdag" en „De Tweede Landdag en Finlands zelfstandigheid". Helsingfors, Söderström & Co.

zij de algemeene werkstaking over heel het land af, en haar eerste werk was om de drukkerijen van al de burgerlijke bladen te bezetten, zoodat de ochtendkranten den 14den niet konden uitkomen. Nu was de Roode garde in functie getreden. Wat was de oorzaak van dit plotseling krachtig optreden? De eischen die de partij stelde in de proclamatie van de staking, gaven niet veel licht. De eischen waren: Een radicale regeling van de levensmiddelenkwestie en den strijd tegen de werkeloosheid volgens het richtsnoer door de arbeiderspartij aangegeven. Het bevestigen van „de machtswet", van de wet op den achturenwerkdag, en van de voorgestelde, uiterst radicale gemeentewetten. Zekere garanties voor ouderdomsverzekering, belasting op hooge inkomsten en oorlogswinst, voor de vrijheid van den kleinen boer en het politieke stemrecht te beginnen met twintigjarigen leeftijd. Het oproepen van een Constituante.

Het is moeilijk te begrijpen hoe een algemeene staking heilzaam kan werken bijv. op de levensmiddelenvoorziening, of een einde kan maken aan de werkeloosheid en waarom het aannemen van de „machtswet" nu van zooveel belang was daar die wet het probleem van Finlands positie tot Rusland alles behalve naar wensch oploste. Over het geheel was er alle reden om aan te nemen dat het doel van de staking een geheel ander was dan wat de proclamatie verkondigde, en dat heel de

proclamatie niets anders was dan een uithangbord dat naar dwaalwegen leidde. Dit bleek in de eerste plaats, doordat de staking niet dadelijk eindigde, toen de Landdag werkelijk de twee wetten goedkeurde die goedgekeurd konden worden: de achturenwerkdag en de gemeente wetten, maar slechts een paar dagen later, hoewel geen der andere eischen werd ingewilligd. Verder bleek het eigenlijke doel uit het feit dat de staking gesteund werd door een commissie genaamd „De revolutionaire centraal raad," — het was dus een revolutie, die men op touw had willen zetten. Tenslotte was er een passus in de verklaring waarmede de strike eindigde, die toonde dat het om de macht te doen was.

„Finlands burgerklasse ligt inderdaad nog niet op de knieën voor de arbeidersklasse", heet het. En tot troost: „De algemeene staking is geëindigd, maar de revolutie gaat voort".

Ook een paar documenten, die nu toegankelijk zijn, uit de dagen voor het uitbreken van de algemeene werkstaking, geven ons een blik op het eigenlijke doel. Den 9den November vergadert in Åbo een commissie gekozen door „de sociaal-democratische communale organisatie", wier taak is „om de aanstaande staking te leiden", (in het protocol staat er boven „of revolutie"). Op de vergadering werden twee personen gekozen, die met een tolk de juist plaatshebbende meeting zouden bezoeken van „het Russische uitvoerende comité" en

het bolsjewistische comité, om te beraadslagen over een gemeenschappelijk optreden bij de aanstaande revolutie. De meeting wordt geschorst om op de aankomst der deputatie te wachten en wordt om 12 uur 's nachts hervat. Dan zijn er twee vertegenwoordigers van het Russische uitvoerende comité aanwezig. Het protocol der vergadering luidt: „De Russische Kameraden gaven een verslag van hun plannen, wij gaven van onzen kant een verslag van de situatie volgens ons standpunt. Wij werden het er over eens dat het begin van den strijd te kennen gegeven kon worden door drie kanonschoten (eerst één en daarna twee snel op elkaar). Tegelijkertijd deelden de Russen ons mee dat zij er niets tegen hadden dat onze leiders hun hoofdkwartier opsloegen in het Hotel Phoenix, behalve de kamers, die reeds in bezit zijn genomen door het Russische soldatencomité. Er wordt den Russen medegedeeld dat zij voor den morgen een strategisch plan voor de verovering van de stad zullen opmaken. Dit plan zal dan den Russen voorgelegd worden".

Op de vergadering van den volgenden dag wordt dit „strategische plan", besproken en met kleine veranderingen goedgekeurd. Daarna wordt het aan de Russische soldaten gezonden. Tegelijkertijd wordt besloten, dat de „leidende personen en dergelijken", uit de burgerklasse, — er bestaat een speciale lijst, — onmiddellijk na het losbreken der revolutie in hechtenis geno-

men zullen worden en dat alle „centrale plaatsen" veroverd moeten worden.

Ook in Tammerfors wordt de staking voorbereid met samenwerking der Russen. Het werk wordt zoo verdeeld, dat de Russische soldaten naar wapens zullen zoeken en de telegraaf bezetten zullen, terwijl de Finsche Roode garde de rest op zich neemt.

Er blijkt dus duidelijk, dat het eigenlijke doel van de November-staking niet anders was dan een begin van „de revolutie", waar men vroeger reeds de signalen voor gegeven had. Nu was de tijd daar: de bolsjewiki hadden de regeering in Rusland overgenomen, nu zouden zij hetzelfde in Finland doen. De Finsche arbeiderspartij zou mee doen aan de groote Russische revolutie om zich de macht in eigen land te verzekeren. Naast dit kwam het er niet op aan hoe het resultaat zou zijn voor het geheele land, als het kwam tot een pure anarchie en het gepeupel heel de macht in handen kreeg. Het was of de partij reeds ieder zweempje van verantwoordelijkheidsgevoel verloren had, ieder begrip van wet, orde en cultuur, of zij den weg naar landverraad en burgeroorlog reeds betreden had.

Het verloop van de staking toonde waar de Roode garde goed voor was. Verscheidene dagen lang waren er Russische wapenladingen naar het Volkshuis gebracht. Nu trad de „beschermingsgarde der arbeiders" op, geheel uitgerust. Zij trok de straten door en sloot

de winkels met geweld. Zij bezette het bureau van politie, ging den album met portretten van misdadigers door en verscheurde de portretten van 31 personen, — die nu leden van de garde uitmaakten. Acht van dezen waren moordenaars. Er werden een menigte huiszoekingen gedaan en alleen in Helsingfors werden er ongeveer tweehonderd personen gearresteerd, o.a. de gouverneur der provincie die zelfs tot Januari in de gevangenis zat. Hetzelfde lot onderging de gouverneur van Abo. Patrouilles met geweren slenterden de straten door en losten af en toe schoten om „de orde te handhaven".

Maar erger dingen volgden. Op bevel van den „revolutionairen centraalraad", werden met geweld de 18 bovengenoemde bandieten uit Helsinge uit de gevangenis te Helsingfors bevrijd. Dat was spoedig te bemerken in de streek waar zij thuishoorden; daar trokken zij heen na eerst in het Volkshuis gewapend te zijn geworden onder het gejuich van het gepeupel. Hun eerste bezoek gold een onderwijzer aan een volksschool; zij doorzochten zijn woning, vonden niets, namen hem mee naar de plaats, plaatsten hem tegen een muur en fusilleerden hem. Lachend trok de bende verder. De schout werd bezocht en toen hij de bende op zijn trap tegen kwam, werd er een schot op hem gelost en viel hij ernstig gekwetst neer. Men trok verder en fusilleerde een grondbezitter, die den straatweg kwam afrijden. Een

jonge handelsman, die hem vergezelde, slaagde er in te ontvluchten. Maar den volgenden morgen werd hij in zijn huis gevangen genomen en doodgeschoten, — hij had een gevaarlijke getuige kunnen zijn. Op het landgoed Härtonäs zat de 69-jarige eigenaar, de heer Bergbom aan het ontbijt, toen een bende roode gardisten binnenkwam en riep: „Handen op!" De heer Bergbom was doof en vroeg aan zijn vrouw: „Wat zeggen ze?" Op hetzelfde oogenblik klonk er een schot en door een kogel in het hoofd getroffen viel de grijsaard ter aarde. Alsof er niets gebeurd was, begonnen de roode „mannen der orde" nu naar wapens te zoeken, die natuurlijk niet te vinden waren. Een politieagent als wacht in privaten dienst, werd het volgende offer. Hij zat in zijn huisje toen de rooden binnen kwamen en hem bevalen om mee te gaan. Vrouw en kinderen klampten zich aan den huisvader vast en wilden hem niet loslaten. „Je krijgt hem wel terug", zeiden de rooden troostend tegen de vrouw. Een half uur later werd de deur geopend en het lijk van den man naar binnen geworpen. „Daar heb je je man", riep een stem van buiten.

In een afgezonderde villa in de buurt van Helsingfors woonde een weduwe Sahlström met haar vier jonge zoons. Zij hadden geen reden om te denken dat zij gehaat of slecht aangezien werden door „het volk". Maar op zekeren morgen werden zij om zeven uur gewekt door een schot uit het bosch en zagen zij door het raam

den waakhond dood op de trap liggen. Op hetzelfde oogenblik wordt er op de deur gebonsd en gaat de oudste zoon, Gunnar, open doen. Nauwelijks heeft hij het hoofd om den hoek van de deur gestoken, of er barst een salvo los, zoodat hij de trap afvalt en gewond, maar nog levend, op het plein terecht komt. De roode gardisten maken hem met vijf bajonetsteken af. Mevrouw Sahlström komt op het schieten en het woest getier aangeloopen, met haar jongeren zoon Ragnar in nachtkleed. Zoodra hij zich vertoont klinken er nieuwe schoten en valt hij naast het lijk van zijn broer. Drie bajonetsteken maken een einde aan zijn leven. Nu stormen de bandieten het huis binnen, waar zij de twee andere jongens vinden, waarvan de oudste 15 jaren is. Het geweer wordt op hem gericht, maar de wanhopige moeder werpt zich tusschenbeiden, zoodat het schot niet treft. Nu heeft er een nauwkeurige huiszoeking plaats en met de revolver op de borst wordt den jongens de bekentenis afgeperst „waar de wapens verborgen zijn". Maar die zijn er niet. Toen verlieten de mannen het huis. Mevrouw Sahlström verzocht hun om de lijken van haar twee zoons die in een bad van bloed op het plein voor het huis lagen, naar binnen te helpen dragen. Tot eenig antwoord lachten de mannen en toen de moeder hun daarop smeekte om tenminste uit haar oogen te gaan, antwoordden zij dat zij van plan waren om te blijven „om het huis te bewaken". Tegen wie?

„De staking" duurde een week. In dien korten tijd werden er 34 personen door de roode troepen die „de orde bewaren zouden" vermoord, velen gewond, terwijl al de gearresteerden in de gevangenis hevig mishandeld werden. Bij de huiszoekingen en het „beslag leggen" op allerlei soort waren gingen er zeer groote waarden verloren. Gouden- en zilveren voorwerpen verdwenen, wijnkelders werden geplunderd, uit de kas van het levensmiddelencomiteit te Åbo werd 60.000 mark gestolen en een voorraad suiker ter waarde van 200.000 mark werd onder het „revolutionaire volk" uitgedeeld.

De algemeene werkstaking werd opgeheven, toen men bemerkte dat die niet tot een bepaald resultaat leidde. Die was een te vroegtijdige echo geweest van de bolsjewistische revolutie in Petersburg, maar men had er van het begin af een verkeerden draai aan gegeven door zekere eischen aan de regeering en den Landdag voor te leggen. Opdat aan de eischen voldaan zou kunnen worden, moest de Landdag blijven fungeeren, terwijl een werkelijke revolutie natuurlijk een omverstorting van regeering en Landdag geëischt zou hebben. De staking eindigde dus met de verklaring dat de „moedige roode garde der arbeiders steeds als organisatie zou blijven bestaan" en dat „de revolutie voortgezet wordt." In het protocol van de Roode garde in Tammerfors werd de toestand na de algemeene werk-

staking geschetst als een „wapenstilstand", tijdens welke de garde opnieuw georganiseerd zal worden en geheel slagvaardig gewapend.

Een en ander wijst er op dat de revolutie-staking begonnen is op aandringen van Russischen kant. Lenin en zijn vrienden zaten in Petersburg nog niet vast in het zadel en telden hun warmste bondgenooten onder de matrozen van de Oostzeevloot en Helsingfors. Indien de bolsjewiki gedwongen werden om de Russische hoofdstad te verlaten, zou Helsingfors daardoor een zeer geschikte verblijfplaats geweest zijn. De veronderstelling is niet onmogelijk, — en een en ander in de voorbereidselen tot de staking steunt ons er in, — dat het terrein in Finland gereed gemaakt werd om Helsingfors in te richten als geschikt hoofdkwartier voor het bolsjewisme. Vandaar kon het werk voor de wereldrevolutie even goed, zelfs beter geleid worden dan van uit Petersburg. Of deze veronderstelling juist is, kan op het oogenblik nog niet bewezen worden.

Toen de staking uitbrak was er geen hoogste staatsmacht in het land, en de regeering was afgetreden. De Staatskas was leeg en de levensmiddelenkwestie tot het uiterste gespannen. Het vrije Finland verkeerde in een allesbehalve benijdenswaardige positie. Zoodra de Landdag de hoogste macht had overgenomen, kwam het er op aan om een gouvernement te kiezen. De arbeiders partij diende een motie in voor een zuivere „roode"

senaat en ging van de veronderstelling uit dat er een amnestie verleend zou worden voor wat er in de stakingsweek gebeurd was. Daar dit voorstel onaannemelijk was, werd er een zuiver burgerlijke regeering gekozen met Svinhufvud aan het hoofd.

Op dat tijdstip werd er veel gesproken over een scheuring in de arbeiderspartij. Er werd gezegd dat een aantal van de meer vooraanstaande leden hun geestdrift begon te verliezen voor de Russische anarchie en in te zien dat de sociale revolutie der bolsjewiki over Finland uitgestrekt, tot den ondergang van het land zou leiden. En er waren ongetwijfeld teekens die er op wezen dat er ontnuchtering ontstaan was door de ondervindingen in de stakingsweek opgedaan en de minder gelukkige gevolgen voor de partij. Maar die ontnuchtering kon tot niets leiden nu de Roode garde eenmaal los gelaten was en de voortzetting der revolutie geproclameerd had. Zij, die niet mee wilden doen, moesten zich vergenoegen met te zwijgen of heel zwak te protesteeren en zich terug te trekken. Niettegenstaande de burgers de meerderheid in den Landdag hadden en de regeering alleen uit burgerlijke elementen bestond, niettegenstaande de twijfel onder de socialisten zelf, was het land nu overgelaten aan de twee groote anarchistisch-terroristische organisaties: het Russische leger in ontbindingstoestand en de roode garden.

Het eerste wat de regeering te doen stond, was de

orde te herstellen. Er waren bijna onoverkomelijke hindernissen. De macht die de orde handhaafde, de politie, was, zooals wij boven zeiden, verdwenen, en in plaats daarvan was er een communale militie aangesteld, afhankelijk van de arbeiderspartij. Deze militie werd zeer spoedig gedwongen om zich geheel en al te onderwerpen aan de eischen van de roode garden. Daarom moest er een nieuwe macht gevormd worden om de orde te handhaven, onafhankelijk van alle partijen, een nationale militie. Voor de kwestie van deze sterke macht opgelost kon worden, — en de oplossing in den Landdag, die het voorstel aannam, werd in Januari het signaal tot de uitbarsting van het oproer, — moesten de beschermingstroepen versterkt en bewapend worden. De vroeger besproken politie-school in de buurt van Borgå was in de stakingsweek bestormd door een groote bende roode gardisten en Russische matrozen; de manschappen waren gevlucht, het keukenpersoneel was vermoord en de paarden werden gestolen. *) Men moest van voren af aan beginnen en koos als centrum voor de nieuwe inrichting Österbotten. Maar de regeering had ook andere, even gewichtige taken te vervullen. De onafhankelijkheid van Finland moest verzekerd worden,

---

*) Daar de paarden de Roode garde allerlei last bezorgden, wist men geen beteren uitweg dan ze de regeering te koop aan te bieden!

levensmiddelen aangeschaft en de financies geregeld. Het arbeidsveld was zeer uitgestrekt, alles vereischte tijd, daarom konden de roode legers en hun boezemvrienden de Russen in volle vrijheid hun werkzaamheid voortzetten.

Een der voornaamste taken der Roode garde na de staking bestond daarin om haar schuldige leden te beschermen tegen alle aanvallen van de politie. Zij slaagde hier volkomen in. Geen enkele moordenaar of plunderaar uit de stakingsweek werd gearresteerd; alleen een arme dief werd twee maal door detectives gearresteerd en tweemaal met geweld door zijn kameraden bevrijd. Bij zijn bevrijdingen schold hij zijn bevrijders duchtig uit, omdat zij zich niet wat meer gehaast hadden! Op dezelfde wijze beschermden zij de winst door de revolutie gemaakt door hun gevangenen vast te houden. De gouverneurs van Helsingfors en Åbo zaten beiden in een cel; in Åbo hadden de rooden bovendien het stadsgerecht en de rechtbank bezet, die daardoor in het werk verhinderd werden. Maar weldra bloeide er een nieuwe tak van werkzaamheden voor de roode garden. Zij eischten van de raadsleden van steden en dorpen een **schadevergoeding voor het handhaven der orde tijdens de staking!** In Åbo werd ½ millioen geëischt onder bedreiging van plundering der stad. Het geld werd gegeven — helaas! In Helsingfors bedroeg de som 1 millioen, in Tammerfors slechts 100.000 enz.

De arbeiders begonnen ook het volle loon van hun arbeidsgevers te eischen voor de uren door de staking verloren. Het was een geldafpersing op groote schaal.

Zoo waren de toestanden toen de maand

D e c e m b e r

aanbrak. Den eersten kregen de krantenlezers 's morgens reeds dadelijk een nieuwen schok: zeven civiel gekleede, gewapende mannen hadden twee uit Petersburg komende goederenwagens, geheel met wapens geladen, over de grens gebracht, ieder onderzoek verhinderd, zonder overlegging van eenige papieren, en droegen alleen maar zorg dat de wagens de plaatsen van bestemming bereikten: Kuopio en Lahti, de steden waar de inhoud gelost werd en onder bewaking naar de Club der arbeiders gebracht. Dit was de eerste van de vele wapenzendingen die in den loop der maand uit Rusland zouden aankomen.

De roode garden hadden bloed geproefd en de geweren, die zij tijdens de staking gebruikt hadden, waren grootendeels geleend van de Russen en moesten teruggegeven worden. In plaats daarvan zonden de vriendelijke Russische bolsjewiki nu zooveel wapens en munitie als zij maar konden naar de roode garden, wier taak het was om de Finsche partijen den kop in te drukken, die het recht van zelfbestemming ernstig hadden opgenomen. En dat niettegenstaande de Russische

bolsjewiki op de eene meeting na de andere geijverd hadden voor het zelfbestemmingsrecht der volkeren en er speciaal den nadruk op hadden gelegd dat Finlands recht op onafhankelijkheid niet te betwisten was. Douane- en spoorwegautoriteiten protesteerden uit alle macht tegen dat import van wapenen, maar konden er niets aan doen, daar alle machtsmiddelen hun ontbraken. Op die wijze deelden de Russen door heel het land aan de Roode garden wapens uit. Er kwamen niet alleen geweren en patronen aan, maar ook mitrailleuses minstens een honderdtal. Daar de Russische militairen bovendien voorzien waren van een menigte artillerie en in alles solidair waren met de rooden, was het heel natuurlijk dat alle verstandige burgers met angst de toekomst tegemoet zagen. Men hoopte ondertusschen in zijn groot optimisme dat de verandering in de positie van het land naar buiten ook een gunstige oplossing van de binnenlandsche problemen ten gevolge zou hebben. Den 4den December verklaarde de regeering plechtig voor den Landdag Finland voor een onafhankelijke, neutrale staat. Men zou zich dadelijk tot de buitenlandsche mogendheden wenden om erkend te worden als een onafhankelijke staat, en het Russische vraagstuk zou de Constituante dadelijk op de eerste bijeenkomst worden voorgelegd. De regeering der bolsjewisten werd voorbijgegaan, omdat die niet zoo algemeen erkend was als een werkelijke regeering dit ver-

eischte. Daar Finland zich aldus van Rusland vrij verklaarde, dacht men dat de Russische troepen uit zich zelf Finland ontruimen zouden. En daar de bolsjewiki streefden naar een zeer spoedigen vrede, daar zij dadelijk na den wapenstilstand de demobilisatie van het leger begonnen, scheen het verblijf der Russische militairen in Finland niet van langen duur te zullen zijn. Als die eenmaal vertrokken waren, zou het niet meer onmogelijk zijn om de orde in het land te herstellen. Eenmaal haar sterkste steun verdwenen, zouden de roode garden hun verstand wel laten spreken.

Zoo redeneerde men onder den indruk van het lichte vooruitzicht van den buitenlandschen politieken toestand. Maar de gewelddadigheden werden onafgebroken voortgezet. Den 4den December werden in Tammerfors de leden van den Raad opgesloten door groote benden arbeiders, die hooger loon eischten en weigerden den Raad uit elkaar te laten gaan, voor hun eischen waren ingewilligd. Na vier en twintig uren gevangenschap onder gedreig en getier der menigte, werden zij bevrijd. Een van hen werd bij den uitgang met een mes gestoken. Het is wel karakteristiek, dat daar de belegeraars onder wie zich allerlei lieden van laag allooi bevonden, — voornamelijk werklui van de vroegere vestingwerken, — niet op bevel van de Roode garde gehandeld hadden, deze op een meeting besluit om in haar hoedanigheid als beschermers der openbare orde

de leden van den Raad onder haar protectie te nemen. Na een korte discussie is men het er over eens welken vorm die „bescherming" zal aannemen. De Roode garde neemt op zich de gevangenen te bevrijden, indien zij op de voorwaarden der arbeiders ingaan. Maar als zij dat niet doen, beschouwt de Roode garde hun functie als opgeheven en mag de Raad niet meer bijeenkomen, zonder toestemming der Roode garde. Op dezelfde meeting verklaren de militie (politie) troepen van de stad, dat zij in alles met de garde wenschen samen te werken en dat die alle „onvertrouwbare" elementen uit hun midden verwijderen zal. De arbeiders in Tammerfors eischen later twee dagen vollen loon voor den tijd dat zij de leden van den Raad opgesloten hielden.

Nu was de beurt aan de Raadsleden van Viborg Zij zaten een nacht opgesloten. Daarop volgde de Raad van Kotka. Die onderging een ander lot. Een troep arbeiders zocht de leden in hun woning op en voerde hen met geweld naar de raadszaal, waar zij zitting moesten houden, en de Roode garde direct een som van 150.000 mark toestaan. Dit gebeurde den 11den December. Reeds den 9den hadden de militietroepen gestaakt, zoodat er geen macht in de stad was om de orde te handhaven. Tot 12 uur 's avonds bleven de opgesloten Raadsleden zonder voedsel. Alle fabrieken stonden stil, alle ambtenaren staakten het werk bij wijze van tegen-

maatregel. De Roode gardisten en de Russische soldaten hielden de wacht, deden huiszoekingen en arresteerden. Met het oog op de dreigende situatie gaf de Raad ten slotte toe en werd vrij gelaten.

Den 13den werd de Raad van Björneborg opgesloten en den 14den losgelaten.

Dezelfde tooneelen speelden zich in heel het land af en het verloop hing alleen af van de snelheid waarmee de bedreigde Raadsleden op de eischen van de Roode garde ingingen. Maar in Åbo bereikte de tyrannie van het gepeupel het toppunt. In deze stad was de samenwerking van de rooden en de Russen heel den tijd bizonder innig geweest en de zuivere ligisten elementen waren in Åbo buitengewoon talrijk vertegenwoordigd. De bevolking der stad, die een oneindig aantal bedreigingen en gewelddadigheden had moeten slikken, zuchtte diep onder het schrikbewind en toonde teekenen van wanhoop, wat natuurlijk den moed zoowel als de aanspraken der rooden verhoogde. Zij hadden het politiewezen overgenomen en hun eigen „militie aangesteld. Daar deze van een meer dan twijfelachtig gehalte was, zouden de leden van den Raad ook graag een woordje in het midden willen brengen, maar daar wilden de rooden niets van hooren. Zij waren met hun beschermingstroepen tevreden en verlangden betaling voor hen. Toen hun eischen een paar maal ingewilligd waren, maar er steeds nieuwe voor den dag kwamen, vonden de Raads-

leden dit eens een reden om te weigeren en boden aan om te onderhandelen. Op dit voorstel werd geantwoord met een militiestaking en een zeer duidelijk uitgesproken dreigement dat de stad in een toestand van onzekerheid zou blijven verkeeren, waarvan de gevolgen niet te overzien waren. Zaterdag den 15den trokken de militiemanschappen weg, en Zondagavond werd het gepeupel losgelaten om te laten zien waartoe het in staat was, als zij maar de gelegenheid hadden. Bandelooze volksscharen, waaronder vele Russische soldaten, drongen het centrum der stad in om de winkels te plunderen. De groote winkelruiten werden ingeworpen, heel de inhoud der winkels dooreen gegooid en de waren werden weggesleept in zakken en pakken, op handkarren of hoe ook. Dit lieve leventje duurde heel den nacht, en de militiemanschappen verheugden zich over de welgeslaagde staking. 's Maandags bezette de Roode garde het postkantoor, de banken enz. 's Avonds werden de plunderingen onverhinderd voortgezet. 's Dinsdags verschenen er Russische patrouilles dragonders — volgens rapport Oekrainers, — die het volgend etmaal na veel schieten de orde herstelden.

De arbeiderspartij verklaarde natuurlijk onschuldig te zijn aan de gebeurtenissen te Åbo, die door de burgers geprovoceerd waren. Hiertegenover stellen wij wat de soldaten in de krant van Åbo vertellen.

„Het uitvoerend comité der Soldaten was te voren van

deze gebeurtenissen verwittigd, maar op grond van een speciale mededeeling van het Finsche revolutionaire comité nam het geen maatregelen."

Zoo verliep ook de Decembermaand onder een vreeselijke onrust en een grenzenlooze ligisten heerschappij. Slechts eenige van de gebeurtenissen die het meest de aandacht trokken, hebben wij hier weer kunnen geven. De roode benden gingen verwoestend hun gang, de Russische horden eveneens, en eenige tegenstand of effectieve weerstand kon er niet tegenover geplaatst worden. Een paar voorbeelden van wat de rooden gedaan hebben, zou het beeld kunnen completeeren. De Roode garde, die meende een groote missie te vervullen te hebben, vond zich natuurlijk onaangenaam aangedaan door de wijze waarop de kranten der burgers hun exploten ontsluierden. Op een algemeene vergadering der Roode garde in Tammerfors den 29sten November werden de kranten scherp gecritiseerd en werd er besloten hun een waarschuwing te geven, omdat „schorsing niet mogelijk was onder den heerschenden wapenstilstand". Twee weken later verboden Russische soldaten een Tammerforsche krant te verschijnen, omdat er in vermeld had gestaan dat alle Russische soldaten in Finland geen bolsjewiki waren. Dit was blijkbaar eereschennis. De staf van de Roode garde behandelt deze eigenaardige censuur en besluit dat de Russen kunnen doen wat zij willen, de krant schorsen

of niet, al naar hun goeddunkt. Dit is wel een heel eigenaardig gezicht op de vrijheid van het woord en op Finland's zelfstandigheid.

Een ander voorval. Half December kwamen er 7 goederenwagens uit Petersburg, vergezeld en bewaakt door gewapende rooden. Er werd opgegeven dat zij spiritus inhielden voor technische doeleinden en passeerden als militair goed. In Helsingfors, waar de wagens gelost zouden worden, traden de autoriteiten zoo energisch op dat er niet gelost werd, maar evenmin gevisiteerd. De wagens stonden aan het station bewaakt door roode gardisten en douaniers. En men vroeg zich af of het wapens waren, ontplofbare stoffen of iets anders? Het raadsel werd spoedig opgelost en het bleek dat de wagens werkelijk spiritus bevatten, d.w.z. 1,296 kisten Russische brandewijn, in Rusland gekocht voor de Engelsche ambassade en bestemd voor het Engelsche Roode Kruis. De kisten waren uit het douanenkantoor in Petersburg verdwenen. — De wagens werden toen naar Torneå gezonden om vandaar naar Engeland geëxporteerd te worden. De rooden in Helsingfors liepen zoodoende hun gestolen Kerstbrandewijn mis, en deze ijverige vijanden van al wat alcohol is, die alle alcoholische dranken die zij op hun huiszoekingen vonden leeggoten, — in Åbo alleen gedurende de stakingsweek 30.000 Liter, — moesten nu de feestdagen nuchter doorbrengen.

Januari.

Terwijl het geroof, geplunder en gemoord in het land voortging, was de regeering aan het werk om Finland's zelfstandigheid erkend te krijgen. De eerste dagen van Januari was het doel grootendeels bereikt: de bolsjewistische regeering in Rusland had de onafhankelijkheid van het land erkend, evenals Duitschland, Oostenrijk-Hongarije, Frankrijk, Zweden, Denemarken en Noorwegen. Dit, zoowel als de vredesonderhandelingen die te Brest-Litowsk gehouden werden en de volkomen onmacht van Rusland bewezen, had veel invloed op de toestanden in Finland. De arbeiderspartij moest partij kiezen.

Hetzij voor een kalme ontwikkeling van het vrije Finland tot een West-Europeeschen Staat, nu het zich uit de Russische anarchie had losgewerkt en niet meer van Rusland afhankelijk was, of voor een Finland dat steeds rondsnorde in den maalstroom van de Russische revolutie en daarmee verzonk in een Oosterschen chaos, in een afgrond van anarchie en terreur. De partij koos het laatste alternatief. Dit was het gevolg van haar vroeger optreden en van Russischen druk. Maar zij had niet in de armen van het bolsjewisme kunnen vallen als zij zich door verstandiger motieven had laten leiden, in plaats van door de twee machtige hartstochten, die haar nu geheel verblindden: machthonger en klassenhaat.

De partij onderwierp zich aan de plannen der Russische bolsjewiki, al was het in sommige opzichten ook met weerzin.

En die plannen waren geen geheim. De formule van het zelfbestemmingsrecht der naties bedreigde Rusland met verval. En de vrede met Duitschland zou spoedig de politieke onafhankelijkheid vaststellen van de gebieden die zich losgemaakt hadden. Ongetwijfeld was heel de politiek van Lenin gesteund op de verhindering van een dergelijk nationaal ongeluk voor Rusland. En hij zocht zijn middelen in de sociale wereldrevolutie. Die zou Duitschland's kracht verlammen en de gebieden aan de rijksgrenzen zouden aan Rusland blijven, die zich nu, al waren zij ook door de troepen der Centralen bezet, gereed maakten om hun eigen wegen te bewandelen: de Oekraine en Estland, zoowel als Finland. De bolsjewiki zouden alle macht overnemen, zoo niet goedschiks dan met geweld.

Want, zelfs al bestonden er geen afzonderlijke naties voor de bolsjewiki, al zouden zij ook een internationaal proletariaat vormen, zij hadden toch een centrum en een hoofd: Petersburg en Lenin. De kolossale Russische veroveringsdroomen toonen zich hier in een nieuw kleed. De wereldheerschappij die zoovelen geëxalteerde Russische zielen in de tijden van het Tsarisme heeft voorgezweefd, dook nu weer in nieuwen vorm op; eén werelddictatuur van het proletariaat onder Russische

leiding. Maar als dat donkere doel niet bereikt werd, zou tenminste dat, wat vroeger het Russische rijk uitmaakte, onder Russischen scepter blijven, — den scepter van het Russische proletariaat.

Wat Finland aangaat, zien wij het richtsnoer van het bolsjewisme afgespiegeld in enkele uitlatingen uit dien tijd. Op een congres in Petersburg den 5den December 1917 zegt Lenin: „Laat de burgers maar over de rijksgrenzen kijven en marchandeeren, de arbeiders in alle landen en van alle nationaliteiten moeten zich op zulk een armzaligen grond niet laten verdeelen. Wij zijn druk aan het werk om Finland te veroveren". De woorden zijn duidelijk genoeg. Finland mag zich nog zoo los van Rusland maken, dat behoeft geen invloed op de arbeiders te hebben. Dank zij hun veroveren de Russische bolsjewiki het land weer, en dan is het met die „zelfbestemming" gedaan!

Den 19den December schrijft het officieele orgaan der bolsjewiki in Helsingfors o.a.: „De bourgeoisie heeft één ding niet begrepen, en wel dat de zelfbestemming der naties alleen denkbaar is als de burgerlijke heerschappij onderdrukt is." Dit beteekent dat het zelfbestemmingsrecht een illusie is, want als „de burgerlijke heerschappij" vervangen wordt door de dictatuur van het proletariaat, bestaan er geen naties meer maar alleen maatschappelijke klassen.

Toen de bolsjewistische regeering in Petersburg ten

slotte Finland's zelfstandigheid erkende, gebeurde dit, zooals een der leden, de minister van het post- en telegraafwezen Proschjan, uitdrukkelijk verklaart, „in het vertrouwen, dat het niet lang duren zal voor Finland's proletariaat den revolutionairen strijd begint en de teugels van het land zelf in handen neemt". Dat „vertrouwen" berustte blijkbaar op een belofte; door de Finsche arbeiderspartij gedaan vóór de zelfstandigheid door de bolsjewistische regeering erkend was. Te oordeelen naar alles was het op grond van deze belofte dat de erkenning ooit plaats had.

De positie der arbeiderspartij was ondertusschen zeer moeilijk. De regeering had op verschillende wijzen succes gehad, de onafhankelijkheid van Finland was erkend, en nu kon het bestuur met meer kracht de binnenlandsche anarchie bestrijden en in de eerste plaats optreden tegen de Russische troepen. Een eisch tot onmiddellijke ontruiming zou nu des te krachtiger gedaan kunnen worden, nu de regeering der bolsjewiki zelf ook Finland's vrijheid erkend had. En er waren weer Russische uitvluchten noodig over „een algemeen evacueeringsplan" en allerlei andere vage frazen, over de noodzakelijkheid om „de wegen naar Petersburg, het hart van de revolutie, te verdedigen tegen het Duitsche imperialisme", om stand te houden tegen de goedgegronde en besliste eischen der Finsche regeering om ontruiming van het land. Maar zonder deze Russische sol-

daten was de positie van de arbeiderspartij natuurlijk niet bizonder sterk.

Aan den anderen kant baarde de Roode garde haar partij bekommering. De rooftochten en plunderingen, de toenemende inmenging in alle kwesties, het eigenmachtig „beslagleggen" op de voorraden der levensmiddelencommissies, in een woord het vreeslijke schrikbewind dat de Roode garde uitoefende, kon de „zaak der revolutie" niet versterken.

Volgens de statuten der garde moest die onder volkomen controle der partijleiding staan. Deze deed na de Novemberstaking verscheidene pogingen om tenminste eenige zuivering te houden onder de leden van het „leger" en om hen in de eerste plaats tot een gehoorzaam instrument te maken. Maar de Roode garde naderde steeds meer „de jaren des onderscheids". Zij was nu heel goed gewapend en haar relaties met Rusland waren zoo intiem, dat zij heel goed wist wat een „vrijstaande strijdorganisatie", volgens Russisch monster zeggen wilde. Zij streefde er naar om zich van de partij los te maken. Een dergelijke vrijmaking beteekende niet anders dan **dat de Roode garde de leiding van de partij overnam,** want wie zou wagen zich te verzetten tegen deze niets ontziende, gewapende macht?

De vergadering van de Roode garde den 6den Januari, waarop de groote revolutie volgde, had een karakteristiek verloop. In een eivolle zaal traden een paar

Russische „kameraden" uit Petersburg op, welke den loop van de revolutie in Rusland bespraken en er hun verbazing over uitten dat de beweging in Finland zoo mat was en vooral zoo bizonder weifelend gedurende de Novemberstaking. De Russen waren van oordeel dat de partijleiding in Helsingfors niet echt revolutionair gezind was. Deze beweringen werden met een stormend applaus begroet. Nu werden er nieuwe statuten voorgesteld, die dadelijk werden aangenomen.

Als men de oude en de nieuwe regels vergelijkt, blijkt wat men eigenlijk wil: de leiding van „de voortschrijdende revolutie" in handen van de Roode garde overdoen. Hierdoor zou men verhinderen dat een paar bange stumperds van de partijleiding eventueel zouden opkomen tegen de uiterste maatregelen tegenover de burgers, waartoe men misschien gedwongen zou zijn. Terwijl de eerste paragraaf van de oude statuten heel onschuldig luidt dat „de taak der garde is om de vrijheid der arbeiders te beschermen in zake hun vereeniging, vergaderingen, redevoeringen en drukpers en over het geheel moet optreden als de beschermster der rechten van de arbeidersklasse", is er bij de nieuwe statuten bijgevoegd: „en tevens te fungeeren als een uitvoerende revolutionaire kracht voor de doeleinden der arbeiders". De tweede paragraaf is geheel nieuw in de nieuwe regelingen en luidt: „De Roode garde gehoorzaamt de bevelen, door den generalen staf der garde gegeven.

Indien er tijdens de revolutie een ander revolutionair orgaan opstaat, hetzij locaal of zich uitstrekkend over heel het land, gaat de politieke macht daaraan over". De oude statuten bestemmen het volgende aangaande de opperste leiding der garde: „De opperste leiding der garde van heel het land bestaat uit een bestuur van vijf lieden, die gekozen en ontslagen worden door het bestuur der partij en der vakvereeniging op een algemeene vergadering". Nu luidt die paragraaf: „Aan het hoofd van de Roode garde in heel het land staat een opperbevelhebber, gekozen door een representantenvergadering der garde, en een generale staf. Deze bestaat uit acht leden, waarvan het bestuur der partij en het bestuur der vakvereenigingen er ieder twee kiezen en de representanten der garde vier."

Door deze en andere dergelijke besluiten werd de Roode garde verlost van de voogdijschap der arbeiderspartij. En de garde maakte zich gereed om „de leiding der revolutie", geheel over te nemen. Onzeker en weifelend zagen de coryfeeën der partij den opmarsch der woestste elementen. Typisch is het, dat zij het niet waagden een enkele manlijke waarschuwing uit te spreken, maar zich slechts met vage frasen door de moeilijkheden heen sloegen. Hoe volkomen zij feitelijk gedwongen waren om zich aan de macht der garde te onderwerpen, bewijst o.a. dat het den representanten der partij in den Landdag, reeds verscheidene dagen

voor het oproer uitbrak, verboden was om Helsingfors te verlaten zonder schriftelijke toestemming van den chef der Roode garde.

Ieder lid der arbeiderspartij, dat niet geheel verblind was door machthonger en burgerhaat, kon het niet anders dan duidelijk zijn dat een revolutie in Finland de grootste waanzin was. Met de parlementarische macht die de partij bezat, kon zij welke hervormingen ook doorvoeren, en zij had, zooals wij boven zeiden, reeds eenige indirect radicale wetten doorgevoerd gekregen, terwijl andere in behandeling waren. De eisch van een constituant lichaam was onzinnig, daar het parlement van het land feitelijk als een zoodanig lichaam beschouwd kon worden, — en daar men gezien had hoe de goede partijkameraden, de bolsjewiki in Rusland, hun nationale vergadering ontbonden hadden. Het eenige punt waarop de burgerpartij onwrikbaar was, was de inmenging van Finland in de Russische revolutie. Het primitiefste instinct van zelfhandhaving was voldoende om in te zien, dat den eenigen weg dien het land niet te kiezen had, juist die weg was welke de Roode garde bewandelde. Feitelijk beschouwden ook de wat meer ervaren mannen uit de leiding der arbeiderspartij Finland's deelname aan de Russische revolutie als een zeer bedenkelijke kwestie. De toestanden in Finland verschillen te veel met die in Rusland opdat het sociale revolutieprogramma der Russische bolsjewiki in Finland door-

gevoerd zou kunnen worden. In de eerste plaats kon er geen „nationaliseering" van den grond plaats grijpen in een land waar de boeren-grondbezitters zoo talrijk waren. Finland zou dus meedoen aan de Russische revolutie, zonder er toch eigenlijk echt aan mee te doen, — zóó los was het programma, zoo wankelend de positie. Uit een artikel van Yrjö Sirola, de toekomstige minister van buitenlandsche zaken tijdens de regeering der oproerlingen, gedateerd den 12den Januari, blijkt zeer duidelijk de stemming der partijleiders: de overtuiging dat de Roode garde de macht in handen heeft, de vrees voor de gevolgen hiervan, en het bewustzijn dat een sociale revolutie onmogelijk was in Finland, naast den angst van er aan mee te doen en den angst om er niet aan mee te doen...... In verscheidene kolommen bewijst Sirola eerst dat een sociale revolutie in Finland absoluut niets bereiken zal, voor een dergelijke revolutie losgebroken is in de kapitaalkrachtige landen en vervolgt dan:

„Maar hoewel onze meening is dat wij in de naaste toekomst geen sociale revolutie zullen krijgen, kan de situatie zich toch ontwikkelen tot revolutie. De klassenstrijd, die nu voor den dag komt bij economische conflicten, in communale oneenigheden, in strijd over het ambt van den gouverneur, zelfs in een gewapenden guerillaoorlog, die kan, — misschien spoedig, — opgedreven worden tot een beslissenden strijd om de macht.

Het is een ieder duidelijk, dat de situatie onhoudbaar wordt, daar de binnenlandsche toestanden steeds dreigender worden. Alleen bandieten en degenen die de reactie provoceeren hebben er voordeel van dat de anarchie zich in het land uitbreidt. Het herstellen der orde kan ondertusschen geschieden langs „wettelijken" weg, of wel langs „revolutionairen weg".

De wettelijke weg bestaat daarin dat de partij het voorstel, dat de regeering nu aan den Landdag heeft voorgelegd, aanneemt waarbij een politiemacht zou worden opgericht onafhankelijk van eenige partij. De revolutionaire weg bestaat daarin dat de partij de regeering omverwerpt. Sirola vervolgt:

„Volgens mijn opvatting zijn er nu elementen in onze partij te vinden, die een dergelijke verovering van de regeeringsmacht wenschen, en andere elementen die er geen bizonderen lust in hebben. Maar boven de vraag of iemand van ons het wenscht of niet staat **de noodzakelijkheid.** De toestand kan zoo worden, dat wij tenminste een poging **moeten** doen. De overtuiging hiervan kan zoo algemeen worden, dat zoowel de partijraad als onze groep in den Landdag die deelt.(!) Maar in de eerste plaats moeten de **arbeiders zelf** weten wat zij willen. Zij moeten in iedere gemeente uitvinden of zij daar de macht in handen kunnen houden. In ieder district moet de secretaris en het districtsbestuur de grootte berekenen van onze krachten en die van onze tegenstan-

ders. Overal moeten de arbeiders weten in welken toestand een dergelijke poging ons zou kunnen brengen".

Hierop citeert de schrijver eenige zinnen van Marx en vervolgt dan:

„Het belangrijkste grondbeginsel is, dat men niet met oproer speelt. Daarom moet het ons van te voren duidelijk zijn waarnaar wij streven. Volgens de opinie van ondergeteekende moeten de volgende punten beschouwd worden als grondslag voor alle werkzaamheid in die richting:

I. Dat er geen pogingen gedaan worden voor een sociale revolutie en dat men zich niet meer mengt in het controleeren van de productie en het zakenleven dan noodig is om te kunnen leven, — voor zoover als een burgerlijke staat genoodzaakt is zich er in te mengen, vooral onder oorlogstijd en algemeenen nood.

II. Dat beslissende maatregelen bijv. tegen den Landdag niet genomen worden voor de groote massa van onze partij overtuigd is van de noodzakelijkheid om tot zulke maatregelen over te gaan. Indien zij dat niet is, kunnen de revolutionairen agitatiegroepen vormen om de door hen gewenschte inlichtingsdienst te ontwikkelen, zonder hierdoor echter het gemeenschappelijke front te verbreken, dat onverbroken moet blijven tegen de reactie. Indien enkele groepen hier daarentegen niet mee tevreden zijn, maar van plan zijn handelend op te treden, onder welke omstandigheden ook, moeten zij

uit de partij treden en een eigen-organisatie vormen. Zij kennen dan hun grootte en kracht en kunnen beslissen wanneer het oogenblik tot handelen daar is.

III. Men moet niet zoo handelen, dat het proletariaat bij zulk een handeling volkomen geisoleerd is. Ik bedoel hiermee dat men niet zonder oorzaak de kleine burgers moet ophitsen, noch de kleine boeren, geringe lieden over het algemeen, zoodat zij tegen ons gezind zijn".

De schrijver eindigt: „Voor alles hebben wij moed noodig. — Ondergeteekende behoort niet tot de moedigsten, maar ieder moet zijn strootje voor de hooimijt bijdragen, want de positie is ernstig".

Neen, meneer Sirola behoorde niet tot de moedigsten. Hij wilde waarschuwen, maar waagde het niet. Hij wilde de Roode garde buiten de partij plaatsen opdat deze niet onder een eventueele nederlaag lijden zou, maar hij durfde het niet openlijk doen. Hij praat van „de situatie duidelijk voor oogen hebben", maar bedoelt daarmee dat de krachten gemeten moeten worden.

Het psychologische oogenblik voor een krachtig optreden tegen hen die naar een revolutie streefden in de partij scheen nu daar te zijn. Maar al wat er gezegd of geschreven werd, was het ongedecideerde, treurige artikel van Sirola. En reeds den 15den Januari heeft het bestuur der partij zich geheel achter de Roode garden geplaatst. Dien dag publiceert de Roode garde namelijk een oproep onder het hoofd:

VERZAMELT DE KRACHTEN VAN HET PROLETARIAAT!

De Senaat is van plan de arbeidersklasse met slachterskrachten aan te vallen!

Hier volgen enkele zinsneden uit den oproep:

„De burgerlijke meerderheid van den Landdag heeft haar Senaat openlijke volmacht gegeven voor de dictatuur van het geweld". „Het ontevreden proletariaat wordt gedreigd met hagel en lood, in plaats dat het brood krijgt, democratie en vrijheid van den kleinen pachter". „De Roode garde der arbeiders is blijkbaar absoluut noodzakelijk ter bescherming van Finland's arbeidersklasse in dezen tijd". „Op de laatste partijmeeting van de sociaal-democratische partij, stelde geen enkele stem een ontbinding van die garde voor, noch de teruggave der wapens uit de handen der arbeiders. Het is daarom goed dat de burgers weten, die nu heel de arbeidersgarde bespotten, en dat ook de Senaat weet, die met de macht der wapens tot den aanval wenscht over te gaan, dat dit beteekent heel de arbeidersklasse van Finland aanvallen. Tegen zulk een bedreiging moeten de arbeiders hun garden versterken".

De oproep is een antwoord op een besluit, den dag te voren door het opperbevel van de Roode garde genomen. De Roode garde eischt dat er onmiddellijk een

vergadering der partij bijeengeroepen wordt en maakt een heele serie van eischen op aangaande het gebrek aan levensmiddelen, de werkeloosheid enz. „Opdat deze eischen bevredigd worden", besluit de Roode garde, „moet de politieke macht door de sociaal-democratische partij overgenomen worden. Voor er maatregelen genomen worden om de regeeringsmacht in handen van onze partij over te brengen, moet de opperste leiding van de garde overgelaten worden aan een comité, dat volgens onze statuten gekozen is. Indien de situatie het verlangt, moet het opperbevel der garde de leiding der revolutie in handen nemen".

De revolutie was dus door de Roode garde besloten, en de arbeiderspartij had zich bij dat besluit neergelegd. De oorzaak was zeer eenvoudig: de majoriteit der regeering en die van den Landdag dreigde de macht uit de handen der garde te nemen. Zoo iets mocht niet gebeuren, daarom kon het probleem maar op één wijze opgelost worden: de regeering moest omvergeworpen worden.

Toen de Landdag in November besloot zelf de hoogste macht over te nemen, werden er geen bepaalde grenzen getrokken voor het arbeidsterrein van de regeering en dat van den Landdag. Het hoofd der regeering, Svinhufvud, had toen hij de plaats aanvaardde er zeer den nadruk op gelegd, dat de regeering over het geheel slechts zou kunnen werken, indien zij de bevoegdheden verkreeg die de regeering van een land toekomen. Onder

die bevoegdheden noemt hij o.a. het recht om voorstellen aan den Landdag over te laten en het recht om zekere hoogere ambtenaren te benoemen. Ondertusschen profiteerde de arbeiderspartij natuurlijk van de onduidelijkheid aangaande de bevoegdheid van regeering en parlement, door druk te opponeeren. Alles wat de regeering ondernam zonder den Landdag er over te raadplegen werd dadelijk bestempeld als een poging tot een staatsgreep. Zelfs een besluit om de grootte van de koperen munten te veranderen werd een „poging tot staatsgreep" genoemd.

Door dergelijke middelen had men de massa's weten in te beelden dat de meerderheid van de regeering en den Landdag, waarop zij steunden, uit een verzameling zwarte reactionairen bestond, die op schandelijke wijze hun macht misbruikten — een macht die op bedriegelijke wijze „het volk" ontrukt was. Maatregelen, die de arbeiderspartij tegenstonden, volgden elkaar voortdurend op. In het begin van Januari werd o.a. in den Landdag door A. Mikkola, lid van den Landdag, en anderen een petitie besproken over de kwestie van het herstel van de militaire macht in het land, die levendig ondersteund werd door de burgerlijken. En dit was niet te verwonderen. Een nieuwgeboren staat, in Finland's treurige positie, had absoluut een leger noodig, — hoe klein ook, — om de eerste wankelende schreden naar de vrijheid te steunen.

De arbeiderspartij deed ondertusschen wat zij kon om het wetsvoorstel tegen te gaan. Verder werkte een Landdagscomité aan een nieuwe politieregeling, die men voor de arbeiderspartij aannemelijk wilde maken door de politiemacht op communalen grondslag te plaatsen. Den 9den Januari kwam ten slotte de regeering bij den Landdag aan met een voorstel om een sterke veiligheidsmacht op te richten onder controle van de regeering ten einde de anarchie in het land te onderdrukken. Daar dit voorstel door de arbeiderspartij beschouwd werd als een openlijke uitdaging en oorlogsverklaring, is het niet onbelangrijk het voorstel hier in zijn geheel af te drukken:

„Aan Finlands Landdag.

Na langdurige, zware beproevingen en lijden heeft ons land een politieke zelfstandigheid en onafhankelijkheid verkregen. Maar de binnenlandsche toestand van het land beantwoordt volstrekt niet aan, zelfs niet de primitiefste, de voorwaarden en eischen van een dergelijke vrije positie. In het land heerscht de noodige orde niet aangaande het leven, het eigendom en de rechten van eigen burgers of van de hier wonende talrijke vreemdelingen. Wat wederzijdsche autoriteiten, buitenlandsche representanten en de dagbladen hierover mededeelen, is duidelijk genoeg. Zelfs heden heeft nog al in de naaste omstreken van de hoofdstad, de razernij van de roode garde in Helsingfors bloedige bot-

singen veroorzaakt tusschen deze garde en de vreedzame bevolking, waarbij zelfs menschenlevens verloren gingen. Uit de stad Åbo zijn juist berichten ingekomen dat de Roode garde daar drie Zweden gekwetst heeft en hun bezittingen uit een hôtel op straat geworpen. Uit Rusland gekomen anarchistische elementen hebben hier een woonplaats gezocht, en treden volkomen openlijk en met geweld op en zaaien het zaad der revolutie en der anarchie in de hier ingekwartierde soldatenelementen, die te voren reeds gedeeltelijk onrustig waren. De toestand wordt ieder oogenblik gevaarlijker en brengt in korten tijd een volmaakte anarchie in ons land te weeg, indien er niet spoedig verbetering ontstaat.

Het politiewezen, dat tenminste in de groote steden van het land, na de revolutie in Rusland in Maart l.l. en tengevolge van berichten daar vandaan, deels door pogingen der arbeidersorganisaties, deels door die der gemeentelijke organisaties, op den voet van militie is geschoeid, is niet in staat geweest de teugelloosheid en het optreden tegen te gaan of te onderdrukken en ook verder niet tegen zijn taak opgewassen, terwijl bovendien de militie niet volkomen geschikt is voor haar ambt. Er zijn zelfs steden, waar de Roode garde de politie op zij gezet heeft, zonder zelf maatregelen te nemen om de orde te handhaven, of anderen toe te laten dit te doen. Een dergelijke militie, die niet voor haar taak is opgewassen, is volgens den Senaat onvoldoende,

zelfs al werden er verbeteringen aangebracht in de richting van het door den Landdag ingeleverde voorstel. Bovendien en tot haar completeering is noodig een vertrouwbaar veiligheidscorps, geschikt voor zijn taak, dat de regeering gehoorzaamt. Zoowel de bovengenoemde treurige binnenlandsche toestand vereischt dit als de druk, die talrijke buitenlandsche mogendheden, in de eerste plaats Engeland en Zweden, door hun vertegenwoordigers op de regeering uitoefenen wegens de wanbedrijven waaraan de in Finland gevestigde onderdanen dezer staten blootgesteld geweest zijn.

Naar aanleiding van het hierbij aangevoerde heeft de Senaat met het oog op de werkelijke toestanden, het noodig gevonden om onmiddellijk maatregelen te nemen tot het oprichten van zulk een effectief Finsch veiligheidscorps, dat voor zijn taak berekend is en op vertrouwbare wijze in staat is de orde en veiligheid in het land te handhaven.

Deze maatregelen vereischen natuurlijk aanzienlijk grootere uitgaven dan men onder normale omstandigheden gewoon was te doen voor het onderhoud van het politiewezen. De regeering is niet in de gelegenheid en heeft de noodzakelijkheid er niet van ingezien om in deze fase van den stand der zaken voor te stellen, hoeveel er noodig is voor de organisatie van een versterkt veiligheidscorps en het onderhoud er van, maar de regeering zal daaromtrent inlichtingen geven in haar rap-

port aan den Landdag aangaande den staat van uitgaven en inkomsten in het jaar 1918.

Naar aanleiding van wat hier boven is aangevoerd en daar de regeering voor genoemde doeleinden meer middelen dan gewoonlijk noodig heeft, verwacht de regeering

> dat de Landdag besluite de regeering het recht te geven om al de maatregelen te nemen, die zij noodig acht voor het vormen van een sterke beschermingsmacht in het land".

Het voorstel had alle kans om in den Landdag aangenomen te worden. De arbeiderspartij deed ondertusschen wat zij kon om de beslissing te vertragen en onderwijl haar Roode garde uit te rusten, want de situatie begon nu dreigend te worden.

Het voorstel van de regeering was feitelijk niets anders dan dat de over heel het land verspreide beschermingscorpsen nu vervormd zouden worden tot een „regeeringspolitiecorps", dat niet straffeloos in zijn functies verhinderd kon worden.

Het ware oogenblik voor een dergelijke reorganisatie scheen eindelijk daar te zijn. Gedeeltelijk was de Roode garde weer meer actief opgetreden, gedeeltelijk was de verbittering over de executie van het ligistenelement in dier mate gestegen, dat men voor gewapende, ongeorganiseerde botsingen in heel het land vreezen kon. Het zou veel beter zijn om al de verschillende neigingen

tot uitroeiing der anarchie onder één leiding te plaatsen, zelfs al riskeerde men, wat men te voren niet had willen riskeeren, — een binnenlandschen oorlog.

De omtrekken van een werkelijken oorlogstoestand teekenden zich steeds scherper af. De Roode garde verrichtte de eerste tien dagen van Januari verscheidene groote operaties. Zij riep 300 man Russische militairen naar Nyslott, die met extra-treinen aankwamen en het stadje begonnen te tiranniseeren. De gemeente-ambtenaren werden gearresteerd, er werden huiszoekingen gedaan, diefstallen gepleegd enz. De gouverneur van Helsingfors, die op zekeren dag uit de gevangenis gekomen was en zijn ambt weer uitoefende, kreeg bezoek van eenige rooden, die verklaarden dat hij binnen 48 uren de grenzen van de provincie Nyland over moest zijn, anders stonden zij niet voor zijn veiligheid in. — De regeering ontving een schrijven van de Roode garde, waarin het ontslag van den gouverneur van Åbo en Uleaborg verlangd werd, — anders zou de garde tot „actieve maatregelen" overgaan. Het vroegere gouvernementshuis in Helsingfors, waar nu het sociale comité over beschikte, werd op zekeren dag eenvoudig door de Roode garde bezet, die een, centraal gelegen woning noodig had voor haar hoofdkwartier. — Op zekeren morgen „nam" een groote troep gewapende rooden een trein van het station te Helsingfors, reisde naar de naaste stations van de hoofdlijn, bezette die en zond een af-

deeling van 60 man naar een nabijzijnde groote stad in het district Sibbo om te plunderen. Maar daar werd weerstand geboden, de rooden werden door de boeren beschoten, verloren een paar man in den strijd en trokken terug. Dit wordt in de bladen der arbeiderspartij een moord genoemd door de burgers op vreedzame arbeiders gepleegd. — In Viborg kwamen groote troepen ligisten bijeen uit Åbo, Helsingfors en Petersburg omdat de militie met staking dreigde en dat er mogelijkheid was om te kunnen plunderen. — In Frederikshamn, waar eenige naaisters staakten, vond de Roode garde dat de eischen niet spoedig genoeg werden ingewilligd. Daarom arresteerden zij met behulp van Russische soldaten alle gemeenteambtenaren en brachten hen naar de gevangenis. Toen de rooden hen daar een nacht hadden laten zitten, beschouwde men hen als gedwee genoeg en werden hun allerlei eischen gesteld: de stad moest de Roode garde 50.000 mark geven „voor het handhaven der orde", enz. Eerst toen de gevangenen 's avonds een etmaal zonder voedsel gezeten hadden en de woestste bedreigingen hun toe werden geslingerd, gaven zij toe. — In Mariehamn op Åland schoten Russische soldaten één persoon dood, en kwetsten en arresteerden er drie.

Dit waren alleen de groote voorvallen. Er hadden tegelijk een ontelbaar aantal gebeurtenissen plaats van minder ernstigen aard. Maar ook de veiligheidscorpsen

begonnen zich te roeren. De mislukte rooftocht der rooden in Sibbo was voor de veiligheidstroepen in die streken een aanleiding om wachtposten bij den spoorweg en dergelijke uit te zetten. Hier en daar duidde een teeken in Österbotten er op dat de nieuwe veiligheidsmacht der regeering, die het eerst daar georganiseerd was, den Russischen soldaten een zekeren eerbied begon in te boezemen. De stemming onder alle verstandige burgerkringen begon te stijgen. Misschien zou de anarchie werkelijk onderdrukt kunnen worden, misschien waren de bedreigingen die de leden der arbeiderspartij uitgeslingerd hadden, toen de orde- en veiligheidsmacht na een hevig debat van 18 uren eindelijk goedgekeurd werd, niet anders dan uitvallen van onmachtige woede over de nederlaag der partij.

Doch de verwachtingen werden wederom teleurgesteld. De arbeiderspartij sloot zich steeds meer bij de Russische soldaten aan, die steeds vrijer in hun optreden werden. Hoe meer de tijd verliep, des te meer hadden de soldaten genoeg van alle meetings, redevoeringen en demonstraties. Zij wilden zich het leven zoo gemakkelijk mogelijk inrichten. De matrozen van de Oostzeevloot hadden bijv. werkelijk eerste klasse feestlocalen tot hun dispositie. Zij hadden in Petersburg beslag gelegd op twee zeer groote en zeer schoone keizerlijke stoomjachten de „Standard" en de „Polstjärnan", en die naar Helsingfors gebracht. Bovendien hadden zij

een van de grootste en modernste hôtels in Helsingfors gekocht, waar o.a. een schouwburgzaal in was, om het in een matrozenclub te veranderen. Er waren dansavonden in de kazernes en verscheidene dames installeerden zich er weken en maanden lang. Er werden allerlei nieuwe organisaties gevormd. Een anarchistenclub nam het mooie officierencasino in bezit en heesch er haar vlag: een doodshoofd en twee gekruiste beenderen op zwarten grond. Op een nacht werden er twee bommen op het huis geworpen, blijkbaar van een superanarchistische organisatie. Een gezelschap noemde zich terroristen en zijn vaandel was rood met een zwarte ster in het midden. Zij verschaften zich ook een mooi gebouw, — dat van den Russischen havencommandant, — en een paar auto's, (tusschen haakjes een genotmiddel dat bij „het proletariaat" het meest gezien was) en adverteerden om leden.Het programma behelsde: „strijd tegen het imperialisme van heel de wereld, niet op leven, maar op dood".

De voorbeelden toonen aan hoe ver de Russische militairen verwijderd waren van alles, wat orde en discipline heet. En toch verzette de arbeiderspartij er zich tegen dat zij het land zouden ontruimen, toch vierde de partij een groot vrijheidsfeest naar aanleiding van Finland's zelfstandigheid met de soldaten te zamen, onder voorwendsel dat de plaats der Finsche arbeiders naast de soldaten is en niet naast de burgers. Aldus

gingen de gebeurtenissen haar gang. De arbeiderspartij wilde de macht van geweld niet uit handen geven, die zij staande hield met behulp van het gepeupel en een verwilderde Russische soldatenbende, terwijl al degenen, die niet meegesleurd waren in den maalstroom der anarchie, zich nu ernstig voorbereidden om de afschuwelijke tirannie te onderdrukken, die als een pest in het land woedde. Er hadden voortdurend hier en daar gewelddadigheden plaats. Half Januari begingen de rooden twee moorden, terwijl de soldaten, soms in uniform maar met gemaskerd gelaat, soms gewapend met watten in chloroform gedrenkt, plunderden en roofden. In Åbo hadden de rooden de zeevaartschool, die op een hoogte lag, tot hoofdkwartier uitgekozen en eenvoudig in bezit genomen. In Kaskö vierden de soldaten het Russische nieuwjaar door zich 400 liter cognac uit een bergplaats van het tolkantoor te bemachtigen en zich dronken te drinken en te gaan vechten. Zij kalmeerden eerst toen er twee dooden gevallen waren en velen gekwetst.

Weldra werd de toestand nog onrustbarender. De rooden begonnen ernstig in functie te treden, zij lokten de veiligheidstroepen naar buiten om hen aan te vallen en te dooden. Den 21sten Januari werden er twee treinen met militairen van Petersburg naar Österbotten gezonden, het centraal punt der veiligheidstroepen, wat een hoogst merkwaardige maatregel was, na het erkennen van Finlands onafhankelijkheid en na al de be-

loften dat de militairen het land zouden ontruimen. En in Viborg barstten ernstige ongeregeldheden los.

Zaterdagavond, den 19den Januari omsingelden de rooden daar plotseling een fabrieksgebouw en wilden er, 100 man sterk, binnendringen. De eigenaar van de fabriek, diens zoon en eenige anderen, in het geheel 17 personen, maakten zich in het gebouw tot weerstand gereed. Er werd van beide kanten hevig geschoten, Russische soldaten komen toegestroomd om de rooden te helpen, aan wie het ten slotte des Zondagsmorgens gelukte het huis binnen te dringen en de verdedigers, waarvan er enkelen ernstig gekwetst waren, te arresteeren. De rooden waren van plan geweest huiszoeking in de fabriek te doen. Het gerucht dat er schoten gewisseld waren verspreidde zich in de stad, de rooden zonden overal patrouilles heen en iedereen werd op straat onderzocht. Die wapens bij zich had werd gearresteerd. De Zondag, Maandag en Dinsdag verliepen betrekkelijk kalm, d.w.z. de rooden en Russen waren meester in de stad, joegen de veiligheidstroepen uiteen, deden huiszoekingen en namen allerlei lui gevangen. De rooden zetelden zich in de Russische kazernes en waren zoodoende gereed om ieder oogenblik uit te rukken. 's Maandagsavonds werden er twee jongelieden vermoord, even buiten de stad, twee commiezen, die voor zaken op reis waren.

Ondertusschen waren de boeren in de naaste distric-

ten verbitterd geworden en rukten des Dinsdagsavonds gewapend de stad binnen en bezetten het spoorwegstation. Zij ontmoetten geen tegenstand, maar de rooden en Russen demonstreerden hun macht door een hevig vuur te openen op de centrale straten der stad met geweren en mitrailleuses. Om het effect te vergrooten werden er zelfs een paar kanonschoten gelost. Vier personen werden gedood, waaronder twee vrouwen. De eene kreeg een kogel in het lijf toen zij het theater uitkwam, de andere een kogel in den hals toen zij het venster uitkeek om het spektakel gade te slaan. Er werden veel gekwetsten gevonden. Het boerenveiligheidscorps werd op het station bezocht door een deputatie van soldaten, die het corps aanried om zich terug te trekken daar de stad anders door de artillerie tot puin zou worden geschoten. Bij deze bedreiging zag het corps zich gedwongen om heen te gaan, waarop de soldaten op hun beurt het station bezetten. In den nacht beschoten zij toen een personentrein, waarbij zes personen gewond werden.

De Woensdag werd een zware dag. Acht en zestig personen werden gearresteerd en naar de kazernes gebracht, twee gevangenen werden absoluut zonder reden vermoord: een handelsreiziger van 37 jaar, wien een roode gardist plotseling de bajonet in de borst stak en een twintigjarige student, die zonder de minste reden werd neergeschoten. Om twaalf uur 's nachts werd heel

de stad in stakingstoestand verklaard. Tegen den morgen kwamen er twee treinen uit Petersburg, de eene vol Russische roode gardisten, de andere met wapens en munitie. Gesteund door een telegram van de Russische regeering eischten de soldaten de ontwapening van alle veiligheidscorpsen en de overlevering der wapens aan de Roode garde. Deze zou daarna te werk gaan volgens de bevelen van den representant der Russische regeering in Finland, het zoogen. rayoncomité.

Des Donderdags brak de staking uit. Op een station dichtbij Viborg waren twee telegrafisten doodgeschoten en de stationsinspecteur van Viborg, die vroeger gevangen genomen was, werd met afgesneden hals in zijn cel gevonden, — een moord even onzinnig als afschuwelijk op een vijftigjarigen man. Het aantal gevangenen bedroeg nu 93, waarmee de rooden op eigenaardige wijze „speelden". Zij moesten door de spitsroeden loopen door een dubbele rij rooden en Russen die hen met de geweerkolven sloegen, of men zette hen op een rij en telde „hoeveel kogels er noodig waren", enz.

Gedurende de laatste dagen der week van 24 tot 27 Januari zijn de rooden absoluut meester in Viborg. Zij trekken de straten door, doen arrestaties en huiszoekingen en plegen hier en daar ernstige gewelddaden bijv. door plotseling het vuur te openen op een ar, waarmee een man zijn vrouw naar een kraaminrichting brengt. De man wordt aan het hoofd gewond, de vrouw in het

lijf en het kind wordt ter plaatse geboren. Maar de beweging heeft zich nu over heel het land uitgebreid. In het Westen en Oosten, in Österbotten en Karelië hebben de veiligheidstroepen de overhand, waar zij heel kalm te werk gaan met het ontwapenen van nieuwe Russische en roode afdeelingen. Maar in het Zuiden zijn de rooden door een krijgswaanzin aangegrepen. Zij bezetten de spoorwegen, verzamelen wapens en bedelen den Russen om machinegeweren en kanonnen. Zij krijgen alles en concentreeren hun kracht om Helsingfors. Nu is het oogenblik voor de revolutie daar.

In die dagen spande de regeering zich tot het uiterste in om de Russische soldaten buiten den strijd te houden. Zij richtte zich herhaaldelijk tot den representant der Russische regeering, het rayoncomité, met geschriften, voorstellen, doel harer wenschen en verzoeken. Het comité was voorkomend en vol sympathie, maar deed niets. Het vond het blijkbaar heel natuurlijk, dat de Russische soldaten in een onafhankelijk, neutraal land aan het plunderen gingen. Toen dit alles niet hielp, richtte de regeering zich ten slotte den 25sten en 26sten Januari, met een telegram direct tot de Russische regeering, met een schrijven tot de regeeringen in Zweden, Noorwegen, Denemarken, Frankrijk, Engeland, Duitschland, Oostenrijk-Hongarije en Griekenland en tegelijkertijd met een oproep tot het volk van Finland. Deze drie oorkonden luiden als volgt:

„Aan den Raad der Volkscommissarissen.

Gedurende de laatste dagen zijn er op vele plaatsen in Finland moorden gepleegd, is er brand gesticht en hebben er verschillende ongeregeldheden plaats gegrepen, waaraan de hier verblijvende soldaten niet alleen hebben deelgenomen door de volkselementen, die de onordelijkheden begonnen, te beschermen, maar ook door zelf direct tot gewelddadigheden over te gaan, welke zonder hulp der soldaten niet tot stand hadden kunnen komen. Daar er medegedeeld geworden is, dat de Russische soldaten in hun optreden gesteund werden door de aanwijzingen en bevelen der militaire overheden, heeft Finland's regeering, die een dergelijk optreden van den kant der soldaten beschouwt als een grove schending van Finland's internationaal erkende zelfstandigheid, besloten zich tot den Raad van Volkscommissarissen te wenden met het verzoek dat deze dadelijk effectieve maatregelen neemt, opdat het deelnemen der soldaten aan gewelddadigheden tegen Finsche burgers en al hun verdere inmenging in de binnenlandsche aangelegenheden van Finland onverwijld verhinderd moge worden.

De voorzitter der regeering,
SVINHUFVUD".

„Aan de buitenlandsche mogendheden.

Niettegenstaande dat de Russische regeering den

4den Januari l.l. officieel Finland's politieke onafhankelijkheid erkend heeft, is er nog geen begin gemaakt met het ontruimen der Russische troepen uit het land. Integendeel, Rusland's regeering onderhoudt steeds talrijke troepen in Finland die, terwijl zij tegelijkertijd teren op de schaarsche levensmiddelen van het land, niet alleen een hindernis zijn voor het handhaven van de orde en veiligheid in het land, maar ook met de onrustigste elementen uit de bevolking moorden, brandstichten en andere misdaden bedrijven. Deze omstandigheid is niet alleen van bizondere beteekenis, omdat afzonderlijke ontredderde soldaten of afdeelingen soldaten aan deze misdaden deelnemen, maar dat ook de hier tegenwoordige representanten der Russische regeering direct medewerken aan het verlengen van deze voor een zelfstandig land onduldbare situatie door de uitdeeling toe te laten van wapens en munitie, die aan den Russischen staat behooren, aan de volksmassa's, die aan deze onordelijkheden deelnemen en door te verhinderen dat er een daadwerkelijke politiemacht gevormd wordt, die de bevelen der regeering gehoorzaamt. Zoo heeft, volgens bij de Finsche regeering ingekomen berichten, de commissie voor oorlogsdoeleinden der Russische regeering den 23sten dezer maand den in Viborg verblijvenden militairen bevel gegeven de veiligheidstroepen te ontwapenen, — die in de stad gekomen waren om de orde te handhaven, — en met de

wapenen der veiligheidstroepen het arbeiderselement te wapenen, dat dezer dagen bloedige ongeregeldheden op groote schaal in bedoelde stad begonnen is.

Ten slotte is er van den kant van het matrozencomité in Helsingfors, in verband met gevoerde onderhandelingen, aan de leden der regeering, mondeling medegedeeld, dat hier verblijvende Russische militairen zich interesseeren voor een sociale revolutie in Finland en dat zij bereid zijn om voor dit doel de revolutionaire massa's met wapens te ondersteunen tegen de wettelijke maatschappelijke organisaties en de beschermingstroepen, welke die ondersteunen.

Daar het gedrag der Russische regeering een grove schending is van Finland als zelfstandigen staat, wil Finland's regeering naar aanleiding daarvan haar beslist protest daartegen ter kennis brengen van de mogendheden, die Finland's zelfstandigheid erkend hebben.

Uit naam der regeering van Finland,

P. E. SVINHUFVUD".

„Aan het volk van Finland.

Het bloed van medeburgers, dat de laatste dagen gevloeid heeft, dwingt de regeering van het land om zich tot het volk te richten.

Ons volk heeft onlangs zijn innigste verwachting verwezenlijkt gezien. Het heeft de politieke zelfstandigheid bereikt, die reeds door verscheidene staten van Europa erkend is. Geen uiterlijke hindernissen staan de ontwikkelingen van het Finsche volk thans meer in den weg. De hoogere macht in het land wordt uitgeoefend door 's lands Landdag en de daaraan verantwoordelijke regeering. De organisatie van den Landdag zoowel als die van de gemeenten is democratisch.

Ongelukkig zijn er lieden die niet tevreden zijn met deze wegen des vredes, der wet en der overtuiging, maar die naar andere middelen grijpen om hun doel te bereiken. Van Russischen kant is onder ons volk de gedachte verspreid dat ook in Finland een democratische ontwikkeling alleen mogelijk is met behulp van een binnenlandsche revolutie. De elementen van ons volk, die een dergelijke gedachte zijn ingeprent, zijn van Russische zijde bewapend geworden en zoodoende is ons land aan den rand van een burgeroorlog gebracht. Van den kant der hier verblijvende militairen heeft de laatste dagen de grofste inmenging plaats gehad in Finland's binnenlandsche aangelegenheden, gepaard met schandelijke aanslagen op het leven, de eigendommen en de vrijheid van Finsche burgers. En, wat het beklagingswaardigste is, enkele Finsche burgers hebben op hun beurt de Russische troepen hiertoe opgehitst en te zamen met hen hun wapens gericht op Finsche mede-

burgers en met hen gewelddaden gepleegd en misdaden begaan.

De regeering van Finland heeft geen voldoende middelen tot haar beschikking om de kalmte en de orde in het land te handhaven, hoewel de Landdag haar geautoriseerd heeft om voor de inrichting van een sterke politiemacht te zorgen. Zij kan dus niets doen, zoolang de Russische troepen hier, de oproerigste elementen in het land steunend, een hindernis zijn voor ieder vreedzaam leven.

Naar aanleiding hiervan heeft de regeering van Finland het als haar plicht beschouwd om een protest in te dienen bij de Russische regeering tegen de inmenging der Russische troepen in Finland's binnenlandsche aangelegenheden en tevens aan te dringen op het ontruimen der troepen van Finsch grondgebied. Evenzoo heeft de regeering het als haar plicht beschouwd om een motie van protest in te dienen bij de buitenlandsche mogendheden, die onze onafhankelijkheid erkend hebben, tegen het verblijf der ongedisciplineerde Russische troepen en tegen hun gewelddadigheden.

De regeering vindt het noodzakelijk om zich ook tot haar Finsche medeburgers te richten. Alleen door een onwrikbaar handhaven der orde kunnen wij onze onlangs verkregen zelfstandigheid bewaren; storingen in de orde kunnen de onafhankelijkheid en de vrijheid van ons volk geheel vernietigen, ons land onder vreemde

heerschappij brengen, of het aan verbrokkeling bloot-stellen. Iedere verstoorder van de orde is een vijand van het Finsche volk en van zijn zelfstandigheid.

Maar nog vernederender voor heel ons volk is het dat de burgers van het land zich aansluiten bij de vreemde troepen en met hen misdaden en geweld plegen, op eigen medeburgers. Een dergelijke handeling is een misdaad tegen het volk van Finland en tegelijkertijd een misdaad tegen de maatschappij. Die misdaden zijn gericht tegen Finland's Landdag, die in ons land de hoogste staatsmacht vertegenwoordigt. Als dergelijke handelingen zegevieren, verdwijnt ons land uit de rij der beschaafde volken, Finland's staat uit de rij der rechtsstaten.

De nood van het vaderland dwingt ons, ons tot u allen te richten. Wij hopen, dat iedere Finsche burger op het huidige oogenblik bereid zal zijn tot de offers, die de dreigende situatie van ons land en van ons volk eischen van een ieder afzonderlijk en van allen gemeenschappelijk. Het doel van aller gemeenschappelijk streven moet alleen zijn het handhaven van den vrede der medeburgers. Onder geen enkele voorwaarde kunnen uitdagende handelingen of represailles worden toegelaten, evenmin ieder optreden van privaten aard, dat in strijd is met de besluiten der politiemacht.

Medeburgers! Sluit u aan om gemeenschappelijk den vrede in uwe huizen te beschermen, het leven uwer

naaste betrekkingen, en eigendommen, persoonlijke vr
heid en onschendbaarheid. De handhaving van de or
is een verdediging van de zelfstandigheid van het Fi
sche volk en van zijn toekomst.

Finland's Senaat".

Maar het bestuur der arbeiderspartij? Liet dat op h
oogenblik zijn verstand niet spreken? Als het den o
marsch der roode legers niet kon tegenhouden, kon h
dan geen ontslag nemen, waarschuwen en proteste
ren? Het deed niets van dit alles. Integendeel. De
24sten Januari richt de partijraad een proclamatie t
de Russische soldaten, waarvan de voornaamste inhou
in al zijn gezwollenheid luidt als volgt:

„Russische Kameraden!

Van den kant der burgers in ons land zijn sinds maan
den een voortgezette provoceerende agitatie en ee
stroom van vuil gericht tegen de in Finland geplaatst
Russische revolutionaire militairen. Deze agitatie hee
zoowel de Russen verbitterd als hun Finsche kamera
den. Dergelijke grofheden overstroomen ook steed
Finland's revolutionaire sociaal-democratie en haa
organisaties. De verantwoording voor de gewelddaden
begaan door afzonderlijken of groepen, die de leer de
revolutie niet begrijpen, wil de burgerlijke krantenpers
schuiven op de revolutionaire militairen en de arbei-
ders, hoewel hun daden feitelijk niet anders zijn da

een gevolg van de burgerlijke rotheid. Daarom overdrijven zij brutaal wat er gebeurd is en kleuren het met gelogen verhalen. Hun voornaamste doel is om de revolutie te bespotten en zwart te maken en zoodoende het terrein te bereiden voor de contra-revolutie. Wij begrijpen dat dit natuurlijk in hooge mate de zich in Finland bevindende revolutionaíre Russische militairen moet krenken, die, onwrikbaar aan hun principes vasthoudend, de politieke onafhankelijkheid van Finland erkend hebben. Wij, vertegenwoordigers van Finland's arbeiders, strijden onwrikbaar met u tegen een dergelijken valschen en provoceerenden smaadstroom, te voorschijn geroepen door Finland's burgers.

Finland's sociaal-democratie strijdt onvermoeid tegen het militarisme, en onze partij heeft geëischt dat Finland, als zelfstandig land, niet langer een staand leger noodig heeft. In Finland zullen natuurlijk ook geen Russische militairen meer verblijven, zoodra hun vertrek van hier mogelijk is, en in geen geval na de vredesluiting. Maar Finland's arbeiders kunnen zich niet vereenigen met het provoceerende verzoek der burgers tot het onmiddellijk ontruimen van Finsch grondgebied door de Russische militairen, onafhankelijk van het in het land heerschende groote gebrek aan levensmiddelen, wat natuurlijk door de tegenwoordigheid der militairen ernstiger gevoeld zal worden door de arbeiders — enz."

Een wonderlijke logica is in deze proclamatie op te merken. De anti-militairisten willen de militairen behouden, de hongerigen willen degenen niet loslaten, die de voorraden helpen verminderen; en zij, die in de eerste plaats de verwezenlijking van Finland's vrijheid verhinderden, worden begroet als degenen die het land de vrijheid geschonken hebben.

Den 26sten Januari stelt de partijleiding „een uitvoerend revolutiecomité" aan, „wier besluiten en voorschriften Finland's georganiseerde arbeiders en hun garden moeten gehoorzamen". En in het leidend blad „Työmies" volgt het eene artikel het andere op om de scharen op te hitsen. De regeering van het land wordt alleen besproken tusschen aanhalingsteekens en van boven weergegeven proclamatie aan heel het volk wordt gezegd:

„Toen de oproep van „Finland's regeering", in de arbeiderskringen bekend werd, wekte die een onuitsprekelijke bitterheid, een onuitsprekelijken haat. Geen wonder. Want de inhoud is hoogst misdadig, brutaal, ruw en bloedig. De arbeidersklasse en haar revolutie wordt bespot. En daarmee worden zij bespot, welke de edelste daden voor het bestwil van ons volk gedaan hebben. Uit dank voor alles, wat de Russische kameraden gedaan hebben voor de vrijheid van ons volk, voor onze zelfstandigheid, voor de verlossing van verdrukking en verdrukkers, worden zij bespot en misda-

.igers genoemd, en op hen wordt de schuld geworpen an al de schandelijke daden, waaraan onze machtbe- ittende klasse zelf schuldig is".

Wat deed tenslotte de autoriteit, die voor alles de ;evolgen had kunnen verzachten van den nu onver- nijdelijken burgeroorlog, wat deed Rusland's regeering m haar troepen te verhinderen om op te treden tegen inland's politiemacht?

Toen de representant der Finsche regeering zich den 26sten Januari tot de „Commissie voor Oorlogsdoel- einden" richtte, d.w.z. tot Pokrovski, den minister van oorlog, deelde deze het volgende mede: „Volgens mede- deelingen te Petersburg ingekomen, is de sociale revo- lutie in Finland begonnen. Rusland's regeering is vol- gens haar principes verplicht om het proletariaat in Finland te steunen in haar strijd tegen de Finsche bour- geoisie. De commissie heeft de Finsche roode gardisten in Finland hulp gezonden en zal het blijven doen".

De teerling was dus geworpen. Finland's volk had te kiezen tusschen den ondergang in den maalstroom der Russische roode revolutie, of een strijd voor het leven en de vrijheid. Het koos het laatste en het overwon. Maar de strijd die aan de overwinning vooraf ging was afschuwelijk en bloedig. Dat toont ons een vluchtige blik op de roode dwangregeering gedurende de nu volgende maanden.

HET OPROER.

I. Rooden en witten: algemeene karakteristiek.

In het voorafgaande hebben wij een summarisch overzicht gegeven van de gebeurtenissen vóór het uitbreken van het oproer. Dit was noodig om de oorzaken voor de roode revolutie te doen uitkomen. Wij kunnen die in het kort op de volgende wijze samen vatten:

Als achtergrond zoowel de twintigjarige Russische onderdrukking, die de maatschappij in schommeling heeft gebracht, als de Russische revolutionaire beweging, die haar fanatische en utopische beschouwingen op de Finsche arbeidersbeweging ingeënt heeft.

Dus: Russische besmetting.

Als hoofdoorzaak: de bolsjewistische revolutie in Rusland, die de hoofden in de war bracht van de machthongerige arbeiderspartij en haar lokte om het voorbeeld te volgen.

Dus: weer Russische besmetting.

Als een oorzaak van zeer groot belang waarom de beweging zelfs niet terugdeinsde voor den afgrond van den burgeroorlog: de gecombineerde plannen der bolsjewistische regeering in Rusland om het gebied dat zich had vrijgemaakt weer terug te nemen en de hoop op een sociale wereldrevolutie.

Dus: nog eens Russische besmetting.

De rol van de Finsche arbeiderspartij en haar programa was veel eenvoudiger: zij streed alleen om de macht, of liever om werkelijk haar macht te kunnen toonen en te voelen. Dat zij tijdens het voorjaar en den zomer van 1917 de meerderheid in het parlement had was haar niet voldoende. Er werd een oneindig aantal stakingen georganiseerd. Toen de partij daarna de meerderheid in den Landdag verloor, ging zij over tot „buiten parlementarische machtsmiddelen" en vormde de roode garde. En toen deze op tegenstand van de regeering stuitte, werd de regeering omvergeworpen. Hoewel de partij niet van plan was om een sociale revolutie te weeg te brengen, maakte zij zonder zich te bedenken als wapen gebruik van alles wat het Russische bolsjewisme had aan te bieden in den vorm van frasen, woorden en andere provoceerende middelen. Uit de vroeger gegeven voorstelling zou ook moeten blijken, waarom een revolutie, een oproer, waar alle ideale inhoud aan ontbrak, die geen ander doel had dan Finland mee te sleepen in een Oosterschen chaos en de macht te geven aan een kleine kliek van politieke avonturiers, waárom deze revolutie zooveel aanhangers won, want de roode benden telden over de 100.000 man.

De oorzaak was, dat de massa's volstrekt geen begrip hadden van wat de gebeurtenissen eigenlijk beteekenden waarin zij meegesleurd werden. Alles ging immers zoo geleidelijk. De eene staking had de andere opge-

volgd, de eene onlust de andere. En toen was het „revolutie". De wettelijke autoriteiten van het land waren niet in staat geweest om de zelfheerschappij te verhinderen. Zij waren machteloos. Dus was het „het volk", dat de macht bezat. En de pogingen der „heeren" om de merkwaardige uitingen van deze volksheerschappij te verhinderen, waren bijgevolg schandelijke pogingen tot staatsgreep en contra-revolutie. Zij moesten uit den weg geruimd worden. Daarom sloot men zich bij de Roode garde aan, daarvoor wapende men zich, en daarom was men bereid om tegen de „slachtersgarden" ten strijde te trekken. Het was een eere-kwestie om het streven van het proletariaat te dienen en de machtspositie die het innam te verdedigen, — alle bezwaren werden omvergeworpen door het machtige woord „revolutie". Dat woord was ook voldoende om het geweten te kalmeeren, als de moorden door de kameraden bedreven te denken gaven. En als het niet voldoende was, riep men de tooverformule „provocatie", te hulp en als zelfs dat niet hielp deed het magische woord „slachters" zijn uitwerking gelden.

Toen de regeering het „gerechtmatigde streven" van het proletariaat wilde verhinderen, „de arbeidersklasse de vruchten van haar strijd ontnemen wilde", was niets gemakkelijker dan deze regeering te verwijderen. Tweemaal was Finland's regeering reeds langs revolutionnairen weg omvergeworpen: in November 1905 en in

Maart 1917. Beide keeren had heel het volk gejubeld. Niets kon verhinderen dat zij nu een derde maal omver werd geworpen, nu zij „zwart heette te zijn" en „contra-revolutionair", en vijandelijk gezind jegens de vrijheid, nu zoowel als de beide vorige keeren. Revolutie of geen revolutie, heeren of geen heeren, het proletariaat had nu eenmaal de macht, en die moest verdedigd worden en behouden worden.

Het oproer was het onvermijdelijk gevolg van alles wat er aan vooraf was gegaan. Daarom wekte het bij de meesten niet de vraag: doe ik goed als ik tegen de wettelijke overheid opsta. Het wekte heelemaal geen vragen. Alleen bij de scharen, die als het ware midden tusschen de „proletariërs" en de „burgers" in stonden, drong de vraag zich op, bij de beambten der spoorwegen, de post, de douane, bij het trampersoneel, de huurkoetsiers enz. Onder hen heerschte een groote verdeeldheid, en bij hen hing het er maar van af in welke mate de enkeling onder den invloed kwam van de ophitsende kranten der arbeiderspartij, of hij zich bij de witten of bij de rooden aansloot. Aan den anderen kant bemerkte men dat het aantal afzonderlijke arbeiders, die, naarmate de tijd verliep, steeds duidelijker het verderf van het dwangregime inzagen, aanzienlijk was. Het was niet zoozeer de revolutie zelf, het omverwerpen van de regeering zelf dat hen aan het weifelen bracht, als wel alles wat de minderwaardige elementen van hun eigen

organisatie deden, als de misdaden die hen terug deden deinzen. De positie van deze arbeiders was uiterst moeilijk, want een weigering om toe te treden tot de gelederen der Roode garde was levensgevaarlijk, als zij eenmaal lid van de vakvereeniging waren. Met geweld en bedreigingen werden zij gedwongen om mee te doen aan de beweging en degenen, die zich zoo lang mogelijk tegen den dwang verzetten, werden ten slotte door een paar kogels uit den weg geruimd.

Het is bijna ongelooflijk, dat de massa der arbeiders zulk een onduidelijk begrip had van de situatie. Toch was het zoo. Het is niet waar dat honger en verdrukking door de kapitalisten de oorzaken van de beweging waren, niettegenstaande alle beweringen. Want het oproer brak niet uit omdat een uitgezogen proletariaat streed om een menschwaardig bestaan, maar omdat de massa's door de omstandigheden zich meester wilden maken van een dictatuur van geweld en terreur, die hun leiders niet uit handen wilden geven. En als wij bedenken hoe abnormaal twintig jaar lang de omstandigheden in Finland geweest zijn; als wij ons herinneren dat heel de bevolking twee tientallen van jaren alleen gestreefd heeft naar één doel: de bevrijding van politieke onderdrukking, begrijpen wij, dat er in de volksziel groote verlangens sluimerden naar iets wat een vrijheidsoorlog, een volksverheffing, een revolutie in welken vorm ook te weeg zou brengen. Dat waren

snaren die bij de minste aanraking trilden, dat was een smeulend vuur dat tot razernij zou kunnen oplaaien, indien iets brandbaars in de nabijheid kwam.

De leiders der arbeiderspartij maakten zich schuldig aan hun grootste misdaad, toen zij dezen stroom van vrijheidsverlangen tegen eigen landslieden richtten, tegen de eerste regeering van het zelfstandige Finland, tegen het meest democratische van alle parlementen. Toen zij hen, die in de eerste gelederen streden tegen de Russische onderdrukking, die de meest geprononceerde democraten waren en de ijverigste strijders voor Finland's vrijheid, kenmerkten als handlangers van het tsarisme, zwarte reactionairen, beulen des volks en wat dies meer zij, — begingen zij een gemeenheid, een laagheid en een schandaligheid die nooit vergeven kan worden. Want dit gebeurde tegen beter weten in, het was een klare en opzettelijke leugen. Waar men op bouwde was op den ouden dorst naar vrijheid der massa's, die overging tot **haat tegen hen die de macht bezaten,** welke die ook waren. Daarom speelden de sociale vragen geen noemenswaardige rol in heel de tragedie.

De beweegredenen der rooden hebben wij hiermee in groote trekken weergegeven; die der „witten" kunnen wij nog korter samenvatten. De witten waren in de eerste plaats al degenen, die begrepen dat Finland uit den maalstroom van de Russische revolutie getrokken moest worden, om niet ten onder te gaan; die het ver-

schil inzagen tusschen een West-Europeesche rechtsstaat en cultuurstaat en Rusland's Oosterschen chaos; die begrepen in welken afgrond een dictatuur van het proletariaat zooals die der bolsjewiki een land en een volk stortte. Daartoe behoorden dus alle „burgers", alle „beschaafden", al de „intellectueelen", het zij rijk of arm. De rooden stieten op een volkomen gelijken tegenstand bij leeraars aan de volksscholen, lagere ambtenaren, kantoorklerken, technici en dergel. Bovendien behoorden tot de witten, al degenen die direct in aanraking waren gekomen met het geweldadig optreden der rooden, o.a. de boeren, — de meerderheid van 's lands bevolking. Het oude verlangen naar vrijheid ontbrak hun niet, maar was bij hen gezond gebleven. Zij voelden zeer intens iederen dwang, hetzij van hooger- of van lager hand, en reageerden er tegen. Over het geheel was de bevolking van het platte land zeer zwak vertegenwoordigd onder de rooden. Alleen de losse bevolking, die gedurende de oorlogsjaren aan de vestingwerken gearbeid had, had zich zonder uitzondering bij hen aangesloten, evenals het grootste deel der arbeiders uit industrieplaatsen; maar de medewerking van den kant van boerenknechts en kleine boeren was zeer gering en beperkte zich meestal, — als zij medededen, — tot het feit dat zij in hun woonplaats „de macht" overnamen, schout speelden, politie en gemeentebestuur en hun vroegere „bazen" bevalen.

En de boeren was het ook niet zoo zeer te doen om de regeering omver te werpen. Zij waren wanhopend geworden onder de maandenlange terreur van het gepeupel. Alle bandieten, alle Russische soldaten, alle boosdoeners en misdadigers gingen ongestoord hun gang in het land. Er was geen kans op veiligheid en orde, zoolang men zelf de wapens niet opnam om de Russische roode terreur den kop in te drukken. Het was voor vrijheid, wet en orde dat de witten streden, het was een verdedigingsoorlog tegen alle verstorende, oplossende krachten, hun strijd was een kamp om de vrijheid, niet om de macht.

Duidelijker dan misschien ergens anders kwam het aan den dag dat begrippen als wet en orde den Russischen rooden geheel vreemd waren. Heel hun heerschappij droeg een Oosterschen stempel, die het recht van anderen verachtte; het leven van anderen, discipline en tucht. Hierin verschilden zij volkomen van ieder West-Europeesch „socialisme". Zij hadden de zuiver Russische manie van bevelen uit te vaardigen in alle windstreken, oekasen, manifesten en orders te publiceeren, -- die nooit opgevolgd werden. Zij hadden zich de Russische wijze eigengemaakt van zich nachten lang al rookend op te winden met redevoeringen en verhandelingen, van te leven op het te voorschijn gesuggereerde enthousiasme der massa's, om over het geheel mee te dwarrelen met de golvende stemmingen van een onverantwoor-

delijke volksmenigte, als de wind met de najaarsbladeren. Hun leven moest één opwinding zijn, één enkele roes van machtuitoefening. Suizende auto's, onzinnig bellende telefonen, massa's telegrammen, hamerende schrijfmachines, bevelen hier, bevelen daar, af en toe een stukje eten waar het zoo uitkwam, soms een uur slaap het kwam er niet op aan waar. Wat beteekende orde, wat beteekende netheid, wat beteekende heel het stille en bescheiden dagelijksch leven, — niets. Men moest heerschen en bevelen, leven in een zenuwachtige jacht en alle burgerlijke idealen over boord werpen. De roode revolutie stond zoo ver als het maar mogelijk was af van heel onzen volksaard en gemoedstoestand, zoowel als van iedere nauwkeurig overwogen en koudbloedig doorgevoerde omverwerping. De roode revolutie bouwde op de massasuggestie der volksmenigte; het was een oproer maar geen samenzwering.

In wat er volgt zullen détails en feiten deze karakteristiek voltooien. Het doel is niet om een historisch overzicht te geven van het verloop van den binnenlandschen oorlog, doch alleen om zekere kanten van de terreur der rooden te schilderen, zooals die zich in Zuid-Finland voordeed, en in het kort de uitbarsting van het oproer aan te roeren en tenslotte de onderdrukking er van.

II. De uitbarsting van het oproer.

's Zaterdags den 26sten Januari was het iedereen duidelijk, dat de rooden van plan waren ernstig actief op te treden. Hoe ver hun doel ging wist men niet: of zij alleen de veiligheidstroepen in heel het land zouden aanvallen, of dat ook de regeering een beurt zou krijgen was onzeker. De roode troepen werden in Helsingfors geconcentreerd, waar ook Russische roode gardisten en marine-soldaten uit Petersburg aankwamen. Des Zaterdagsavonds nog trok het zwakke veiligheidscorps uit Helsingfors om hopelooze straatgevechten te vermijden en een paar leden der regeering zetelden zich in Wasa in Österbotten, om in het ergste geval daar de wettige regeering te kunnen handhaven.

Des Zondagsmorgens den 27sten togen de rooden aan het werk. Groote hoeveelheden geweren en munitie werden uit de Russische arsenalen van de vesting Sveaborg naar de stad gebracht, en de rooden trokken uit om het spoorwegstation te bezetten, de bureaux van politie, de telegraaf, de telefooncentrale en de drukkerijen der burgerlijke dagbladen. Er werd bevolen dat er 150 cellen in de gevangenis gereed moesten staan voor de gevangenen der rooden. Verscheidene huiszoekingen en arrestaties hadden plaats. De rooden wachtten er blijkbaar op dat de veiligheidstroepen uit zouden rukken en dat de stad daardoor op een eervolle wijze

met de macht der wapenen door hen veroverd zou worden. Zij wisten zeer goed, dat de veiligheidcorpsen ver bij hun eigen krachten ten achter stonden. Dat zij strijd verwachtten blijkt o.a. uit de proclamatie, die op alle palen en boomen prijkte, en die in haar Zweedschen vorm woordelijk luidt:

„AAN DE INWONERS VAN HELSINGFORS!

Alle vreedzame inwoners van Helsingfors worden aangemaand zich tijdens den strijd met de slachtersgarden niet op straat te vertoonen, anders zou een schot het gevolg kunnen zijn.

De revolutionaire roode garde der arbeiders wil het stroomen van bloed van onschuldige personen vermijden.

Helsingfors, den 27, 1, 1918.

Het Uitvoerend Comité
der Arbeiders".

Toen er evenwel geen vijandelijke krachten zichtbaar waren, loste men schoten in de lucht af en handhaafde men energisch „de orde". 's Nachts begon men naar de leden der regeering te zoeken, die men niet in hun huizen vond. Des Maandagsmorgens vroeg werden alle bureaux bezet en werd de stad door een proclamatie in stakingstoestand verklaard. Ten slotte kwam het pu-

bliek te weten wat dit alles beteekende, toen later op den dag „Een Oproep tot Revolutie aan het Finsche volk" werd uitgedeeld. Die oproep luidde:

„Het uur voor de groote revolutie voor de arbeidersklasse van Finland is geslagen.

Heden hebben de arbeiders der hoofdstad met frisschen moed het hoofdkwartier van de zwarte minderheidsmacht omvergeworpen, die een bloedigen krijg begon tegen haar eigen volk.

De misdadige leden van den Senaat bereidden ook in de hoofdstad van het land een verachtelijken burgeroorlog voor, een geheimen aanval tegen Finland's georganiseerde arbeiders. Tegelijkertijd hebben zij zich schuldig gemaakt aan een schandelijk staatsverraad, doordat zij regeeringen van buitenlandsche mogendheden verzocht hebben moordtroepen te zenden om het arbeidend volk van Finland te slachten. Heel het leven en de vrijheid van ons volk verkeert hierdoor in het grootste gevaar.

Nu is alle macht dezen slachterssenaat ontnomen. Er is bevel gegeven om deze misdadige leden van den Senaat te arresteeren en gevangen te zetten waar men ze ook aantreft, daar de gevangenis reeds lang geleden hun ware plaats geweest is.

Alle staatsmacht in Finland zal het arbeidende volk van het land in eigen, betrouwbare handen nemen.

Aldus is de arbeidersklasse ten slotte gedwongen om

op te staan, ten einde zich zelf en ons land te redden van de ontzetting en nood, waarin de misdadige kapitalistische politiek ons volk gestort heeft. De afschuwelijke en gevaarlijke senaat en de intrigues van zijn handlangers zijn ontsluierd. Om de staatsmacht te veroveren, de staatsmacht die als iets wat vanzelf spreekt het volk zelf moet toebehooren, heeft de senaat de eene wetbreuk na de andere gepleegd. Het hoofddoel van al deze intrigues is geweest om de arbeidersbeweging in heel het land den kop in te drukken, allen democratischen vooruitgang te vernietigen en de ontluikende hoop van het lijdende volk op een werkelijk nieuwgevormd werk te begraven.

Maar slaven onder een dergelijk verschrikkelijk reactionair juk, zullen Finland's arbeiders nooit worden. Zulk een afschuwelijke poging tot een staatsgreep moet met schande uiteen vallen. En de volkomen verknechting is nu begonnen. Deze gevaarlijke reactionaire verdrukkingsmacht moet met de wortels uitgeroeid worden en onschadelijk gemaakt.

Het hoogste revolutionaire orgaan van Finland's arbeiders, door het bestuur van de sociaal-democratische partij aangesteld, maakt hierbij bekend, dat:

> alle revolutionaire macht in Finland van nu af behoort aan de georganiseerde arbeiders en hun revolutionair orgaan.

Er zal nu onmiddellijk een sociaal-democratische

revolutionaire regeering gevormd worden. De namen van de leden dezer regeering zullen zoo spoedig mogelijk bekend gemaakt worden.

Er is niet alleen kwestie om de vroegere plaatsen door nieuwe mannen te bezetten, maar ook om heel het bureaucratische systeem omver te werpen.

Nu moeten onze organisaties en garden overal in het land, een ieder volgens vermogen, hun plicht tegenover de revolutie vervullen. In onze gelederen moeten wij een strenge revolutionaire orde bewaren!

Russische soldaten moeten overal goed ontvangen worden, daar wij weten dat de Russische zelfbewuste kameraden de vrienden zijn van de revolutionaire arbeiders.

Voor het slagen der revolutie is een algemeene staking in alle plaatsen niet noodzakelijk. Of er tot dat middel zal overgegaan worden, moeten de arbeiders zelf in hun organisaties beslissen. Ter wille der revolutie moet volgens onze meening onmiddellijk de algemeene staking in Helsingfors afgekondigd worden.

Gemeentebesturen en andere machtposities moeten de arbeiders zelf overnemen, waar het geschikt en nuttig schijnt.

Niemand mag zwichten of toegeven! Geen lange onderhandelingen met gewapende, ruwe vijanden. De overwinning der arbeiders moet een grondige overwinning zijn!

Vreedzame burgers, die de vijanden der arbeiders niet wenschen te steunen, hebben niets van de revolutie te vreezen. Kleine lieden van het platteland en uit de steden moeten de leugens niet gelooven, volgens welke de arbeiders zich aan hun eigendom vergrijpen zouden. De winst der arbeiders zal integendeel ook hun positie in de maatschappij verbeteren. De macht der arbeiders is een rechtvaardige macht, die altijd onnoodige tirannie zal trachten te verhinderen en het lijden van onschuldige menschen zal verzachten. Maar de gewapende handlangers van den omvergeworpen senaat moeten zonder genade vervolgd worden.

Mogen degenen onder u, die op verraderlijke wijze zijn overgehaald, dadelijk de wapens van zich afwerpen, nu zij tot het inzicht gekomen zijn dat men hen in het strijdperk had willen stellen tegenover de edele zaak van het werkende volk.

De revolutie der arbeiders is edel maar streng. Streng voor de vijanden des volks, maar een goede steun voor alle verdrukten en lijdenden.

Vertrouwt op de revolutionaire macht der arbeiders! Op verschillende plaatsen wordt er gestreden om de macht. Maar onweerstaanbaar zal de macht zijn die de zege aan onze vaandels brengt!

Ons vaste geloof is dat het werkende volk van ons land, zoowel het tegenwoordige geslacht als de toekomende geslachten deze revolutie nog veelvuldig zul-

len zegenen, die Finland leiden zal naar een nieuwen en gelukkigen tijd.

Het uitvoerend comité van

Finland's arbeiders,

EERO HAAPALAINEN,

Voorzitter".

Tegelijkertijd met dezen oproep werd er een aantal „voorschriften" uitgegeven, aangaande de plicht om de roode troepen te helpen enz. Hierin wordt Finland ook verklaard als in „revolutionairen krijgsstaat" te zijn, een situatie, waarvan de inhoud altijd duister gebleven is. Maar daar Finland onder heel den oorlogstijd zoowel in staat van beleg als in staat van oorlog is geweest, was er iets nieuws noodig om indruk te maken. Heel den dag suisden er autos door de stad met gewapende rooden en Russen. Zij losten schoten in de lucht af en op de muren der huizen. Ook de patrouilles van roode gardisten gaven het eene salvo na het andere af. Toch werden er maar twee personen gewond. Het geheel was een getrouwe copie van wat er in de Maart-revolutie gebeurde: men was van oordeel dat zoo een revolutie wezen moest en niet anders. Er werd zelfs dien dag een poging gedaan om dezelfde tactiek toe te passen van den moord op officieren. De staatsontvanger werd op zijn bureau gearresteerd, maar 's avonds laat los-

gelaten. Om veilig thuis te komen, werd hij door twee roode gardisten geëscorteerd. In een zijstraat verlieten de twee wachten den gevangene, dien zij beschermen zouden. De ambtenaar hoorde een haan overhalen, en keek om op hetzelfde oogenblik dat het schot gelost werd. De kogel trof hem in den nek en kwam er bij het oor uit. De man viel en de daders namen de vlucht. De gewonde werd op straat gevonden, verpleegd en herstelde van zijn wonden.

Des Dinsdags werd de nieuwe regeering bekend en haar programma. Natuurlijk was de regeering ingericht volgens Lenin's monster, natuurlijk regeerden er „commissarissen" en geen „ministers". En boven de regeering stond, — evenals in Rusland, — een „centraalraad", die de maatregelen der commissarissen controleeren moest. Eigenlijk treden vier personen van de regeering op den voorgrond, die alles bestuurden, vier reeds vroeger zeer bekende partijleden. Eerst de voorzitter van de regeering, Kullervo Manner, die tijdens den zomer president van den Landraad geweest was, en die in de jaren 1900 zijn politieke loopbaan begonnen was door den Russischen verdrukker naar de oogen te zien. Een eergierig arrivist. Ten tweede de chef voor de levensmiddelenvoorziening, Oskari Tokoi, op en top een avonturier, gewezen mijnwerker in Amerika, daarna de vertrouwde van zijn partij, eens president van den Landdag, en in het voorjaar en den zomer 1917

president der regeering. Een man met een goed hoofd, maar zonder ruggegraat en karakter. Ten derde Yrjö Sirola, vroeger student evenals Manner, journalist, coryfé van zijn partij, nu minister van buitenlandsche zaken. Een stille fanaticus en een zeer bekwaam politicus. Ten slotte Eero Haapalainen, gesjeesd student, een heftig en brutaal individu, dat herhaalde malen met de politie in aanraking was geweest, omdat hij in beschonken toestand altijd zeer strijdlustig en woest was. Thans minister van binnenlandsche zaken voor de roode garde.

Het programma van de regeering belooft natuurlijk een groot aantal hervormingen. Maar er staat niets in van een constituante vergadering, waar men vroeger zoo hevig op stond. Evenmin iets van een aanstaande verdeeling van den grond, wat dus wijst op een zeer belangrijk verschil met het programma van de Russische sociale revolutie. Maar verder werd er lang niet weinig beloofd. De hervormingen zouden in het kort de volgende zijn: een totale omwerking van heel de staatsorde, de bureaucratie werd voor goed den kop ingedrukt, er zou voor goed een einde gemaakt worden aan de eigenradigheid der rechtbanken, heel de vorm van het bestuur zou op democratischen grond worden ingericht om de rechten der arbeiders te beschermen, ouderdoms- en invaliditeitsverzekering, het werk der volksverlichting zou gezuiverd worden van ieder reac-

tionair streven, pachters en kleine boeren zouden bevrijd worden van den druk der rijke boeren, het kapitaal van de Bank zou onder maatschappelijke controle staan, evenals de groote „uitplunderingsondernemingen" door de maatschappij zouden worden overgenomen en gedreven „zonder rekening te houden met het private eigendomsrecht". Al deze hervormingen konden, werd er beweerd, alleen doorgevoerd worden door revolutionaire maatregelen, door de revolutionaire organen genomen.

De eerste ambtelijke maatregel van het nieuwe commissariaat bestond daarin dat het een warmen groet naar de regeering in Petersburg zond. Daarop onderrichtte het de regeeringen der staten, die Finland's onafhankelijkheid erkend hadden, van de revolutie. Hiermede was nu, volgens de commissarissen de wettige regeering van het sinds tien weken zelfstandige Finland ontslagen en het land onderworpen aan de dictatuur van het proletariaat.

Maar zoo gemakkelijk ging het toch niet. De verdwenen regeering dook in Wasa weer op, wel wat verminderd, maar toch als een dreigend spook voor de volkscommissarissen. Tegelijkertijd verscheen er een geheel nieuwe gestalte op het tooneel, een persoonlijkheid, van wien slechts weinigen wisten dat hij sinds eenige weken de organisatie der veiligheidscorpsen leidde in Osterbotten. Dat was generaal Gustaf Man-

nerheim. Het is niet te beschrijven met welk een gejuich, zijn eerste bulletin dat in het geheim in Helsingfors verspreid werd, ontvangen werd door allen, die met walging de revolutieoproepen der rooden bestudeerd hadden en met afschuw de schietende horden der roode wilden op straat gezien hadden. Er klonk een nieuwe toon uit Mannerheim's telegram, een toon van troost en hoop, van vertrouwen op de gezonde kern van het volk, dat de lichtste perspectieven opende. Nu zouden de Russen en rooden gemeenschappelijk uitgeroeid worden, nu zou het land uit de klauwen der revolutie gerukt worden. Het telegram, dat de bijna tot wanhoop en ellende gebrachte bevolking van Zuid-Finland deze hoopvolle tijdingen bracht, luidde:

„De gewelddadigheden gepleegd door het slechtste element der maatschappij, en de Russische militairen, de plunderingen en moorden op de vreedzame bevolking, waaronder de gebeurtenissen in Viborg in het bizonder de vrijheidslievende boeren van Österbotten ontsteld hebben, heeft mij genoodzaakt de Russische troepen te ontwapenen in Wasa, Lappo, Ylistaro, Seinäjoki, Jakobstad, Gamlakarleky enz.

Indien de roode gardisten zich niet aan de wettelijke regeering onderwerpen, zullen de verbitterde boerentroepen des lands met de wapens in de hand zelf de landverraders oordeelen.

Persoonlijke veiligheid is den 5.000 ontwapenden

Russischen soldaten verzekerd, en zij zullen onmiddellijk in vrijheid gesteld worden volgens overeenkomsten die tusschen Finland en Rusland daaromtrent getroffen zullen worden.

De opperbevelhebber der veiligheidscorpsen,

Generaal MANNERHEIM."

Er was dus ook een wit leger en niet alleen een rood. Geen oogenblik twijfelde men aan de eindzege der witten.

Maar het kwam er op aan om weerstand tegen de rooden te bieden ook in die streken, waar zij zich van de macht hadden meester gemaakt. Een algemeene beambtenstaking werd voorgesteld en zonder de minste oneenigheid verklaard. Alleen doktoren en levensmiddelencommissies zetten het werk voort. De Banken bleven gesloten en de vereeniging van werkgevers liet alle fabrieken stilstaan. Het leven werd uiterst gecompliceerd. De rooden maakten jacht op de leden van de regeering en den Landdag, op ambtenaren en bankpersoneel om ze te arresteeren. Al dezen, evenals allen, die iets met de veiligheidstroepen hadden uit te staan, moesten zich verborgen houden. Men logeerde elders, dan hier, dan daar, liet den baard staan en zijn uiterlijk vervallen. Aldus vermomd konden de vervolgden zich af en toe eens een avondwandeling veroorloven, maar

na 9 uur 's avonds was het in Helsingfors verboden zich op straat te vertoonen. Niemand had bovendien lust om het te doen, want iederen avond klonken er schoten op straat.

Het ergste was misschien nog de absolute onzekerheid. Het roode Finland was totaal afgesloten van de buitenwereld en had alleen relaties met Lenin in Petersburg. Geen Scandinavische dagbladen, geen brieven, geen telegrammen met nieuws kwamen aan. Er liepen allerlei geruchten en de eenige bronnen waaruit men putten kon, waren de kranten der rooden. En daar was niet op te vertrouwen. De kolommen werden gevuld over de wreedheden der „slachters", en hun kolossale verliezen in den strijd. Uit het buitenland hoorde men bijv. niet anders dan dat de regeering van Keizer Wilhelm omvergeworpen was, dat een revolutie op het punt van uitbreken stond in Frankrijk en Noorwegen, en dat de macht der bolsjewiki in Rusland bij den dag aangroeide. Zenuwachtig en werkeloos zaten de menschen in hun huizen opgesloten en dachten aan niets anders dan: wanneer komt Mannerheim?

Maar ondertusschen waren de rooden aan het werk. Zij deden huiszoekingen, arresteerden en legden beslag op alles en nog wat. Zij moesten alle ambten door hun eigen volk laten uitoefenen en hun leger organiseeren. Het middelpunt waarvoor rooden en witten zich beiden inspanden waren de krijgsoperaties. Die zouden de be-

slissing brengen. Dit is misschien een reden om even bij het leger der rooden stil te blijven staan.

III. Het roode leger.

De eischen om tot de roode garde toe te treden waren: klassebewustzijn, kennis van de sociaal-democratische methoden en lidmaatschap der arbeiderspartij. Zoodoende vormde de garde een zuiver klasseleger. Iedere locale arbeidersvereeniging vormde haar roode garde. Het gevolg hiervan was een onnatuurlijk aantal kleine afdeelingen, een massa „staven", en een massa „opperbevelhebbers". De bedoeling was wel om een gemeenschappelijke organisatie te vormen, — de statuten spreken zoowel van brigades en divisies als van legertroepen, — maar zoover is het nooit gekomen. In de groote steden werden zoowel compagnies als bataljons gevormd, maar van regimenten was er nooit sprake. De manschappen waren volgens Russisch revolutionair voorbeeld, de hoogste autoriteit. Over de bevelscommando's werd echter op vergaderingen gediscuteerd en die konden aangenomen, of verworpen worden. Eveneens konden er op een vergadering chefs, die niet in den smaak vielen, ontslagen worden en anderen in hun plaats gekozen. Een consequent doorgevoerd

ysteem is hier niet waar te nemen. Het eene oogenblik ıeslist het commando, het andere de manschappen.

De oorspronkelijke taak der Roode garde was blijk-ıaar om zuiver locaal op te treden. Iedere afdeeling noest de macht overnemen op de plaats, waar zij thuis-ıoorde en die behouden. Daarom was het een hoogst onaangename verrassing, toen het bleek, dat de witten bezig waren om heel het Noordelijk deel van het land te bezetten en dat men gedwongen werd om midden in den winter naar het veld te trekken. Dit stelde eischen aan de intendance, waaraan deze niet tegemoet kon komen, en vergde ook van de manschappen veel meer dan men verwacht had. Niettegenstaande alle Russische hulp wat wapens en munitie aangaat, stond het roode leger radeloos tegenover deze verandering in het programma. Gelukkig, want ook het witte leger leed aan een zeer bedenkelijke zwakheid: het wierp zich zoo goed als wapenloos in dezen reuzenstrijd.

De gewichtige kwestie van de leiding der krijgsoperaties stond bij de rooden in nauw verband met de houding der Russische troepen. Zouden die de neutraliteit in acht nemen en zoo gauw mogelijk het land verlaten, of zouden zij zich openlijk aan de zijde der rooden scharen? Het antwoord kwam spoedig genoeg.

Den 30sten Januari bezoekt de Russische minister van het post- en telegraafwezen de roode regeering in Helsingfors en laat zich daar op de volgende wijze uit:

„De Russische broeder-regeering hoopt dat de Finsche broeders den begonnen strijd tot een gelukkig einde zullen brengen en belooft haar vollen steun aan den strijd tegen de bourgeoisie, die, als behoorende tot de internationale uitzuigersklasse, de vijand des volks is". Deze officieele uitspraak moet zonder twijfel beschouwd worden als een oorlogsverklaring van den kant der Russische regeering.

Ondertusschen hadden de in Finland verblijvende troepen reeds den 28sten Januari zelf den oorlog verklaard. Deze troepen vormden het 42ste Russische legercorps, waarvan de staf zich in Viborg ophield. De staf was echter opgevolgd door een „legercorpscomité", en dit comité was het, dat op een meeting op genoemden datum een proclamatie richtte tot alle troepenafdeelingen, waarvan het eerste punt luidde: „Van en met den 26sten (28sten Europ. tijdr.) Januari worden de troepen van het 42ste legercorps beschouwd als op voet van oorlog te staan met Finland's burgerlijke witte garde".

Maar er was nog een autoriteit, die een duit in het zakje had te gooien. Dat was het „rayoncomité van het leger, de vloot en de (Russische) arbeiders in Finland", den 4den December door Lenin benoemd, als de eenige representant der Russische regeering in Finland. De militaire sectie van dit comité beschouwde zich als de hoogste Russische militaire autoriteit in dit land.

Het vaardigde geen oorlogsverklaring uit, maar den 28sten Januari geeft de sectie van het 42ste legercorps gewoon bevel om tot beslissende maatregelen tegenover de Witte garde over te gaan.

De leiding der Roode garden geraakte natuurlijk en noodzakelijk in Russische handen. Want van kennis van zaken was bij de Finnen geen kwestie. Reeds den 15den Februari spreekt de „opperbevelhebber van het leger van West-Finland", Michail Stepanovitsch Svetschnikoff, over de roode garden als „hulptroepen der Russische legercorpsen", en de Finsche rooden staan allen onder de leiding der Russische districtschefs. Daarna wordt Svetschnikoff zelfs benoemd tot opperbevelhebber der Finsche roode garden, zoodat deze in de praktijk direct bij de Russische troepen gevoegd werden.

Het hoogste opperbevel was dus in handen van Russische officieren. Russische troepen voerden oorlog tegen de Finsche veiligheidscorpsen. En telegrafische rapporten over de krijgsoperaties werden regelmatig afgezonden aan den Russischen minister van oorlog, aan de Russische regeering en aan de commandanten der vestingen Kronstadt en Reval. Hieruit blijkt duidelijk, dat de bolsjewistische regeering in Rusland van plan was om met de hulp der roode gardisten Finland te heroveren. En als wij ons afvragen waar de uiterste drijfkrachten te zoeken zijn voor het uitbreken der

Finsche revolutie, gaan onze gedachten als van zelf terug naar de regeering in Rusland. Wij kunnen trouwens ook niet nalaten om deze uitbarsting te vergelijken met de tegelijkertijd plaats hebbende groote stakingen in Oostenrijk en met die, welke eenige dagen later in Duitschland begonnen. Die worden breedvoerig en uiterst sterk gekleurd in de Finsche arbeiderskranten besproken.

Maar het was de Russische leiding onmogelijk een georganiseerde, te voren wel beraamde oorlog te voeren; daar waren de troepen te ongedisciplineerd voor. Bovendien was een demobilisatie van het leger begonnen, voor het oproer uitbrak. Een groot aantal soldaten wilde naar huis, terugkeeren naar Rusland, en was ongeneigd om verder oorlog te voeren. De demobilisatie werd echter door allerlei middelen verhinderd, en het resultaat was gewoonlijk dat degenen die met verlof naar huis mochten gaan op hun oude plaats bleven, doch nu als „vrijwilliger" en tegen hoog loon. Uit Rusland kwamen er troepen aangestroomd van de daar gevormde Russische roode legers, en uit rapporten en documenten blijkt dat de volgende Russische formaties in Finland waren: het 42ste legercorps, een Lettisch leger, de Russische afdeelingen vrijwilligers, (gevormd uit degenen die als gedemobiliseerd naar huis hadden kunnen gaan), het nationaal-socialistisch roode leger, het roode arbeiders- en boerenleger, behalve ten slotte

het anarchistencorps dat uit ongeveer 300 marine-soldaten bestond. De Finsche roode garde nam ook Russische vrijwilligers op en bovendien bestonden al de speciale troepen der roode garde uit Russen, waaruit blijkt hoe onmogelijk het is om een exact overzicht van het aantal Russische troepen in Finland vast te stellen, maar ook, dat het zeer belangrijk was.

De Finsche Roode garde vormde niettegenstaande alles de kern van het revolutieleger; zij had een massa soldaten tot haar beschikking, die de Russen moesten wapenen en uitrusten. En de Russen deden hun best. Wanneer de generale staf der Roode garde den 2den Februari het budget der garde voor twee maanden goedkeurt, is het opgesteld als volgt:

Loon voor 30.000 man à 600 mark... ...	36.000.000
„ „ reserven	6.000.000
„ „ saniteits wezen	3.000.000
„ „ weduwen	2.000.000
Finsche mark...	47.000.000

Hierbij ontbreken alle uitgaven voor kleeding, proviand en wapens. Kleeding en proviand werden verkregen door „beslag legging", d.w.z. directe plundering van private- en algemeene voorraden; voor de wapens zorgden de Russen, die werden geïmporteerd

uit Petersburg en Reval. Bovendien werden den Russischen troepen, die Finland verlieten, bevolen om hun wapens aan de Finsche Roode garde af te geven. Den 26sten Februari werd er besloten dat alle Poolsche, Oekrainische en Estlandsche soldaten vertrekken moesten, — die waren n.l. geen bolsjewiki, — en zoodoende kwamen er heel wat wapens vrij. Ten slotte nam de Finsche roode regeering den 20sten Februari alle roerende goederen over die aan den Russischen staat behoorden. Daaronder waren enorme massa's wapens, munitie, ontplofbare stoffen, proviand en wat al meer, die daardoor alle in handen der Roode garde kwamen. De voorraden moesten natuurlijk betaald worden, en de hoofd-representant voor Finland van de liquidatie-comité's, die op allerlei plaatsen ingericht werden, was de Rus Svetschnikoff!

Ondertusschen waren er geoefende manschappen noodig voor de 7 gepantserde treinen, de gepantserde autos, de kanonnen en machinegeweren. Die werden in Rusland gezocht, en als men in kranten adverteerde, om geoefende manschappen werd er bij gevoegd „onverschillig van welke nationaliteit". De artilleristen kregen een maandloon van 1.200 Finsche mark, de manschappen die de machinegeweren bedienden 900. Maar aan de behoeften scheen nooit voldaan te kunnen worden, — zoo groot was het aantal wapens. Als illustratie van het samenwerken van roode Finnen en Rus-

sen, geven wij hier een telegram weer, door Svetschnikoff verzonden aan Taimi, den hulp-commissaris van binnenlandsche zaken:

„Aan den specialen staf te Petersburg.

Volgens bevel der Finsche regeering verzoeken wij u het zenden van vrijwilligers naar Helsingfors vóór den generalen staf der garde te bespoedigen: tien officieren van den generalen staf, twintig artillerie-officieren, twintig officieren voor machinegeweren, twintig sappeur-officieren en ingenieurs. Bovendien zijn er 50.000 geweren noodig, twee honderd machinegeweren (Maxim) en vijftig 3 c.M. snelvuurkanonnen, 200.000 obussen voor drie c.M. kanonnen, drie millioen Japansche geweerpatronen, tien millioen geweerpatronen en honderdduizend revolverpatronen van alle kalibers”.

Het is curieus om te zien hoe men eenvoudig tien **vrijwillige** officieren van den generalen staf bestelt!

Onder dergelijke omstandigheden vraagt men zich af wat voor taak er eigenlijk overblijft voor den Finschen opperbevelhebber en den Finschen generalen staf. Er waren natuurlijk ook wel kleinigheden voor hen te doen, maar grootendeels waren zij toch niet anders dan decoraties. Als Haapalainen tot opperbevelhebber gekozen wordt, neemt hij den post dankbaar aan, maar verkondigt tevens dat hij „alle militaire begrippen

mist". In het protocol van den generalen staf is zelfs een passus die bizondere inlichtingen geeft. Heel het „interieur" dat hier geschilderd wordt is trouwens het weergeven wel waard. Op de meeting van den 23sten Februari treedt een Finsch „kameraad" op, die in Petersburg geweest is. Daar klaagde men over de slechte leiding der Finsche Roode garde, vertelt hij, en men vroeg zich af of men wel meer wapens naar Finland zou zenden. Deze mededeeling werd natuurlijk met bittere gevoelens ontvangen, en de levendige discussie, „constateert dat het aanvalsplan steeds geleid is zonder voorkennis van den generalen staf". Haapalainen, de opperbevelhebber, krijgt daarom een scherp schrijven, waarin medegedeeld wordt dat „de generale staf niet verantwoordelijk is voor tegenslag in strijden die geleid zijn buiten weten en bevel van den generalen staf". In zijn nood besluit de staf een opperbevelhebber aan te stellen van de allereerste soort, en wordt er een deputatie gekozen die den opperbevelhebber van het Russische leger, Krylenko, bezoeken zal en den Russischen minister van marine Dybenko, om te trachten dat een van beiden, tenminste voor korten tijd, het opperbevel in Finland overneemt. Maar het plan vervalt, want toen de vergadering later op den avond na een pauze weer bijeen komt, wordt er medegedeeld dat Dybenko in Helsingfors verwacht wordt, zoodat men dien misschien wel kan overhalen. Nu heeft men alle

energie verzameld en besluit men tot het aanschaffen van vliegmachines en tot het vormen van een leger in het district van Archangel, daar er daar veel wapens zijn en veel arbeiders. Dit leger zal Finland in het Noorden aanvallen. Bovendien wordt er een geheim plan gesmeed om naar verborgen wapens bij de burgers in Helsingfors te zoeken. Ieder huis in heel de stad moet van kelder tot zolder nauwkeurig onderzocht worden. Daarop komt men overeen hoe de volgende wapenzending uit Petersburg verdeeld zal worden, en ten slotte willigt men als belooning voor al de ontwikkelde energie een vriendelijk verzoek in van de hoogste der bolsjewiki, van Lenin zelf. Deze vraagt ter zijner beschikking een compagnie Finsche roode gardisten, „in uniform der garde". De soldaten zullen zonder wapens naar Petersburg vertrekken, waar zij gewapend en geproviandeerd zullen worden. De generale staf is het er natuurlijk mee eens, maar vindt dat de compagnie ook voor haar eigen leger van nut moet zijn. Daarom zal de compagnie na zekeren tijd terugkeeren, — en dan met wapens, — en vervangen worden door een nieuwe ongewapende compagnie. „De politieke kant der kwestie moet de regeering regelen", eindigt het protocol.

Ondertusschen veroorzaken de Russen af en toe moeilijkheden. Den 19den Februari worden den generalen staf twee verschillende klachten voorgelegd. In Viborg

zijn Russische soldaten geworven, die ook verschenen zijn. Maar nu hebben zij een heel hôtel „genomen" en weigeren naar het front te gaan, vóór zij nieuwe geweren gekregen hebben en van top tot teen nieuwe kleeren. En van het Björneborgsche front komt het bericht, dat een troep matrozen die er zijn aangeland, plotseling omgedraaid is en de vreedzame bevolking is gaan berooven van gouden- en zilveren voorwerpen en wat dies meer zij. De oorzaak was dat iemand hun verteld had dat er wijn in een kerk te vinden was. Toen waren zij een kerk binnengedrongen, hadden den wijn voor het avondmaal opgedronken en waren daarop hun rooftocht begonnen. De Russische- noch de Finsche kameraden waagden het om het hun te beletten, daar er „een groot gevecht uit zou kunnen ontstaan".

Volgens het budget van den 2den Februari bestond de Roode garde uit 30.000 man. Verondersteld dat de reserve half loon kreeg, steeg die tot 10.000. Dat was dus een leger van 40.000 man. Maar volgens roode officieele documenten bestond het in Maart uit 75.000 man. De vermeerdering is voornamelijk ontstaan door de gedwongen mobilisatie die werd afgekondigd. Reeds vroeger was er natuurlijk gebruik gemaakt van allerlei „moreele druk" om de arbeiders tot de garde over te halen, die nu niet bepaald populair schijnt geweest te zijn. Toen de revolutie uitbrak, lokte men de manschappen met het speciale hooge loon, waar nog vrij voedsel bij

kwam en gedeeltelijk vrije kleeding. Maar nu werden zelfs de arbeiders gedwongen, die zich niet vrijwillig hadden aangemeld. Eerst werden de gemeente-arbeiders uit de steden en de werkeloozen uitgekozen. Daarna trad de gedwongen mobilisatie in werking van **alle** mannen, — zij werden op straat aangehouden, — maar alleen in het Oostelijk deel van Finland werd de dwang zoo doorgevoerd, dat de „burgers" in grooten getale ingelijfd werden bij de gelederen aan het front. Op andere plaatsen bleef het bij arrestaties en gevangenisstraf.

Bij het doorbladeren der papieren van de Roode garde die in ons bezit zijn, krijgt men een goed beeld van de zonderlinge orde en discipline die er heerschte. Om een denkbeeld te krijgen van het militaire en moreele niveau der garde, dienen de volgende staaltjes:

In een dagorder van den 26sten Februari worden de Russen gewaarschuwd om hun geweren niet aan den vijand te verkoopen. — Op 1.079 colli's etenswaren is den 13den Maart te Helsingfors beslag gelegd. Die behooren het Russische Roode Kruis, maar de intendance van de Roode garde besluit dat de garde die zal opeten, „hoewel het misschien in strijd is met internationale verdragen". — De kassier van de Roode garde in Helsingfors dringt er op aan dat de militieregeling een lijst zal opmaken van de misdadigers „zoodat wij, bij het opmaken der loonlijsten, een overzicht krijgen van het

aantal dieven en andere misdadigers in de gelederen der garde".

Toen den 7den April, de Duitsche troepen reeds aan wal gestapt waren en op marcheerden naar Helsingfors, vaardigde het opperbevel der Roode garde, — toen een comité van drie mannen, — en de generale staf de volgende order uit aan den staf in Helsingfors: „U hebt zeker wel een vliegmachine boven de stad gezien met zwarte kruisen op de vleugels. Let goed op wat dat er voor een is. Stel afweerkanonnen op geschikte plaatsen op en schiet haar neer, **als het een vijand is".** Wij moeten er bijvoegen, dat vliegmachines met het niet onbekende ijzeren kruis onder de vleugels, toen sinds weken reeds een zeer gewoon gezicht voor de bevolking der stad geweest waren. — Den 27sten Maart zendt de opperbevelhebber van het Oostelijk front een bericht aan al de hem onderdanige troepen dat vooral een ieder in handen moet komen. Zoowel wat inhoud als stijl betreft is het zeer karakteristiek, en luidt woordelijk vertaald: „Daar er onder de manschappen in het district Kavantsaari de meening heerscht dat zij verlof moeten hebben en als zij dat niet krijgen, dan nemen zij het eigenmachtig, en toch weten zij dat als zij het front verlaten de slachters vrijen toegang hebben om misschien heel Finland te veroveren en de arbeiders te vermoorden en de revolutie in bloed te drenken". Een levendig aandringen om aan het front te blijven volgt.

Den 9den Maart wordt in Helsingfors een commissie samengesteld om te onderzoeken waar al de troepen uit de hoofdstad heen zijn gegaan, daar men alleen wist dat zij langs de fronten verspreid waren en totaal zonder commando waren. De commissie vertrok, maar een lid deelt mee dat zij onderweg reeds ruzie kregen en uit elkaar gingen.

De opperbevelhebber van het Westelijk front wordt den 1sten Maart aan een verhoor onderworpen, omdat hij zelden nuchter is en de troepen verkeerd geleid heeft.

Den 5den April wordt er bevolen dat de frontstaf in Syvälahti 50 liter cognac moet hebben „voor afzonderlijke behoeften".

Een troep vertrekt naar het front en ontdekt in den trein, dat er twee „opperbevelhebbers" zijn. Om te beslissen wie de leiding op zich zal nemen, nemen de twee veldmaarschalken ieder het einde van een touw beet en trekken beiden zoo hard zij kunnen, ieder in een andere richting. Die het wint krijgt het opperbevel.

Commando en manschappen waren dikwijls van verschillende opinie. Het krioelt van protesten en aanklachten. Als voorbeeld geven we hier een uittreksel van een protocol van een vergadering gehouden door de manschappen der auto-afdeeling: „Ter discussie opgenomen de eisch van den opperbevelhebber Salminen dat de chef der auto-afdeeling, K. Siintola ontslagen

wordt, in het ergste geval met de macht der wapens. Er werd druk over gesproken en er werd algemeen besloten den opperbevelhebber een strenge reprimande te geven naar aanleiding van zijn schandelijk optreden tegenover den chef der auto-afdeeling".

De Roode garde had een menigte vrouwen in haar dienst. Zij werden gedeeltelijk gebruikt als gewone soldaten, want er waren veel vrouwen bataljons gevormd, gedeeltelijk als ziekenverpleegsters, gedeeltelijk als de hemel weet wat. Maar het eigenaardige feit deed zich voor dat de vrouwen der roode gardisten niet in dienst mochten treden bij de Roode garde. Gedeeltelijk omdat men liefst dames in den kring had die meer uitgestrekte relaties hadden. Hierop duidt een schrijven van de gemeentelijke werkbeurs in Helsingfors, die de Roode garde mededeelt, dat er groote werkeloosheid heerscht onder de vrouwen in de stad. „Dit komt gedeeltelijk", zegt het bureau met kameraadschappelijke beleefdheid, „omdat de Roode garde tot zekere hoogte een gunstelingsysteem volgt bij het aanstellen van vrouwen, en daardoor zijn er vrouwen in dienst der garde, die door haar zedelijk gedrag niet geschikt zijn".

Een kassier bij de garde klaagt in een schrijven over de bedriegerijen, waaraan zijn personeel zich schuldig maakt. De chef van den generalen staf en een Russische overste worden op straat aangehouden wegens dronkenschap.

Den 26sten Maart besluit de staf in Helsingfors dat de bataljonschefs verplicht zullen zijn hun manschappen naar het front te volgen!

Deze staaltjes kunnen volstaan. Een hooge gedachte van de vechtwaarde van het roode leger geven de voorbeelden niet. En toch kon het een achtenswaardigen weerstand presteeren. Dit kwam, behalve door de groote hoeveelheden artillerie enz., — doordat de binnenlandsche oorlog in veel opzichten een „ouderwetschen" stempel droeg en dat de talrijke schermutselingen, overrompelingen en ontmoetingen meer persoonlijken moed eischten dan tucht en discipline. Deze persoonlijke moed ontbrak over het algemeen niet.

IV. Het bestuur der rooden.

Niet zonder zelfvertrouwen beweerden de rooden dikwijls in hun dagbladen, dat zij deden zooals een van de andere leidende volken in de geschiedenis: zij bouwden hun tempel met den troffel in de eene hand en het zwaard in de andere. De vergelijking is goed met het bijvoegsel dat de rechter hand zelden wist wat de linker deed. Want wat de troffel bouwde, werd niet gerespecteerd door het eigen zwaard.

Het groote hervormingsprogramma der roode regeering werd natuurlijk nooit doorgevoerd. Maar het werd

dadelijk gecritiseerd ook door eigen aanhangers. Uit een schrijven, van den 8sten Februari, blijkt de teleurstelling der arbeiderskringen, die een werkelijke sociale revolutie verwacht hadden. Het zijn de arbeiders van de fabrieken in Kymmene — de grootste in het land, — die hun teleurstelling uitspraken op een meeting „waaraan duizenden deelnamen". Het programma „wankelt tusschen kleinburgerlijke reformatiepogingen en economische revolutieprincipen", heet het zeer juist in een schrijven der leden aan de regeering, en daarom is het „niet volkomen bevredigend voor de revolutionaire arbeidersklasse". Op grond hiervan wenscht het comité dat de regeering „zoo spoedig mogelijk ons volk een tekst van haar programma geven zal, dat volgens den algemeenen wensch der leden gebaseerd moet zijn op de economische revolutie".

„De regeering", kwam dezen wensch echter niet te gemoet. Haar leden zochten integendeel in woorden en artikels hun aanhangers te overtuigen dat een sociale revolutie bedoeld noch mogelijk was. Alleen waren de burgers door hun verrotheid niet in staat geweest zich van hun plichten te kwijten, daarom waren de arbeiders genoodzaakt geweest om de, overigens zeer moeilijke, taak om het land te besturen over te nemen. In werkelijkheid bleven alle oude bureaux bestaan, zij werden nu alleen maar waargenomen door nieuwe, totaal onervaren lieden, en de namen werden veranderd. Ieder „be-

stuur" werd „raad". Het bestuur der spoorwegen werd de spoorwegraad, de schoolcommissie de schoolraad enz.

Maar er werd dadelijk ijverig gewerkt aan een wetgeving, hoewel het doel hiervan maar al te doorzichtig was: het kwam er op aan om aanhangers te krijgen ook buiten eigen kring. Naar alles te oordeelen was het een groote misrekening voor de rooden dat de bevolking van het platteland zoo weinig „revolutionair" gezind bleek te zijn. Daarom haastte men zich haar met weldaden te overstroomen. Eerst kwam de beurt aan het proletariaat van het platteland: pachters en kleine boeren. Een wet den 31sten Januari uitgevaardigd verklaarde dat dezen hun grond konden blijven gebruiken zonder eenige pacht te betalen. Door een latere verordening kregen de eigenaars van het land in zekere gevallen toch een vergoeding, en wel in den vorm van staatsobligaties. De boeren met eigen grond kregen ook faciliteiten: de plicht om wegen aan te leggen en te onderhouden werd aan den staat overgedragen tegen een zekere belasting, waarvan de som later bepaald zou worden.

Een andere groep van burgers, wier onthouding de nieuwe machtbezitters groote ergernis en verbittering veroorzaakten, waren de leeraars, vooral het personeel der volksscholen. Meer dan een vierde van al de artikels die er gepubliceerd werden om de burgers over te halen

waren bestemd voor het onderwijzerscorps. Het is komiek om te zien hoe volmaakt radeloos de gedachtengang der rooden stond tegenover den tegenstand dezer mannen en vrouwen. Men was zoo overtuigd dat alles hier in de wereld alleen maar een kwestie van geld was, dat men het raadsel absoluut niet kon oplossen waarom arme menschen zich aan de zijde der kapitalisten schaarden. Men verhoogde daarom de loonen aanmerkelijk en verwachtte dat de leeraars te voorschijn zouden komen om te bedanken. Maar zij kwamen niet. Toen begon men te vermoeden dat er hier kwestie was van iets „ideaals" en begon men uitgebreide hervormingsprogramma's te publiceeren voor het schoolonderwijs, — een merkwaardige bijdrage voor de psychologie der rooden! Hoe volkomen men verward was in het „kapitalistische" gezicht op de wereld en op de menschen, blijkt frappant uit een artikel tot troost voor de bloedverwanten der gevallenen. Waarom, zegt men, werd er getreurd over een man, een zoon die gestorven is? Omdat met hem de broodwinner verdween. Maar nu, nu de staat zal toezien dat niemand nood lijdt, nu is er geen reden om te treuren over de gevallenen!

De revolutie-regeering deed niet veel voor den bouw van de nieuwe maatschappij, niettegenstaande de vele „wetten" die er afgekondigd werden. Behalve de hier boven genoemde, werd er een wet uitgevaardigd over de vermindering der gemeentebelasting, verscheidene

verordeningen over de regeling van het levensmiddelenverbruik, een wet betreffende het opheffen van alle kerkelijke belastingen, een andere over het opheffen van de oude huurlingen reglementen, een over een „interimistische regeling van het binnenlandsch bestuur", een over het belasten van huren, en ten slotte wetten over het overnemen voor rekening van den staat van fabrieken waar een lock-out verklaard is en van perceelen, waarvan de eigenaar gevlucht is. Maar deze wetten hadden niet veel uitwerking. Geen enkele „witte" bekommerde er zich natuurlijk om, en ook de rooden namen een afwachtende houding aan.

Op de rechtspraak en de financieele instellingen hadden de leden van het nieuwe bestuur echter grooten invloed, daar werd men spoedig gewaar waartoe de nieuwe machtbezitters in staat waren.

Evenals Kerenski in den tijd der Russische regeering den weg wees naar een hoogere menschelijkheid door het afschaffen van de doodstraf, leidden ook in Finland de rooden den nieuwen tijd in met denzelfden maatregel. Maar die was niet meer dan een zuivere formaliteit, daar sinds het begin van achttienhonderd geen doodstraf door de Finsche wet gesteund was. En de formaliteit was des te grooter, omdat die niet nageleefd werd. Maar het opheffen van alle vroeger bestaande rechtbanken en in plaats daarvan het oprichten van „revolutierechtbanken", was daarentegen allesbehalve een for-

maliteit. Dergelijke rechtbanken werden in iedere gemeente opgericht en er werden in de eerste plaats zaken behandeld met „contra-revolutionaire doeleinden". De plaats van rechter moest vervuld worden door iemand die het vertrouwen der arbeiders genoot en het vonnis zou geveld worden volgens wat het geweten en het gezond verstand ingaven en niet volgens een te voren vastgesteld schema. De keus van rechters zoowel als het vonnis berustte dus op zuiver goeddunken. Het eenige richtsnoer dat er bestond was een lijst van de straffen, die toegewezen konden worden. Die bestonden uit waarschuwingen, boeten, ontslag uit den dienst, beslaglegging op een deel van de bezittingen van den veroordeelde of wel van het geheel, gevangenis, tuchthuis en verlies van sommige persoonlijke of sociale voorrechten. Verscheidene van deze straffen konden tegelijk op den schuldige toegepast worden. In theorie was de institutie dus zeer humaan, in de praktijk werd die zooals wij later zullen zien, iets geheel anders. Er werd ook een „revolutionair hooger gerecht" ingericht, maar er zijn geen teekens die er op wijzen dat het ooit in werking is getreden.

De revolutie-rechtbanken veroordeelden „de vijanden des volks". Zij, die vroeger door het „burgerlijke" gerecht veroordeeld waren tot het verlies der vrijheid, stonden natuurlijk op een ander niveau. Zij waren de slachtoffers van de onderdrukking van de kapitalisti-

sche maatschappij, en er moesten maatregelen getroffen worden voor hun bestwil. Reeds den 6den Februari beveelt de regeering het personeel der gevangenissen en tuchthuizen om lijsten op te maken van de gevangenen, die beschouwd kunnen worden als ongevaarlijk voor de maatschappij en daarom op vrije voeten gesteld kunnen worden. Hoewel het personeel vrij liberaal te werk schijnt te zijn gegaan, daar er alleen uit de gevangenis in Helsingfors 135 gevangenen vrijgelaten werden, waren de gevangenen zelf niet tevreden. De roode pers publiceert den 17den Februari een schrijven van de gevangenen uit het tuchthuis te Åbo onder het mooie hoofd: „De hoop der gevangenen. Diep berouw en verlangen naar de vrijheid". Hierin bedanken de misdadigers hun weldoeners en verzekeren, „dat het grootste deel" der bevrijden zich goed zal gedragen. „Want een vriendschappelijke daad verplicht ook ons gevangenen om vriendschap met vriendschap te vergelden, terwijl aan den anderen kant strengheid, hardheid en onverschilligheid, wraaklust zouden wekken, vijandelijkheid, haat en onverschilligheid, die de gelederen der roovers zouden verrijken met allerlei ophitsende elementen en kwaadstokers." Maar een der gestelde voorwaarden „bedroeft" de gevangenen „zeer". En wel dat alleen die gevangenen bevrijd zullen worden, die als niet gevaarlijk voor de maatschappij beschouwd worden. Wij bemerken hierbij op, dat indien de gevangenen alleen vol-

gens die voorwaarden bevrijd worden, er niet velen zullen zijn, die op vrijheid mogen hopen, „omdat de oude ambtenaren van de keizer-heerschappij in hun partijdigheid ons in hun rapporten zwart heeft gemaakt".

De roode regeering schijnt dit ook ingezien te hebben, want den 11den Maart wordt er besloten, dat de straf van alle gevangenen tot de helft verminderd zal worden. Gevangenen voor het leven worden losgelaten nadat zij vijf jaar gezeten hebben. Alle ontslagenen krijgen het vertrouwen hunner medeburgers terug. Wij behoeven nauwelijks aan te stippen dat hier geen kwestie was van „politieke" misdadigers, maar alleen van grove boosdoeners. De reden van de groote goedheid was alweer de behoefte van het leger aan versterking.

Wat het voor de maatschappij over het geheel beteekende dat de gevangenissen werden geopend, is gemakkelijk te begrijpen. De wijze waarop de rooden de financies regelden berokkende het land geen minder groote schade. Dit was van zeer groote beteekenis, want een revolutie stelt altijd groote eischen aan de financies. De roode regeering was er in de eerste plaats op uit om de staatsbank, de Bank van Finland, in handen te krijgen. Dit gelukte na allerlei moeite. De localen van de Bank waren gemakkelijk genoeg te bereiken, maar de sleutels der gewelven kon men niet bemachtigen. Maar een knecht aan de Bank bleek tot de roo-

den te hooren en verklapte de plaats waar de reserve-sleutels bewaard werden en wel in een safe, die in een gewelf van oudere constructie geplaatst was. De rooden lieten een menigte slotensmeden komen en allerlei moderne inbraaksgereedschappen, waardoor zij er ten slotte in slaagden zoowel het gewelf als de safe te openen. Hiermee waren de sleutels in handen der regeering. De minister van financiën was zoodoende eervol zijn loopbaan begonnen met inbraak, en de behulpzame bediende werd tot hoofdkassier aan de Bank benoemd. Het bedrag dat hen in handen viel was aanzienlijk; in het hoofdkantoor bedroeg het over de 160 millioen, in de filialen in Zuid-Finland, die op dezelfde wijze geopend werden, ongeveer 25 millioen. De goudvoorraad en het grootste deel der waardepapieren waren sinds lang in Noord-Finland in zekerheid gebracht. De 185 millioen waren ondertusschen spoedig verbruikt, en er moesten nieuwe middelen gevonden worden. Allerlei „wetten" beoogden en verhoogden de staatsinkomsten, maar het hielp niets. De grootste hindernis was natuurlijk dat de private banken koppig gesloten bleven en dat de Staatsbank niet het minste vertrouwen genoot. Het geld verdween uit de circulatie, zoodra het in omloop gebracht was. Er werd een bevel uitgevaardigd, waarbij alle zaken gedwongen werden om hun inkomsten in de Finsche Bank te deponeeren, maar het werd nooit opgevolgd. Men trachtte het buitenlandsche te-

goed der Staatsbank in handen te krijgen, maar te vergeefsch. Ten slotte brak men in de grootste particuliere Bank in om zich daar meester te maken van de wissels. De vervallen wissels werden niet gehonoreerd. Het geldgebrek neep vooral omdat de loonen aan het leger noodzakelijk op tijd uitbetaald moesten worden en ten volle, opdat er geen ontevredenheid ontstaan zou. En toch werd men ten slotte gedwongen om ook op dit teere punt te bezuinigen. De manschappen kregen slechs een deel van hun loon in geld, de rest in wissels op bepaalde personen en „later" aflosbaar.

Ondertusschen had men den 8sten Februari reeds besloten om den weg in te slaan dien de bolsjewiki aangetoond hadden: het gedwongen drukken van papier geld. Zoodra de drukkerij geopend werd, werd er zonder ophouden gewerkt met een 12-urigen werktijd voor de arbeiders, en werden er tot den 8sten April, toen de regeering Helsingfors ontvluchtte, biljetten tot een nominale waarde van 77.288.000 Finsche mark gedrukt. Deze biljetten moeten als valsch beschouwd worden, omdat de rooden het niet waagden ze met hun naam te teekenen, maar met dien van de ambtenaren, die zij zelf ontslagen hadden. Bij de vlucht uit Helsingfors werden alle contanten meegenomen, omtrent 17 millioen, behalve dat er een paar dagen te voren circa 13 millioen naar het Oosten verzonden was. Wij moeten ook even aanstippen dat de roode regeering, kort voor zij in het

begin van Mei naar Rusland verdween, maatregelen nam om het drukken van biljetten in Rusland voort te zetten. Of dit tot eenig resultaat leidde is onbekend.

Het financieele systeem der rooden was mislukt. Het begon met inbraak en eindigde met diefstal. Maar bovendien was de tegenstand der „burgers" op dat punt bizonder gevoelig. Een krach was onvermijdelijk geweest, als de roode heerschappij langer geduurd had.

Twee „groote" regeeringshandelingen verrichtte het roode bestuur. Een voorstel voor een regeeringsvorm en een overeenkomst met Rusland.

De regeeringsvorm, die na de definitieve zege onderworpen zou worden aan de algemeene volksstemming, — of „tenminste" aan een algemeene stemming onder de arbeiders, — is alleen in zoover van belang, omdat die nog eens aantoont dat de rooden aan geen sociale revolutie dachten. Er wordt niet gesproken van een nationalisatie der productiemiddelen, maar er worden arbeidscontracten voorgesteld tusschen personen onderling. Er wordt echter aangestuurd op een uitgebreide democratie, waarin iedere burger politicus van professie wordt. De staatsmacht wordt uitgeoefend door een vergadering van twee honderd personen, — dus een parlement uit één Kamer bestaande, zooals reeds het geval was, — maar gekozen door algemeen en gelijk stemrecht van allen die den leeftijd van 20 jaar bereikt hebben (geen 24 zooals tot dien). Uitvoerend orgaan

is een volkscommissariaat, voor drie jaar gekozen door die vergadering, die voortdurend gecontroleerd wordt door het bestuur. Ieder besluit, dat betrekking heeft op het bestuur, dat door het commissariaat genomen wordt, kan door het onderzoekingscomité in de Kamer als proef worden ingediend, indien het comité van oordeel is dat het besluit in strijd is met dat wat de Kamer waarschijnlijk besluiten zal (!) In de wetgeving, administratie en rechtspraak neemt het volk zelf onmiddelbaar deel, doordat tienduizend stemgerechtigden het recht van initiatief hebben en omdat een twintigste deel van hen, die aan de laatste verkiezing hebben deelgenomen, het recht hebben om een volksstemming te erlangen voor het opheffen van ieder besluit, dat het commissariaat der Kamer, of een andere administratieve autoriteit, genomen heeft, alsook tot het annuleeren van ieder vonnis der rechtbank. Om de „bureaucratie den kop in te drukken," werd er besloten dat alle plaatsen in de administratie en het gerecht voor hoogstens vijf jaren geldig zijn.

Het voorstel is zonder twijfel democratisch. Psychologisch gezien is het niet anders dan het wantrouwen in den vorm van een systeem gezet. Men gaat van de veronderstelling uit dat iedereen die macht bezit er op uit is om die te misbruiken. Daarom moet hij onder de voortdurende controle van „het volk" staan.

De overeenkomst tusschen den „raad der volkscom-

missarissen in de federatieve republiek Rusland" en het „Volkscommissariaat in de socialistische arbeidersrepubliek Finland", behoeft hier niet verder aangetoond te worden. Het is een schijnbaar zeer voordeelig vergelijk, waar echter veel klemmen in de 20 paragrafen verscholen zijn. De overeenkomst moest een schoon bewijs zijn van de vaderlandsche gezindheid der rooden, maar feitelijk gaf het Rusland allerlei kansen om in te grijpen in Finland's situatie. Het gaf vooral de arbeiderspartij de kans om altijd haar majoriteit in het parlement te handhaven, daar Russische arbeiders die in Finland verbleven volle politieke rechten genieten zouden. Het zou zoo eenvoudig zijn om voor iedere verkiezing een import van bolsjewiki toe te laten.

* * *

Hierboven is de positieve werkzaamheid der rooden in hoofdlijnen aangegeven. Bizonder veel bereikten zij niet, deels omdat hun opmerkzaamheid grootendeels gericht was op de krijgsoperaties, deels door den sterken tegenstand der burgerlijken, maar vooral omdat zij zelf een eensgezind programma misten. Het eenige waarnaar zij streefden was naar de macht, maar toen zij die in handen hadden, wisten zij niet waartoe zij die gebruiken zouden. Wat hun het meest interesseerde was om hun eigen partijgenooten alle ambten en posten

te laten vervullen. Gedurende de drie maanden, dat hun heerschappij duurde, slaagden zij er in een bureaucratie te vormen die zoo incompetent, onkundig en onwaardig mogelijk was. Het wemelde van raden, commissariaten, comité's en autoriteiten. En velen van dezen waren van oordeel dat de macht alleen bestond om misbruikt te worden. Boekhouden en een balans opmaken waren ingewikkelde dingen; geen wonder daarom, als er zich dikwijls allerlei eigenaardigheden voordeden.

Als een voorbeeld van de werkelijk naïeve uitdrukking der incompetentie van het bestuur diene een groote proclamatie van het roode gemeentebestuur in Helsingfors. Daarin worden alle arbeiders der stad aangemaand tot „scheppende werkzaamheid". En die zal daarin bestaan, dat ieder afzonderlijk een of ander systeem uitdenkt, volgens welk de ingewikkelde zaken der stad bestuurd konden worden. De zestig raadsleden zelf verklaren namelijk radeloos te staan tegenover alle moeilijkheden.

Een ander voorbeeld, dat toont hoe weinig de rooden hun eigen heiligste principen respecteerden, is dat zij een langeren arbeidstijd aanbevelen dan die van acht uren, waarvoor zij zoo energisch gestreden hebben en die bij de wet was vastgesteld. Wij zeiden reeds dat er bij het drukken van het papieren geld 12 uren gewerkt werd. En toen in Maart allen kleermakers in Helsingfors bevolen werden om uitsluitend voor rekening der Roode

garde te werken, werd er een arbeidstijd van 10 uren vastgesteld. Er werd bijgevoegd dat een ieder die weigerde, naar het front gezonden zou worden.

Ondertusschen was men zelf officieel zeer over alles tevreden. In een krant lezen wij: „Het begint er hier in dit land bedenkelijk uit te zien met de slavernij. Als de burgerpers nu den vrijen teugel gelaten werd, verdronken wij in een zee van de walgelijkste scheldwoorden. Wat moeten de ellendelingen van de leugenpers zich in hun dwangbuis draaien en wringen, als zij de eene schakel na de andere van den slavenketting zien afknippen".

Ja, hier lag de bron voor de grootste vreugde: de triomf op een tegenstander, waarvan men zich verbeeldde dat hij verslagen was, leedvermaak over het feit, dat men „de burgerklasse nu had doen knielen voor de arbeidersklasse".

V. De rooden en hun tegenstanders.

De elementen in de arbeiderspartij die tot het uiterste doordreven hadden de partij tot revolutie gedwongen. Deze elementen behoorden tot de Roode garde. Toen het oproer uitbrak, was het daarom natuurlijk dat de garden de voornaamste rol speelden, en dat die zich de eigenlijke heerschers van het land voelden. Ontelbare

eigengemachtigheden van den kant der garde toont hoe zij doordrongen was van een gevoel van oppermacht. De troepen weerden zich alsof zij in een vijandelijk land waren. Men nam al waar men lust in had. Het eene oogenblik had men een hôtel noodig, het andere een restaurant, het derde een auto, een andermaal een extratrein. Al wat op die wijze geëxproprieerd werd, noemde men „beslag leggen". Men vertoonde een gestempeld papier, of schreef een quitantie, en daarmee moest de eigenaar tevreden zijn. De roode regeering had niet weinig moeite met haar gewapende corpsen, want die respecteerden niet eens hun eigen overheid. In de eerste plaats vergrootten zij in hooge mate de moeite der levensmiddelenregeling, omdat zij voor eigen gebruik alle voorraden meenamen die zij in handen konden krijgen door de levensmiddelentreinen naar de steden tegen te houden en te plunderen. Maar de rooden hadden het voornamelijk op het eigendom der burgers voorzien. En dat werd als rechtmatige buit beschouwd. Heel de intendance der Roode garde was gebaseerd op de mogelijkheid van expropriëeren, en alleen de firma's die handel wilden drijven met de rooden en contracten met hen opmaakten, — en het waren er weinig, — kregen een vergoeding voor wat hun ontnomen werd. Er bestond een afzonderlijk rood „commissariaat voor beslagleggingsaangelegenheden".

Deze tak van de werkzaamheid der rooden had al-

leen betrekking op winkeliers en de industrie, welke natuurlijk aanzienlijke verliezen leden. Maar de burgerkringen, die blootgesteld waren aan den arrestatie-ijver der rooden, leden er persoonlijk meer door. Naar leden der veiligheidscorpsen werd natuurlijk zeer ijverig gezocht, evenals naar leden der regeering. Gedurende de eerste dagen der revolutie arresteerde men een aantal leden van den Landdag, maar de meesten werden weldra weer vrij gelaten. Maar den 14den Maart wordt bevolen dat alle burgerlijke leden van den Landdag onmiddellijk gearresteerd moeten worden. Reeds vroeger, — den 6den Maart, — had het comité van oorlog en van economische zaken van den Centraalraad voorgesteld om de volgende personen in hechtenis te laten nemen: alle vroegere leden der regeering en gouverneurs der provincies, alle burgemeesters en ontvangers der gemeenten en de raadsleden der steden, alle bankdirecteurs en kassiers, „alle millionnairs die met acties speculeeren", alle kooplieden en fabrikanten, die hun zaken gesloten hebben. Dezen moesten in bewaring gehouden worden tot de overwinning behaald is.

Maar bizonder systematisch hadden de arrestaties toch niet plaats. De verklikkers hadden het echter druk, zoodat verscheidene lieden gearresteerd en gevangen gezet werden, en bovendien nam men lieden in hechtenis omdat zij op straat een „contra-revolutionair" woord geuit hadden, of omdat zij geglimlacht hadden

om den een of anderen belachelijk norschen of komiek uitgerusten rooden krijgsman.

Vooral werden met bizonder kwade oogen aangezien de ambtenaren, die weigerden onder het roode bestuur te werken, — d.w.z. de vroegere staatsambtenaren. En het was ook heel moeilijk om een geschikt systeem te bedenken om hen te behandelen. Wel had men geproclameerd dat staken een der essentieele rechten van den mensch was, maar dat was immers niet toepasselijk op de burgers. Die staakten niet, maar „saboteerden". De moeilijkheid bestond daarin, dat men aan den eenen kant plechtig beloofd had de bureaucratie den kop in te drukken, — en dit was nu volkomen uitgevoerd, — en dat men het aan den anderen kant niet zonder de bureaucraten klaar kon spelen. Toen bedacht men er op om een ieder te ontslaan die op een bepaalden dag niet op zijn post was. Toen er niemand verscheen, werd er bekend gemaakt dat allen ontslagen waren. En toen men begon met heele groepen ambtenaren te arresteeren voor hun „sabotage", beriepen allen er zich op dat zij immers ontslagen waren. Eenige ambtenaren, waaraan bizonder behoefte was, dwong men met bedreigingen en geweld tot den arbeid. Enkelen vluchtten en verstopten zich als zij er kans toe zagen, anderen namen nog energischer maatregelen. Een jonge dame bijv. die aan de Finsche Bank in de stad Kotka was aangesteld, nam een revolver en schoot zich een

kogel in de rechterhand, om zoodoende ongeschikt voor haar werk te zijn. Haar daad imponeerde de rooden volstrekt niet, er werd integendeel een nauwkeurig onderzoek ingesteld, want zoo iets was de uiting van een vreeselijke contra-revolutionaire gezindheid.

De werkelooze ambtenaren verwekten hevige ergernis, en men plaagde hen zooveel mogelijk. Degenen, die één ambtelijke woning hadden werden er uitgezet, wat met den heerschenden woningnood bizonder lastig was. En de verschillende roode comité's komen met allerlei voorstellen voor den dag om de stakers te plagen. Levensmiddelenkaarten worden hun ontnomen, ter verkrijging van brandstof moet een kaart ingeleverd worden die hen stempelt als lid der arbeiderspartij enz. Maar toen een „comité voor den verplichten arbeid" werd opgericht, dat de eerste dagen van April in werking trad, bereikten de plagerijen haar toppunt. Het comité zond gedrukte invullingslijsten naar de bureaux en werkplaatsen met verzoek de namen van alle stakende ambtenaren en bedienden op te geven. De stakers zouden allen met dwangarbeid voor de Roode garde gestraft worden, maar het plan werd niet ten uitvoer gebracht omdat het kort daarop met de heerschappij der rooden gedaan was.

Er was echter een groote menigte werklieden in staatsdienst — in de eerste plaats aan de sporen, — die onmogelijk konden staken, zoowel uit economische

redenen als omdat zij persoonlijk kameraden hadden onder de Roode garde, waardoor het moeilijk was om zich verborgen te houden. Zij bleven aan het werk, maar hielpen de rooden verder in niets. Dat was niet zooals het behoorde, — vonden de machthebbenden, — daarom begonnen zij deze arbeiders een schriftelijke verklaring af te dwingen dat zij de nieuwe regeering erkenden. Op grond van den hevigen tegenstand, dien deze maatregel verwekte, en daar het er daarenboven uitzag alsof het spoorwegverkeer dat te voren reeds zeer ongeregeld was, weldra geheel zou ophouden, stelde men het doorzetten van dien maatregel steeds uit. Maar toen de spoorwegbeambten in Helsingfors den 1sten April hun loon wilden innen, weigerde men hun de uitbetaling, indien zij de verklaring niet eerst wilden teekenen. Degenen die liever van hun loon afzagen dan te teekenen, mochten zich echter niet verwijderen. Zij werden in hechtenis genomen, en toen Helsingfors den 12den April werd bevrijd, werden er 160 spoorwegbeambten in een Russische kazerne opgesloten gevonden. Dergelijke methoden werden ook aangewend tegenover groepen van beambten in andere deelen van het rijk der rooden. Het opperbevel der Roode garde was nooit tevreden met de maatregelen die op de burgers genomen werden. Den 10den Februari besloot het op een vergadering dat alle „slachtersgardisten", en daarmee werden bedoeld alle mannen, die zich niet bij de rooden hadden aan-

gesloten, dwangarbeid verrichten moesten, „in de eerste plaats degenen die tot de zoogen. beschaafde klasse behoorden". Den 26sten Maart ergert men er zich op een meeting over dat er nog geen dwangmobilisatie is toegepast op alle mannen van 18 tot 45 jaar.

De rooden wilden hun macht toonen, zij wenschten te onderdrukken. Zij legden de krantenpers het zwijgen op en lieten alleen hun eigen producten toe. *) Zij arresteerden en plaagden allen, die hun maatregelen niet goedkeurden. Dit moet echter beschouwd worden als een natuurlijk gevolg van de machtbedwelming, waardoor de massa aangegrepen was, en is daarom tot zekere hoogte vergeeflijk. Maar wat nooit vergeven kan worden, is de ongehoorde menigte wandaden die de rooden zich veroorloofden. Geweld en onderdrukking zijn misschien het noodzakelijk gevolg van een revolutie, maar diefstal en moord behoeven het niet te zijn.

De oorlogsmethoden der rooden waren natuurlijk in strijd met de internationale conventies. Men moordde er op los, zonder zich aan eenige regels te storen. Iets anders kon men trouwens nauwelijks verwachten van zulke ongedisciplineerde horden. Maar één ding had men van hen kunnen begeeren: dat zij hun krijgsgevan-

---

*) Toch met één uitzondering. De „Oorlogskreet", de krant van het Leger des Heils kwam ook onder den rooden tijd uit, maar het blad werd ook hevig aangevallen wegens „contra-revolutionairen" inhoud.

genen in het leven lieten. En dat deden zij niet. Ont bare bewijzen toonen aan dat de rooden geregeld h gevangenen afmaakten. Het voornaamste bew is dat er nooit witten onder de krijgsgevangenen ware (met één uitzondering, waarover later meer). T tweede de verklaringen der geneesheeren die tot we gedwongen waren bij de veldambulancen der rooden; z kregen nooit witte gewonden onder behandeling, *zel* niet toen de rooden eens toevallig meester werden va het slagveld, — de gewonde witten werden dadelij afgemaakt. Het derde bewijs geven de rooden ons *zel*

De redacteur van een arbeidersblad in Björneborg Hannes Uksila, drukte den 27sten Maart aan de rood regeering zijn teleurstelling uit over den tegenspoe in den strijd. Hij ziet maar één mogelijkheid voor de overwinning en wel dat hij zelf het opperbevel overneemt op heel het Westelijk front. Als hij dat krijgt, zal hij bij Björneborg een aanval beginnen. Daar staan 7.000 man rooden, op de beste wijze gewapend en uitgerust, „hoewel ongeschoold en niet gewoon aan discipline". De vijand is veel minder goed gewapend" en, schrijft Uksila, — „een derde zou zich over geven **als we maar ophielden met de gevangenen te dooden** en we dit den witten op een of andere wijze konden laten weten". De aspirant voor het opperbevel kon gemakkelijk praten over dat absoluut onvindbaar derde gedeelte van het witte leger, want hij wist heel goed dat

de voorwaarde, waaronder het zich zou overgeven, nooit ingewilligd zou worden.

Den 12den Februari wordt er op de vergadering van den generalen staf medegedeeld dat de Letsche soldaten aan het Savolaksfront aangegeven hebben dat de Finsche rooden, gevangenen door de Letten genomen, onmiddellijk doodgeschoten hebben, zonder eenig onderzoek. Dit heeft „een zeer neerslachtigen indruk" op de Letten gemaakt. De generale staf geeft geen bevel tot onderzoek, maar besluit alleen een dagorder uit te vaardigen, waarin gewaarschuwd wordt tegen geweld op de gevangenen.

Den 8sten Februari bevatten de roode kranten een bulletin van een groote overwinning: bij Björneborg hebben de rooden een troep witten overwonnen, die zich in een steenen hoeve verschanst hadden. Er werden elf gevangenen gemaakt en naar Björneborg gebracht, waar zij door Russische marinesoldaten werden doodgeschoten. Het rapport dat slechts terloops melding maakt van het fusilleeren, scheen eenigszins eigenaardig. Vooral omdat heel de streek van Björneborg rood was, en ook omdat de hoeve, waar de strijd had plaats gehad, in den zomer 1917 reeds verscheidene malen door de rooden bestookt was. De boer en zijn vele zoons waren zeer gehaat door het ligisten element in Björneborg. Zeer juist. Den 10den Februari berichtten de kranten eerst een „Groote krijgsbuit", bestaande

uit de 112 koeien en 48 paarden van de bedoelde boerderij en daarop een verslag van een soldatenmeeting in Björneborg. De Russische soldaten protesteerden daar hevig tegen het plunderen van een afgezonderde boerderij en het vermoorden van wapenlooze gevangenen. Finsche roode gardisten en enkele soldaten hebben de misdaad begaan. Het garnizoen in Björneborg eischt nu dat alle geroofde voorwerpen aan „de Roode garde" worden overgeleverd, „als het eigendom van het Finsche proletariaat". Maar het garnizoen eischt tevens dat roovers zoowel als moordenaars streng gestraft zullen worden. De krant spreekt bovendien de hoop uit dat de leden der Roode garde, die de plundering en moord begaan hebben, uit de garde verwijderd zullen worden, — een zeer bescheiden wensch. Maar dit zal wel niet vervuld zijn, laat staan eerlijk gemeend.

Een treuriger bewijs van de wreedheid der Roode garde, als het protest van Russische soldaten is nauwelijks denkbaar.

Zooals wij gezegd hebben, hadden de veiligheidscorpsen in Helsingfors den dag vóór het uitbreken van het oproer de stad verlaten. Het grootste gedeelte was naar het stadje Borgå getrokken ten Oosten van Helsingfors. Daar vormde zich nu een „wit" gebied. Een ander ten Westen van de hoofdstad in het district Kyrkslätt. De witte corpsen waren zeer zwak gewapend en konden geen stand houden tegenover de Russische

artillerie der rooden. Eerst werd het Oostelijke corps overwonnen en in de scheren gejaagd, waar het zware ontberingen tegemoet ging. Verscheidene witte vluchtelingen die in Helsingfors thuis hoorden, slopen 's nachts naar de stad. Enkelen kwamen er aan, maar anderen werden aangehouden en doodgeschoten, op het ijs in de havens der stad, of op straat. Hieronder waren vele schooljongens en jonge studenten uit de beste families der hoofdstad, moorden die heel veel kwaad bloed zetten.

Toen daarna het Westelijk corps den val nabij was, kwam de Zweedsche legatie in Helsingfors tusschenbeide en slaagde er in tot een compromis te komen, volgens welk de witten — die reeds uit hun posities verdreven waren, — zich aan de rooden overgaven. De rooden van hun kant beloofden Zweedsche contrôle op de behandeling der gevangenen toe te laten. Op die wijze kwamen er ongeveer 600 witte krijgsgevangenen in handen der rooden, en deze 600 waren bizonder geneigd om in Zweden reclame te maken voor de humane wijze van oorlogsvoering der rooden.

Wij moeten er n.l. bijvoegen dat de rooden vreeselijk bang waren dat de Zweden partij tegen hen zouden kiezen, zoodat zij deden wat zij konden om de publieke opinie in Zweden voor zich te winnen, waardoor een officieel ingrijpen verhinderd zou worden. Als een der vele wapens in hun campagne deden nu de 600 witten

dienst. Deze waren een nagel in het oog van de Roode garde en meer dan eens beklaagde het opperbevel der garde op de vergadering er zich over dat zij het compromis berouwden, dat de gevangenen het te goed hadden en dat de Zweden er zich nooit mee hadden moeten bemoeien. Den 7den Maart wordt er bijv. op een vergadering van het opperbevel een deputatie gekozen om den wensch uit te spreken dat de „Zweedsche consul" zich niet mengt in de behandeling der gevangenen. Maar andere krachten werkten in tegenovergestelde richting. Wij zien dit bijv. duidelijk in de volgende mededeeling, die de staf der garde in Tammerfors den 27sten Februari per telefoon aan de roode overheden in Helsingfors, (het gesprek werd door de witten afgeluisterd,) overbrengt. „Er komt een deputatie uit Zweden onder leiding van burgemeester Lindhagen, in het geheel vier personen. De verhouding tusschen de Zweedsche kameraden en ons zal afhangen van de wijze waarop wij de gevangen slachtersgardisten behandelen. Laat het den staf daar weten, dan kunnen ze zorgen dat de gevangenen geen aanmerkingen hebben, want de gevangenen zullen zelf ondervraagd worden". Hoe weinig een humaniteit als deze met de gewoonten der rooden stemde zien wij uit het volgend telefoongesprek. Björneborg belt op. „De Russen begeven zich niet naar het front, maar zijn aan het plunderen geslagen. Wat moeten we doen?" Het antwoord luidt: „Laat hen maar

zooveel millioenen burgerpaleizen plunderen als ze kunnen".

De campagne der rooden in het buitenland werd met energie voortgezet. Zij bedienden zich van vele andere middelen dan de 600 levende gevangenen waarop zij met trots wezen. Zij trachtten de sociaal-democraten in Europa in te beelden, dat de rooden nobele partij-kameraden waren, die gedwongen waren de wapens op te nemen tegen een zwarte reactie, en zij verspreidden voor alles het gerucht dat het witte leger met dierlijke wreedheid optrad. Tenslotte beweerde men bij hoog en laag dat de wandaden, door de rooden bedreven, en die niet te ontkennen waren, door anarchistische elementen begaan waren die het leger binnengeslopen waren en die men op allerlei wijzen trachtte uit te roeien. Zij spanden zich in de eerste plaats in om het buitenland te overtuigen, — vooral Zweden, — dat de binnenlandsche oorlog gevoerd werd door twee gelijke partijen waarvan de eene niet beter was dan de andere, en dat de eenige juiste houding die de buitenlandsche mogendheden hadden aan te nemen die was van een strikte neutraliteit.

De waarde van al deze beweringen behoeven wij hier niet speciaal te beoordeelen. Wij zullen alleen één punt wat van meer nabij beschouwen: de betrekkelijke onschuld van het roode bestuur wat de begane misdaden betreft.

Ten eerste moeten wij in aanmerking nemen de op-

hitsing der roode pers tegen de burgerlijken. Men was niet bang voor bloedige woorden. Daarvoor diene het volgende voorbeeld: „De bloedhonden der witte garde likken hun lippen af als zij de lucht gewaar worden van het warme arbeidersbloed, waarmee zij hun brandenden bloeddorst zullen lesschen".

Onder het hoofd „D e B a r b a r e n!" verscheen een lang artikel, waarvan wij hier een paar uittreksels geven: „Wij weten dat een denker gezegd heeft: geen roofdier is zoo wreed als de burger wanneer men zijn beurs aanraakt. De gebeurtenissen van den laatsten tijd bewijzen dit. Reeds voor deze toestand, (zoo noemde men liefst het oproer!) intrad, zag men duidelijk dat de burgers bang waren voor hun portemonnaie en bedachten zij de schandelijkste maatregelen om te zorgen dat het volk er niet zou aanraken. De spoed dien zij maakten om den binnenlandschen oorlog te verwekken was al erg genoeg. Maar zij waren er nog niet mee tevreden. Zelfs een burgeroorlog kwam den burgers te menschelijk voor, zonder de afzichtelijkste moorden uit wraak en de grofste wandaden".

Daarop vertelt het artikel allerlei wreedheden, zoogenaamd door de witten bedreven en vervolgt:

„Onnoodig te zeggen waartoe dergelijke wreedheden leiden. Tot nu toe hebben de roode gardisten zich niet aan de wapenlooze burgers vergrepen, nog minder aan hun vrouwen en kinderen (!) Maar wat zal het ge-

volg zijn, als de tegenstander met dergelijke afschuwelijke wreedheden voortgaat? Geen voorbeeld is aanstekelijker dan het voorbeeld van bloedvergieten".

Hier straalt het doel duidelijk genoeg door. Men wil de uitwerking van al de misdaden die de rooden bedreven hebben neutraliseeren. Het waren alleen maar de gevolgen van wat de witten gedaan hadden! Wat de wijze van oorlogsvoering der witten aangaat, die moet zeer zeker als streng gekarakteriseerd worden. Wanneer men te doen heeft met een vijand, die al zijn gevangenen verminkt en vermoordt, wanneer al de lijken der gesneuvelden geplunderd worden en men weet aan welke wreedheden de rooden zich schuldig maken achter het front, is het moeilijk om ook maar een greintje zachtheid te voelen. De witten streden tegen oproerlingen en landverraders, hun strijd was een strijd om de verlossing van Russen en bandieten, zij vormden in werkelijkheid geen strijdend leger, maar slechts een in alle haast bijeengekomen menigte vrijwilligers, die uittrokken om de vijanden des vaderlands en de boosdoeners te straffen. Geen wonder dus, dat het vonnis soms kort was, als de verbittering leidde tot strengheid, ruwheid en — zoo men wil, — brutaliteit. Maar dit is toch nog iets anders dan de wreedheden en martelingen waarover de roode kranten het hadden. Daaraan was het witte leger onschuldig, het roode daarentegen schuldig.

Tijdens den wereldoorlog is het meer dan eens ge-

bleken hoe moeilijk verhalen van begane wreedheden te controleeren zijn. Bovendien bewijzen dergelijke verhalen eigenlijk niets anders dan dat er afzonderlijke individuen zijn, die in hun opwinding in staat zijn tot de afschuwelijkste daden. Zooiets veroordeelt een leger niet of, — zooals in dit geval, — een beweging der massa in haar geheel. Waar rekening mee gehouden moet worden is de mentaliteit van de strijdende massa in haar geheel, de tucht en discipline die er heerschen, de straf die den boosdoeners in eigen gelederen wordt opgelegd. Uit de achtergelaten papieren der rooden krijgen wij een voldoend duidelijk beeld van den geest die er onder hen heerschte om het oordeel over hen te vellen dat zij niet allen roovers en moordenaars waren, maar dat zij, die het niet waren, niets deden, absoluut niets om de pure steel- en moordmanie tegen te gaan, die onder hun gelederen woedde. De protesten „tegen wreedheden", welke af en toe in hun kranten gepubliceerd werden beteekenen niets, want die waren niet bedoeld voor de eigen aanhangers, doch alleen voor het publiek d.w.z. het buitenland en in de eerste plaats Zweden. Iedere proclamatie bevatte bovendien geregeld zoo'n menigte beschuldigingen tegen de witten, dat zij eerder prikkelend werkten dan kalmeerend. Daarop werd dan de eene kolom na de andere gevuld met de huiveringwekkendste schilderingen van de wreedheid en bloeddorstigheid der witten.

De rooden waren er over het geheel niet op gesteld om dienst aan het front te doen; het resultaat van een meeting was menigmaal dat de troepen genoeg hadden van het offensief en over wilden gaan tot den dienst in het binnenland. Men wilde hun daarom dwingen om de noodzakelijkheid van den strijd in te zien, zoo niet voor iets anders dan om niet in de handen te vallen van de witte roofdieren. Ondertusschen hadden de veelvoudige en lange krantenverhalen ook het resultaat, dat het optreden van de rooden alle wreedheid te boven ging. Dat was misschien het doel niet, maar toch het natuurlijke gevolg.

Nu zullen wij eens een blik werpen op het somberste deel van de geschiedenis der roode revolutie: de moorden achter het front.

Het aantal wapenlooze personen, dat een prooi werd van den moordlust der rooden, kan helaas nog niet nauwkeurig vastgesteld worden. Er zijn veel vermisten, wier bloedverwanten nog steeds hoop koesteren, af en toe wordt er in de bosschen nog wel eens een lijk gevonden en zoowel de zee als de meren kunnen nog menig lijk aan wal spoelen. Maar het is zeker dat het bedrag de duizend overtreft. Minstens duizend moorden, — en de moordenaars? Geen enkele is er door het roode regime gestraft. Dit feit moeten wij in het oog houden bij het beoordeelen der „idealiteit" en „humaniteit" der rooden.

Het is interessant om te zien tot welke ambten en klassen der maatschappij de slachtoffers behooren. Een haastig opgemaakte lijst van 624 slachtoffers toont ons het volgende:

Landbouwers	193	of	31 %
Studenten, scholieren	141	„	22 %
Ingenieurs, zakenmenschen, kantoorklerken en bankbeambten	129	„	21 %
Arbeiders	66	„	10 %
Commissarissen van politie, politieagenten	23	„	7 %
Ambtenaren...	20		
Onderwijzers	15	„	4 %
Predikanten...	10		
Geneesheeren	3		
Veeartsen, apothekers...	6		
Leden van den Landdag	3	„	3 %
Vrouwen	5		
Zeelieden enz.	10	„	2 %
Totaal... ...	624	of	100 %

Uit de opgaven blijkt dat vooral het platteland geteisterd is. De eerste groep, die voornamelijk uit boeren bestaat, maar ook uit grondbezitters, opzichters en inspecteurs, vormt met de derde, voornamelijk bestaande

uit personeel van verschillende instellingen, ongeveer de helft van het heele aantal. Op één na de grootste groep, de studenten en scholieren, bestaat uit jongelui verdacht van tot het veiligheidscorps te behooren, of die er werkelijk toe behoorden en zich bij de witten wilden voegen door de linies der rooden heen, of die op de vlucht waren doordat hun geisoleerd corps door de rooden verslagen was. Hoewel zij dus als zoodanig gerekend konden worden tot de strijdmacht van den tegenstander, waren zij toch wapenloos toen zij gearresteerd en gefusilleerd werden.

Het aantal vermoorde arbeiders is relatief groot. Dat waren degenen, die zich onder geen voorwaarde bij de roode beweging wilden aansluiten en daarom als verraders beschouwd werden. Ook het aantal vermoorde predikanten is groot. De moord op de predikanten, — die meestal gepaard ging met martelingen en het schenden en plunderen der kerken, — is een resultaat van de campagne der arbeiderspers tegen de kerk en haar dienaars. De moord op de politieagenten toont opnieuw, welke rol de oude klanten van de politie en de gevangenis in de Roode garde speelden. Zij namen nu wraak voor de maanden en jaren welke zij opgesloten hadden gezeten.

In verscheidene gevallen kan men op die wijze het motief voor den moord aanwijzen. Maar meestal hebben wij alleen te rekenen met de algemeen heerschende

opinie dat alle tegenstanders, allen die het niet met de rooden eens waren, uit den weg geruimd moesten worden. Het beste beeld van de oorzaak en de toedracht der moorden krijgen wij uit een paar voorbeelden. Onder de papieren der rooden bevinden zich een aantal documenten aangaande de moorden, en deze werpen vaak een helder licht op de algemeene zienswijze van de rooden. Af en toe gebeurde het dat een moord de aanleiding was tot een „rood" onderzoek.

Dit gebeurde het eerst toen advocaat A. Mikkola, lid van den Landdag, in hechtenis genomen werd, de man die de petitie had ingediend over het herstellen van het leger, — en ook toen G. Schybergson, de jonge dokter, vermoord werd. Mikkola werd den 30en Januari gearresteerd. Hij werd een paar dagen later uit de gevangenis buiten de stad gebracht en daar gefusilleerd. Schybergson werd den 2den Februari gearresteerd op het ziekenhuis waar hij in functie was, naar een park gebracht en daar gefusilleerd. Zoowel de algemeene bond van geneesheeren als de Zweedsche gezant in Helsingfors leverden protest in tegen den moord op Schybergson. De rooden werden gedwongen om een onderzoek in te stellen. „Indien geëischt zouden de schuldigen in hechtenis genomen worden", besluit de generale staf der Roode garde.

Toen werd er opgericht, d.w.z. eerst den 13den Februari: „Een comité voor het onderzoek van moord en

andere gewelddadigheden in Helsingfors en omstreken tijdens de revolutie". De moordenaars hadden ruimschoots tijd gehad om op de vlucht te gaan! Het onderzoek van het comité leidt tot het volgend resultaat. Van den moordenaar van Dr. Schybergson weet men niets. Er was een mededeeling aan de Roode garde gedaan, dat aan het zelfde ziekenhuis waar Dr. Schybergson dienst deed, een zekere weduwe Blom als hoofdverpleegster dienst deed, bij wie de veiligheidscorpsen plachten samen te komen. Er werd een deputatie van rooden naar het ziekenhuis gezonden. Die belde bij Dr. Schybergson aan en vroeg naar Mevrouw Blom. Toen volgde er een calamiteit. De rooden konden den naam niet goed uitspreken daar de b klank in het Finsch ontbreekt. Zij meenden een zweem van spot op het gelaat van den dokter te lezen, toen hij op hun, tengevolge der moeilijkheid met de uitspraak stotterende vraag antwoordde: „Hier woont niemand dan ik". De rooden gingen heen, maar woedend over het geringe resultaat, herinnerden zij zich op weg naar huis de spottende trek op het gelaat van den dokter, en keerden terug. Zij begonnen een huiszoeking, namen Schybergson mee, fusilleerden hem en plunderden het lijk.

De moord op Mikkola bezorgde het comité meer last, want hier was wel degelijk kwestie van met voorbedachten rade. De man van de militaire petitie, het gehate „Oorlogs-Antti" der arbeiderspartij, was uit den

weg geruimd wegens zijn parlementaire werkzaamheid. Het lijk was niet geplunderd, hoewel de zakportefeuille over de 2.000 mark bevatte. Dus een moord uit wraak. De getuigen verraden niets, voordat het gerucht verspreid wordt dat een zekere roode compagniechef aan het front gesneuveld is, wat later bleek onwaar te zijn. Toen begonnen de getuigen den mond te openen. De chef in kwestie was den dag na den moord op Mikkola bij de intendance der Roode garde verschenen, en had er op gepocht dat hij reeds dertien personen gedood had en o.a. gezegd: „die Oorlogs-Antti had een vrij harden schedel". Tegelijkertijd blijkt dat de man dienst had gedaan als beul, daar de commandant van zijn bataljon bevel had gegeven tot den moord. De zaak had dus klaar genoeg moeten zijn.

Die was helaas maar al te klaar. Behalve deze twee moorden had het comité nog een derde onderzocht: een arbeider was gefusilleerd op straat gevonden. Hij was vermoord door twee vroegere vrienden, die nu roode gardisten waren. Het comité kwam niet gemakkelijk tot dit resultaat. Den 26sten Februari dient het twee rapporten bij zijn regeering in. In het eene wordt vermeld dat de moordenaars van Mikkola „waarschijnlijk" de twee bovengenoemden zijn, die verhoord zullen moeten worden. Maar „daar deze personen zich aan het front bevinden en het comité van oordeel is dat het geen voldoende volmacht heeft om personen van dien rang ter

plaatse te laten roepen, moet het comité het aan de beslissing van den opperbevelhebber en den Procurator overlaten, of er en welke maatregelen er getroffen zullen worden".

Het andere rapport is van den volgenden inhoud:

„Het comité deelt hierbij mede, dat het zijn arbeid niet langer kan voortzetten op grond van de gebrekkige samenstelling van het comité, als ook omdat de Roode garde de werkzaamheid van het comité met ongunstige oogen beschouwt. De drie representanten die de Roode garde in het comité gekozen heeft, hebben niet aan het werk deelgenomen, en daar er geen nieuwe leden gekozen zijn, niettegenstaande het comité er herhaaldelijk den wensch voor heeft uitgesproken, dienen ook de ondergeteekenden hun ontslag in als lid van het comité.

M. A. AIROLA, J. H. VEHKAMäKI,
Voorzitter. Secretaris.

Uit een ongedateerd verslag van de werkzaamheid van het comité blijkt, dat de representanten der Roode Garde ook zelden deelnamen aan de vergaderingen van het comité, waarvan er 12 in het geheel gehouden werden. Bij de drie eerste waren twee leden der Roode garde tegenwoordig, bij de vijf volgende één en bij de drie laatste waren de voorzitter en de secretaris alleen.

Uit bovenstaand document blijkt hoeveel energie de

roode regeering ontwikkelde in haar optreden tegen „de anarchistische elementen", waar zij het over had. Twee neutrale personen, een dokter en een volksvertegenwoordiger worden vermoord, de moord wordt onderzocht omdat er van buitenaf zoo sterk op aangedrongen wordt, maar als het resultaat begint door te schemeren, wordt het onderzoek gestaakt. Het is de Roode garde, die vijandelijk tegenover dergelijke maatregelen staat.

De garde regeerde en de garde dulde geen critiek. Hiervan zijn vele voorbeelden. In Maart werd heel het personeel van de groote zaak in houtwaren van de firma Ahlström in Norrmark in het district van Björneborg in hechtenis genomen en weggevoerd. Onderweg werden al de zestien gevangenen vermoord. De roode courant in Björneborg noemt dit een „ongeschikte" maatregel, en daar de misdaad natuurlijk een treurig opzien gebaard heeft in het district, veroordeelt het blad die in zachte woorden. „Työmies", het blad uit de hoofdstad, geeft het artikel weer. Maar dan protesteeren dadelijk twee bekende roode gardisten, die hun naam bekend maken. „Als men zoo iets leest", schrijven zij, „voelt men zich zeer gedrukt, want een artikel als dat berust op kortzichtigheid of op provocatie. Het is niet goed om een schaduw te werpen op onze edele en moedige jongens der Roode garde, want zij offeren hun leven voor het recht der menschheid, voor broederschap en

gelijkheid en voor het heil van het komend geslacht". De krant verontschuldigt zich door te zeggen dat het artikel uit een plattelandsblad overgenomen was! Een dergelijke verdediging van moordenaars, die zestien ongewapende gevangenen aanvielen, menschen, die nooit de wapens tegen de rooden hebben opgevat, behoeft geen betoog.

De Roode garde ergert zich over de revolutie-rechtbanken. Die oordeelen veel te zacht. Reeds den 8sten Februari spreekt de generale staf zijn groote ontevredenheid uit; den 10den Februari is er vergadering van het commandocorps der garde en wordt er geconstateerd dat de uitspraak van de rechtbank zuiver kinderspel is: de garde moet er zich mee bemoeien. „Als de straf der slachters niet verscherpt wordt", wordt er o.a. gezegd, „zal het aantal gevangenen in hooge mate verminderen, want dan zullen de manschappen eigenmachtig beginnen te handelen".

De secretaris van de revolutie-rechtbank te Helsingfors, verdedigt zijn institutie in een courant van den 17den Februari. Hij zegt o.a.: „Wij zijn niet van plan de werkelijk schuldigen met zachtheid te behandelen, maar tot nu toe heeft men ons zeer weinigen dergelijken gegeven. Doet uw best, gijlieden die de werkelijk schuldigen kent. Bewijst hun schuld, want zonder bewijs kan niemand veroordeeld worden".

Daar zat hem juist de moeilijkheid. Wie was schul-

dig en hoe moest de schuld bewezen worden, — deze schuld, die bestond in een „contra-revolutionaire gemoedsstemming", in weigeren van de rooden te ondersteunen, de hoedanigheid alleen reeds van burger te wezen, of over het geheel onsympathiek. Daar had een rechtbank niets mee te maken, dat moest de Roode garde zelf maar klaar spelen.

Er waren echter toch revolutie-rechtbanken, die meer in den smaak der rooden vielen. Een voorbeeld daarvan is een onderzoek dat zij moesten doen in Toijala in Tavastland. Eerst een klein bewijs van het revolutionair „idealisme". Een strenge commandant aan het front had een rooden gardist naar het gerecht gezonden, die stomdronken was toen het bevel tot den aanval gegeven werd. De uitspraak van het gerecht is: „Het gerecht heeft den beklaagde niet met dezelfde oogen kunnen beschouwen als het zijn tegenstander beschouwt, maar oordeelt dat beklaagde als geestdriftig strijdsbroeder aan het front zal moeten blijven om daar, gehoor gevend aan een innerlijke stem, voor de vrijheid te strijden tegen onze vijanden". De rechter in Toijala was een zekere schoenmaker, Tanner genaamd, een man door de rooden uit het tuchthuis bevrijd, waar hij drie maal opgesloten was geweest, de laatste maal wegens moord en diefstal. Tot de beschikking van het gerecht stond een „vliegende kolonne", aangevoerd door een kleermaker, Vuori genaamd. Deze reed met

zijn troepen rond en nam de boeren in de buurt rondom gevangen, bracht hen naar het „verhoor" maar schoot hen onderweg dood en plunderde de lijken. Het aantal van zijn slachtoffers is onbekend, maar Tanner, die na het oproer in hechtenis werd genomen en verhoord, bekent ongeveer 30 moorden begaan te hebben, waarbij Vuori als beul had dienst gedaan.

Een toeval was de aanleiding dat de rooden zelf deze misdaden begonnen te onderzoeken. Men had een „witten" treinconducteur van Soivio in hechtenis genomen, die in de streek woonde en verhoorde hem, nadat hij reeds verscheidene dagen opgesloten had gezeten. Hij wordt onschuldig bevonden en zal in vrijheid gesteld worden, wat uitgesteld wordt tot 's avonds 7 uur. Men wil n.l. het invallen van de duisternis afwachten. Tegen 7 uur wordt Tanner ongerust, want Vuori verschijnt niet. Hij verzoekt dan twee andere roode soldaten om zich met Soivio te belasten „voor het geval dat Tanner niet komt". Soivio zal in een ar naar huis gereden worden en onderweg doodgeschoten. Als Soivio om 7 uur naar buiten komt met zijn dochtertje aan de hand, — dat hem is komen halen, — houdt ondertusschen een ar voor de poort stil. Vuori en een kameraad manen Soivio aan om in de ar plaats te nemen. Soivio aarzelt, maar neemt ten slotte plaats met zijn dochtertje op de knie. Maar Vuori zet het kind weer uit de ar en mompelt zoo iets van dat „anderen" het recht niet hebben om mee

te rijden. Dan gaat het er van door. Vuori zit naast Soivio, de andere roode staat achter hem. Als zij een tijd gereden hebben, zegt Vuori tegen Soivio: „Dit is je laatste tocht". Soivio antwoordt niet, maar wordt „zichtbaar zenuwachtig", volgens getuige van Vuori. Als zij Soivio's huis voorbijrijden, verzoekt Soivio om een mand met eten die hij bij zich heeft, op den weg te mogen zetten, als teeken dat hij voorbij gereden is. De rooden staan dit niet toe. Dan bereikt men den zoom van het bosch, waar de moord zal plaats hebben. Toen heeft Soivio zijn besluit genomen. Hij grijpt Vuori plotseling vast en tracht hem uit de ar te werpen. Zij worstelen een oogenblik, terwijl de man die achter op de ar staat zijn revolver te voorschijn haalt. De revolver is echter niet in orde en hij moet zich tevreden stellen met Soivio met alle macht met de kolf op het hoofd te slaan. Vuori heeft de leidsels losgelaten, het paard slaat op hol en Vuori valt in de sneeuw. In een oogwenk is diens kameraad ook de ar uitgeslingerd. Vuori is ondertusschen opgestaan en schiet er als een razende op los. Maar Soivio ligt op den bodem van de ar en het paard is door een paniek aangegrepen. Het holt over akkers en weiden, de ar wordt over hekken geslingerd, tot Soivio er tenslotte uit kan springen aan den zoom van het bosch van de pastorie. Vandaar wandelt hij heel kalm naar huis.

Op dit voorval volgt den 27sten Februari een ver-

hoor. Vuori, — maar Tanner niet, — heeft zich zoo gecompromitteerd dat hij den 11den Maart voor een kameradengerecht gedaagd wordt. Daar blijkt dat Vuori iederen keer dat hij een gevangene doodgeschoten had met zijn sabel het hoofd van het lijk gehouwen had. Hij placht zijn sabel te vertoonen en er op te pochen dat die zooveel halzen had afgesneden. Maar het bevalt Vuori heëlemaal niet om zoo alleen aan de kaak gesteld te worden. Hij daagt zijn naaste chefs, „de staf" (waartoe ook Tanner hoorde) voor het kameradengerecht en klaagt hen aan wegens het geven van onduidelijke orders. De staf heeft nooit gezegd, dat de gevangenen niet vermoord moesten worden, maar heeft hem integendeel aangeraden om te doen wat hij wilde „en," — heeft de staf er bijgevoegd, — „als je een moeras tegenkomt, duw er hen in". Bovendien, zeide Vuori, was het de algemeene opinie der Roode garde **dat wij onze tegenstanders niet aan konden, als we hen niet uit den weg ruimden.** De staf heeft nooit iets gedaan om deze opinie tegen te gaan.

De aanklacht leidt natuurlijk tot geen resultaat, maar een „onpartijdige" getuige bekrachtigt wat Vuori gezegd heeft.

Een „militie-man" werd door de bloedverwanten van een der vermoorden naar een stad in de buurt van Toijala geroepen. Hij dient het volgend rapport in: „De moord is door Vuori en zijn troep bedreven. Ik heb

den staf der Roode garde per telefoon gewaarschuwd en verzocht om eenige mannen te zenden ten einde de bevolking te beschermen. Maar ik kreeg ten antwoord dat zulke zaken niet onderzocht behoefden te worden. Tegelijkertijd deelde ik mede dat de roode gardisten het geoorloofd schenen te vinden om de gevangenen te dooden, en ik geloof dat de staf deze opinie steunde, daar die Vuori steeds volmacht bleef geven om als chef van de vliegende kolonne dienst te doen, hoewel de staf, — volgens Vuori zelf, — zeer goed op de hoogte was van de moorden".

Wij kunnen niet ontkennen, dat de proclamaties der roode regeering over daden van geweld en wreedheden zich bizonder mat en bleek afteekenden tegen een achtergrond als dezen. Waarom werden lieden als Vuori en Tanner niet gestraft? Waarom deed men niets om de „algemeene opinie" die in de Roode garde heerschte over het vermoorden der gevangenen tegen te gaan?

Maar wij moeten verder gaan. De papieren der rooden bevatten veelvuldige bewijzen dat de grofste misdadigers op vrije voeten rondliepen.

In Kottby, een voorstad van Helsingfors, een arbeiderskwartier, bevond zich een „vliegende kolonne", onder bevel van Hjalmar Felin, een slager. Diens eerste ondergeschikte heette Lilja. Reeds den 2den Februari had Felin drie personen vermoord, en den 3den Februari vermoordde hij een vierde, — een georganiseerde arbei-

der. Na den moord gepleegd te hebben gaat hij direct naar het huis van zijn slachtoffer om „huiszoeking" te doen. Daarbij stal hij een gouden ring, maar op de vraag van de vrouw van het slachtoffer, waar het lijk van haar man is, geeft hij geen antwoord. (Het was over het algemeen moeilijk om de lijken uit de handen der rooden te krijgen, want zij waren zoo verminkt en geplunderd dat men ze niet gaarne aan de bloedverwanten vertoonde).

Den 5den Februari wordt Felin ondertusschen gevangen genomen en zijn kameraden worden ondervraagd. Lilja wordt eveneens gearresteerd. Bij het verhoor komt er van Lilja niets aan het licht. Een getuige heeft hem alleen op straat een ouden man zien meesleepen. De man was tenslotte op een sneeuwhoop terecht gekomen, waar Lilja hem in het gezicht geschopt had tot zijn hak het voorhoofd van het slachtoffer verbrijzelde. Maar dat was reeds tijdens de groote staking in November gebeurd. Daar dit dus beschouwd kan worden als verdaagd, werd Lilja den 12den Februari vrijgesproken.

Met Felin was het erger. Het getuigenverhoor, — dat in het regeeringsgebouw plaats vond, — door wien wordt niet vermeld, — leidt o.a. tot het volgend resultaat: Felin's kameraden hebben geen deel aan den moord, maar **„als de vermoorden slachters waren, keuren zij den maatregel goed".** Felin heeft bij alle huis-

zoekingen dingen van waarde in den zak gestoken. Een getuige vertelt het volgende: De getuige ziet op den straatweg Felin met een man het bosch in gaan. Er knallen een paar schoten, waarop Felin het bosch uitkomt. Hij zegt tegen den getuige: „Nu is Träskman doodgeschoten". De getuige: „Het was Träskman volstrekt niet. maar de man dien wij reeds tijdens de staking arresteerden doch daarna losgelaten werd". Felin: „Zoo, was het Träskman niet, — dat doet er niet veel toe, voor dit individu was het tenminste altijd een nieuwe ervaring om doodgeschoten te worden".

Ondertusschen scheen dit geen reden tot gevangenisstraf voor Felin te zijn. Den 22sten Februari namen Felin's kameraden het volgend besluit met 88 stemmen tegen 0:

„Wij leden van de Roode garde te Kottby hebben dagelijks in de couranten gelezen met welk een vreeselijke wreedheid Finland's burgers tegen ons in het strijdperk treden, zonder eenige middelen te ontzien. Wij staan niet toe dat onze kameraad in dergelijke tijden gevangen wordt gehouden, op grond van beschuldigingen van afzonderlijke personen, aangaande misdaden waarvan de manschappen der geheele garde, niets afweten, dus eischen wij dat onze kameraad onmiddellijk op vrije voeten wordt gesteld en naar zijn plaats bij de troepen wordt gezonden".

De stijl is onbeholpen, maar de wil is goed. Het pro-

tocol bevat eveneens het besluit dat alle papieren Felin betreffende, verbrand moeten worden. Dit is echter niet gebeurd. Wij zien hier in ieder geval tot welk resultaat de verhalen over de wreedheid der witten leidden.

Den 25sten Februari sprak „de leidende commissie” Felin vrij. De papieren der rooden behelzen nog menig bewijs van den geest van wreedheid die er onder hen heerschte. De regeering ontving menig schrijven van bloedverwanten der slachtoffers met een verzoek om een onderzoek in te stellen, wat dan dikwijls gebeurde. Eigenlijk was er heel weinig te onderzoeken, want gewoonlijk was de naam van den moordenaar den familieleden wel bekend. Maar een verhoor had er toch plaats.

Den 3den April wordt een moord vergezeld van diefstal onderzocht in het district Sibbo. De twee moordenaars bekennen, maar worden niet gevangen genomen. Zij worden alleen aangespoord om zich niet te verwijderen. Den 2den April worden de schuldigen verhoord aan den moord op een waard in het district Mohla. De schuldigen zijn twee jonge roode gardisten. Zij arresteerden den waard in zijn huis en brachten hem naar „den staf”. **Daar werd hij ter dood veroordeeld.** Toen grepen zij hem weer en zouden met hem het bosch doorgaan, maar onderweg liep hij een huisje binnen waar familie van hem woonde. Hij bad en smeekte den rooden om hem bij het huisje dood te schieten, zoodat zijn lijk zijn familie in handen kon komen, maar dat

ging niet aan. Hij werd in het bosch vermoord, zijn lijk werd geplunderd en in de rivier geworpen. Bij het verhoor door de leden van den staf, verklaren dezen dat de waard door hen veroordeeld was in hun hoedanigheid als leden van het „standrecht", omdat hij een ijverig aanhanger der slachters was. Zij hadden bevel gegeven dat hij gefusilleerd moest worden, maar hadden er zich niet om bekommerd of het en hoe het gebeurd was. Het plechtige opheffen van de doodstraf, werd dus zelfs door de rechtbanken zelf niet ernstig opgenomen.

In het district Strömfors erkennen de roode gardisten openlijk dat zij twee boeren vermoord en geplunderd hebben.

Den 22sten Februari is de zoon van een pachter in het district Orimattila vermoord. Het lijk is geplunderd en in de rivier geworpen, terwijl ook het huis van het slachtoffer geplunderd werd. De moordenaar is bekend, „maar kon niet verhoord worden, omdat hij aan het front was".

In het district Mäntsälä onderzoekt men drie moorden. Een van de drie slachtoffers is doodgeschoten, een tweede is de hersenpan verbrijzeld en de derde is geworgd. De commissie van onderzoek rapporteert, dat er behalve deze drie ongeveer twintig andere personen in hetzelfde district vermoord zijn, waaronder ook „neutralen".

In Helsingfors is een gewezen politieagent doodge-

schoten. Een getuige geeft den naam van de twee moordenaars op. Op de vraag of de moordenaars kennissen van het slachtoffer waren, antwoordt de getuige: „Neen, zij behoorden niet tot de vrienden, maar hadden zeker wel vroeger met hem te doen gehad, toen hij hen af en toe in zijn qualiteit van politieagent heeft gearresteerd". De dag na den moord was een der moordenaars het lijk gaan zien in het lijkenhuis. Hij zeide dat „hij eens wilde zien waar de kogel getroffen had". Dit toont wel een gloeienden ijver voor zijn vak!

Ten slotte moeten wij hier een paar documenten van een ander soort mededeelen, die niet minder karakteristiek zijn. Den 21sten Maart schrijft een anoniem ambtenaar aan het roode ziekenhuis in Hyvinge een brief aan den procurator, „den hoogsten wachter der wetten". In den brief worden de moorden in die streek terloops aangeroerd, hoewel zij afschuwwekkend genoeg waren. Elf personen waren doodgeschoten, waaronder een vrouw en vier arbeiders. Men had een lijst in het gemeentehuis gevonden, waarop de namen van deze elf personen voor kwamen, dat was de eenige reden! De lijst had betrekking op de levensmiddelenverdeeling of iets dergelijks, iets volkomen neutraals. De elf personen werden ondertusschen doodgeschoten, en de roode kranten verklaarden dat de moorden „op een vergissing" berustten. De anonieme briefschrijver wil den procurator er opmerkzaam op maken, dat er zich behalve de moorden ook

gevallen hebben voorgedaan van verduistering, geldafpersing en dergel. wat „zoo niet direct misdadig, toch wel afkeuring zou kunnen verwekken". Hij verlangt ondertusschen dat er een onderzoek plaats heeft. Dit kan niet gedaan worden door de rechters „staven" van de streek, want die zijn allen gecompromitteerd. Daarom moet er een bizondere commissie gezonden worden, maar om iets te kunnen uitrichten, moet die vergezeld zijn van een „gewapend commando".

Een agent van militie in Helsingfors rapporteert het volgende:

Den 5den Februari 's avonds om 10 uur had hij vier roode gardisten gezien, die bij de markt van Hagnäs een gevangene naar het ijs voerden. Hij ging naar hen toe en vroeg waar zij den gevangene heen brachten. Zij antwoordden: „Hij is veroordeeld". De agent verzocht hun toen, hem de veroordeeling te laten zien. Zij verklaarden geen bewijs te hebben, want het bevel was hun toegeroepen uit een voorbij rijdenden auto. De roode gardisten werden boos en zeiden dat de heele zaak den agent niet aanging, maar een „aangelegenheid was die de Roode garde zelf betrof". De agent was zeker wel van dezelfde opinie, maar toen er allerlei menschen samengestroomd waren, moest hij volhouden en eischte dat de vier mannen den gevangene naar „den staf" voerden in het nabijzijnde Volkshuis. Twee van de vier verwijderden zich hevig vloekend, terwijl de twee anderen

den agent gehoorzaamden, — met het oog op het volk — en de gevangene werd naar den staf gebracht.

* * *

Daar er over de duizend moorden begaan zijn, zouden wij natuurlijk boekdeelen kunnen vullen met schilderingen van de verschillende variaties van wreedheid en ruwheid waarmee ze begaan werden. Dikwijls is de moord het gevolg van een denunciatie. Bijvoorbeeld als de directeur van een handelsschool in Helsingfors, Dr. Rosenqvist gearresteerd wordt, omdat zijn dienstmeid eenige „contra-revolutionaire" papieren op zijn schrijftafel gezien heeft, en in den auto op weg naar de gevangenis vermoord wordt. Eveneens toen een politieagent doodgeschoten werd, omdat hij „wit" was: zijn vrouw had hem aangegeven.

Vele gevallen getuigen van een onmenschelijke wreedheid en een door en door verfijnde marteling. Een zeventigjarige predikant werd door bajonetsteken in zijn bed vermoord, een andere werd vastgebonden en door een rooden gardist geschopt, terwijl twee anderen een kruis in zijn bloote borst sneden en de wond met zout inwreven.

Andere ongelukkigen zijn levend in een moeras begraven, weer anderen heeft men voor zij vermoord werden de vingers afgehouwen om de ringen te bemachti-

gen; een ander slachtoffer is in een Russische veldkeuken levend gekookt enz. Voor een ontelbaar aantal wreedheden zijn de bewijzen voorhanden. Zoowel de lijkschouwingen als de bekentenissen der roode gevangenen bevestigen de moorden. Maar wij hebben alleen de gevallen behandeld, die de rooden in hun eigen documenten noemen. Die geven het beste beeld van de wijze waarop de mannen der revolutie hun misdaden zelf beschouwen.

Daaruit meenen wij te mogen opmaken, dat de leiding niet de minste energie ontwikkelde om de razende moord-epidemie tegen te gaan. Deze onverschilligheid van den kant der superieuren dwong ook alle betere elementen onder de manschappen der garde tot zwijgen en onderwerping. Want er waren natuurlijk wel „betere elementen". Op verscheidene afgelegen plaatsen zaten kalme roode „staven", die geen ziel kwaad deden. Zij hielden alleen maar de wacht en schreven passen, die van een orthografisch oogpunt zeer merkwaardig waren, en identiteitsbewijzen. Maar verder speelden losgelaten gevangenen, en huns gelijken, de hoofdrol in al de „vliegende kolonnen", revolutie-rechtbanken en „staven". Zij gaven den toon aan. Zij toonden hoe een echte man der revolutie burgers en slachters behandelen moest. Zij susten de bezwaren hunner kameraden, door hun gestolen goederen cadeau te doen en hun voor weinig geld voorwerpen van waarde te verkoopen, die zij

zelf van de lijken gestolen hadden. Zoo waren allen medeplichtig aan de misdaad, zoo was men beschermd tegen de laffen en bangen.

En daar de moordenaars vrij huis konden houden, heerschte algemeen de opinie, dat een ieder die zich niet bij de roode beweging had aangesloten, vogelvrij verklaard was. Men kon hun huizen plunderen en hen van het leven berooven, zij waren slachters en vijanden des volks, — welke de positie ook was, die zij in de maatschappij bekleedden.

Maar eerst toen de nederlaag allen duidelijk begon te worden, bereikten de diefstallen, moorden en algemeene plunderingen het toppunt. Het verwoestingswerk der laatste weken kan alleen opgevat worden als het werk van een tot waanzin opgehitst gepeupel.

In het volgende hoofdstuk zullen wij de verwoestingen in het kort even aanroeren.

VI. De val van de roode heerschappij.

Bij den vrede met Duitschland verbond Rusland zich om zoowel de Russische troepen als de Russische roode garden uit Finland terug te trekken. Maar de verbintenis werd niet nagekomen. Er stroomden daarentegen kolossale scharen Bolsjewiki naar Helsingfors toe bij den val van Reval, en Russische officieren bleven de krijgs-

operaties der rooden leiden. Het besluit bij het teekenen van den vrede genomen, kon dus alleen met geweld doorgevoerd worden, en toen de regeering van Finland Duitschland om gewapende hulp vroeg, werd de hulp toegewezen: Duitschland zond troepen naar Finland.

Het zou heel natuurlijk geweest zijn, als de rooden met dat vooruitzicht de wapens hadden neergelegd. In een proclamatie bezweert generaal Mannerheim hen om, daar hun nederlaag onvermijdelijk was, nu van hun waanzinnig gedrag af te zien. Maar de roode leiders dachten er niet aan. Zij wilden de beweging die zij begonnen waren niet opgeven, of konden het misschien niet, en zij deden alles wat zij konden om de ernst der situatie voor hun aanhangers te verbergen.

Tammerfors werd door het witte leger genomen, de Duitschers landden in Hangö en in Lovisa, — vielen dus de rooden in den rug aan. Maar met ongehoord leugenachtige berichten over den strijd, slaagde men er in den moed bij de troepen er in te houden. Het is merkwaardig dat van den 3den tot den 12den April, van het landen der Duitschers tot aan hun intocht in Helsingfors, de roode couranten ronduit het verblijf der Duitsche troepen in het land verloochenden. Wel had men Duitsche uniformen gezien, maar die werden alleen maar gedragen door „verkleede slachters".

De Russen en de leiders der rooden zagen echter zeer goed in wat hun wachtte. De Oostzeevloot werd door

een dwang naar activiteit aangegrepen, die er op uit liep dat de meeste schepen er in slaagden om zich een weg door het ijs te banen en in het Oosten te verdwijnen. De leiders der rooden bereidden ook hun vlucht voor.

Misschien is het wel de afschuwelijkste trek in deze volksleiders, dat zij op het oogenblik van den ondergang voortgaan om hun scharen op te hitsen tegen een overmachtigen vijand, terwijl zij zelf op de vlucht gingen na hun zakken met millioenen bankbiljetten gevuld te hebben. Den 8sten April verliet de roode regeering Helsingfors. Maar het laatste nummer van hun officieele courant van denzelfden dag bracht nog een oproep van den grooten „Centraalraad", die op grond van den karakteristieken inhoud wel verdient hier weergegeven te worden. Die luidt:

„Kameraden!

Meer dan twee maanden heeft de Finsche arbeider met gloeiende geestdrift gestreden tegen zijn bloeddorstige uitzuigers. Gedurende dezen tijd heeft hij taai de groote, gemeenschappelijke zaak der arbeiders verdedigd. Toen de Centraalraad der arbeiders en het Volkscommissariaat volgens den wil van het volk de zaken des lands in handen nam, waren die door en door verrot. Wij zijn gedwongen geweest om nacht en dag te arbeiden om deze schreeuwende wantoestanden

te verhelpen, terwijl onze kameraden terzelfder tijd tegen den dierlijken vijand streden, die met leugen en geweld zijn troepen uit alle hoeken der wereld bijeen verzameld heeft. Onder de gelederen van het bloeddorstige „witte" leger, bevinden zich behalve de vijanden des volks die zich Finnen noemen, o.a. ook de beruchtste beulen van Nicolaas den bloedigen, Korniloffsche officieren, jagers, die tijdens den wereldoorlog in de moordschool van Duitschland in de leer geweest zijn, zedelijk vervallen boosdoeners, die in Duitschland en Zweden gekocht zijn tegen grof loon en met de belofte van goede plaatsen. Men heeft o.a. Chineezen in hun gelederen aangetroffen, menschen die de burgers vroeger diep verachtten. Vroegere leden van den Senaat en andere mannerheimes hebben over de zelfstandigheid van ons land onderhandeld met Zweden en Duitschland samen. Geen dier landen hebben Finland's volk openlijk den oorlog durven verklaren, maar beiden hebben zij de slachters toch niet-officieel geholpen. Daardoor hebben zij zich feitelijk aangesloten bij den oorlog van de Finsche groote burgers tegen het arbeidend volk van Finland. Heel den tijd is het roode leger der arbeiders gedwongen geweest om te strijden tegen een garde, die veel aanzienlijker in getal was. Daar het onzen tegenstanders echter niet gelukt is om met hun in moordscholen bekwaamde buitenlandsche handlangers ons aan zijn recht vasthoudend revolutionaire leger te verpletteren,

hebben zij allerlei provocatorische verhalen verspreid o.a. dat groote Duitsche troepenmachten geland zijn, zoowel in Åland als in de omstreken van Åbo en nu onlangs — te Hangö. Bij een onderzoek der gebeurtenissen is het altijd gebleken dat zulke verhalen kolossaal en met opzet overdreven zijn. Zooveel is er ondertusschen van waar geweest, dat de witten, quasi „de Duitschers", wapenlooze, vreedzame arbeiders in genoemde streken geplunderd en vermoord hebben. De Duitschers, de grootbandieten uit den wereldoorlog, worden door iedereen veracht, daarom trachten de witten met behulp van de Duitsche schurken de soldaten in ons roode revolutie-leger te verlammen, daar zij hen niet op andere wijze hebben kunnen overwinnen.

Arbeiders! Revolutie-soldaten! Wij moeten onzen revolutionairen moed niet laten onderdrukken door de provocatorische Duitsche schrikaanjagerij. Wij weten wel dat zij als krijgslui kundig zijn. Maar tot nu toe hebben de Duitschers zich nergens met vereende troepen in een strijd met de krachten der Roode garde gemeten. En wij willen gelooven dat Duitschland's imperialistische regeering aarzelt om daartoe over te gaan, want Duitschland's arbeiders zouden zoo iets zeker niet zwijgend toelaten daar hun vertegenwoordigers reeds vroeger hun stem verheven hebben tegen de gewapende Ålands promenade van hun regeering.

Kameraden, arbeiders! Allen die zich in de gelederen

der Witte garde bevinden, moeten behàndeld worden als vijanden des volks, tot welke nationaliteit zij ook mogen behooren. De revolutionaire arbeider gaat niet uit den weg, zelfs niet voor een Duitschen beroepsmoordenaar, want hij weet dat hij strijdt voor vrijheid en voor recht.

Finsche arbeiders, boeren en pachters! Eeuwenlang is uw stam op de proef gesteld. Veel slechts hebt gij moeten verdragen. Uw roem is over heel de wereld verspreid, ook al hebt gij geleefd onder de slavernij van het kapitalisme. Het proletariaat van heel de wereld heeft de oogen op u gericht. Kolommen worden dagelijks gevuld over uw volharding en over uw sterken strijd. Over u, die slechts een paar maanden geleden de slavenketenen van zich af hebt geschud. Gij zijt het die van Finland een onafhankelijke republiek gemaakt hebt. Het is ook uw plicht om het bestaan van die republiek te verdedigen. En die is waard om verdedigd te worden. Nooit is het kleine Finland ons zoo dierbaar geweest als nu. Het arbeidende volk van Finland heeft het land ontgonnen en de akkers beploegd, en het wil ook de vruchten van zijn arbeid genieten. **Dit is het doel** van de revolutie der Finsche arbeiders. In dit land zullen geen Zweedsch-Duitsche kapitalisten heerschen. De belangen van dit land zullen behartigd worden door het meerendeel van het arbeidend volk van Finland. Daarom, ten strijde voor het vaderland, Finsche arbeiders! Vooruit revolutionairen! Een nederlaag zou gelijk staan met

den ondergang van ons land en de slavernij der arbeidersklasse. Dus: te wapen, arbeiders, tegen de plunderaars! Moge iedere man en vrouw haar plicht vervullen, want dan is de overwinning gewis. Niet alleen de overwinning voor de gewapende revolutie der Finsche arbeiders, maar ook voor de revolutie van het proletariaat in alle landen. Leve de tromfantelijke rèvolutie der Finsche arbeidersklassen! Leve de internationale revolutie!"

Dit stuk kan beschouwd worden als èen monument van de Finsche arbeidersbeweging. Een wonderlijk mengsel van leugen, laster en draaierij, eindelooze uitvallen tegen „den vijand" en een verzameling argumenten, die verbluffend zijn in haar bonte veelvuldigheid. Hier wordt gepraald met internationalisme en nationalisme, vaderlandsliefde en klassenstrijd, democratie en revolutie. Hier komt het karakter dat de arbeidersbeweging heel den tijd gedragen heeft sterk aan het licht. Men putte uit iedere bron, als het resultaat maar haat was tegen de machtbezitters. En niet het minst belangrijk is de groote leugen waarop heel de oproep berust: dat die gedaan werd juist toen de leiders vluchtten. De Finsche arbeiderspartij heeft nooit leiders bezeten die ruggegraat en karakter hadden.

Het was natuurlijk onmogelijk om op den duur de illusie van een triomfantelijke revolutie vol te houden. De retraite begon. Een waanzinnige retraite, tijdens

welke er zooveel mogelijk geplunderd, gemoord en in brand werd gestoken.

In Björneborg, in Raumo en in Åbo liet men alle stoombooten in de havens zinken, locomotieven en spoorwegbruggen werden door dynamiet opgeblazen, alle safe's werden opengebroken, die nog niet opengebroken waren, al het geld dat gevonden werd bij de douane, de post en den spoorweg werd meegenomen. De postzegelvoorraad en de stempelzegels werden mee genomen, de levensmiddelenvoorraden werden weggevoerd, verbrand of met fotogen overgoten, winkels werden leeggeplunderd, zelfs het wisselbord van de telefooncentrale werd met hamers verbrijzeld.

Op het platteland ging het nog erger toe. Daar waren niet zooveel kostbare installaties te verwoesten. In plaats daarvan werden de boerderijen geplunderd en in brand gestoken. Hoe volkomen de verwoesting was blijkt o.a. uit de volgende opgave van branden en gestolen eigendommen in het dorpje Vesilak ten Zuiden van Tammerfors. De rooden staken 149 woonhuizen en 355 bijgebouwen in brand, namen 89 paarden mee, 688 stuks hoornvee, 353 schapen, 67 varkens, 400 H.L. rogge 800 H.L. aardappelen, 278 H.L. koren, 2.800 H.L. haver, 66 H.L. boonen en 27 H.L. tarwe. Er bleef met andere woorden in dat dorp niets anders over dan de kale grond. De weinige voorwerpen van waarde die er in de hoeven waren, werden zonder uitzondering meegenomen.

In Viborg schreven de rooden den 21sten April een quitantie voor de ontvangst uit de handen hunner troepen van het Noordelijk front, van 33 K.G. zilveren voorwerpen, 47 K.G. nieuw zilveren voorwerpen, 857 K.G. rood koperen voorwerpen en 126 K.G. geelkoperen voorwerpen enz.

Natuurlijk waren deze roofpartijen grootendeels alleen het gevolg van een blinden verwoestingslust en roofzucht. Want verscheidene leden der Roode garde lieten vrouw en kinderen of ouders en andere bloedverwanten in het verwoeste land achter. Maar dat er zooveel mogelijk voorwerpen van waarde naar Rusland overgebracht werden had toch een bepaald doel. Groote hoeveelheden locomotieven en spoorwegwagons, machines en voorraden uit de fabrieken, waren in Rusland aangeland, verscheidene schrijfmachines en dergel. waren op weg er heen, zelfs al wat men aan levensmiddelen in handen kon krijgen werd er heen gesleept. De bedoeling was om een roode Finsche kolonie in Rusland te stichten en daar de wereldrevolutie af te wachten, die den rooden ook Finland terug zou schenken.

De kolossale materieele schade die de rooden hun land berokkend hebben kan mettertijd vergoed worden. Maar het is veel tragischer dat ook de bevolking in de streken waar de rooden het langst stand hielden, het meest te lijden hadden. Toen de terugtocht onver-

mijdelijk was, werden er veel lieden vermoord die tot dien gespaard waren, en de gedwongen mobilisatie werd nu zoo doorgevoerd dat men een groot aantal gevangenen meesleepte, hen onder eigen gelederen inlijfde, of bij een geschikte gelegenheid doodschoot. Het hing van het toeval af, welk lot den gevangenen wachtten. Dat zien wij bijv. aan de verschillende maatregelen toegepast op de leerlingen van het Mustiala landbouwinstituut in Tavastland. Dertien leerlingen hadden de rooden reeds in Februari gevangen genomen. Negen er van zijn zeker gevallen of vermoord, de vier anderen worden vermist. In April werden er 32 leerlingen gevangen genomen. Drie er van bereikten de fronten der rooden onder de gelederen opgenomen. Twee zijn teruggekeerd, één is er verdwenen. 25 leerlingen werden den 20sten April per trein naar het Zuiden van het land gebracht, maar werden in den trein door hun bewakers overvallen. Twintig vielen onder dat bloedbad; vijf slaagden er in uit den trein te springen en te vluchten. Die zijn gered. De vier laatsten wisten zich ten slotte van hun kameraden af te scheiden, kwamen in een gevangenis terecht en werden ook gered.

Een aantal van de gedwongen gemobiliseerden in Tavastland werd naar het station Riihimäki gebracht, en toen zij weigerden om de wapens te dragen, werden zij in de Russische kazernes in de streek opgesloten. Weldra was de val van Riihimäki echter nabij, en liever dan deze

Tavastlandsche boeren in handen van den vijand te laten, trachtte men hen te vermoorden. De rooden, — en ditmaal waren het geen roode mannen maar **gewapende vrouwen,** — vatten bij de deuren post en begonnen in het wilde op de gevangenen los te schieten. In hun schrik liepen zij van den eenen kant naar den anderen in het vertrek, werden getroffen en vielen. Het resultaat was 12 dooden en 8 of 10 gewonden. Van deze laatsten hebben er twee het verstand verloren.

Het leidend personeel van de Valkiakoski-papierfabriek in Tavastland werd den 15den April door de rooden weggevoerd om dwangarbeid te verrichten. Op weg naar het werk werden er reeds twee doodgeschoten, een kassier en een klerk, beiden vijftig jaar oud. Den 20sten April werden er weer twee uitgenomen, weggevoerd en doodgeschoten. Den 24sten werden er tien tegelijk naar het bosch gebracht. Zij liepen een pad langs, toen de roode wachten, die achter hen liepen, plotseling het vuur openden. De voorste van de rij gevangenen, — een predikant, — slaagde er in om te vluchten, de tien overigen vielen. Nu bleven er maar zes gevangenen over. Zij hadden de salvo's in het bosch gehoord en wisten wat die beteekenden. Zij behoefden evenmin lang op hun vonnis te wachten. Later op den dag werden ook zij naar het bosch gebracht en dood geschoten. Een man van deze groep slaagde er ook in om te ontkomen. Al de lijken der slachtoffers, ge-

deeltelijk hevig gemassacreerd, werden geplunderd. De moorden waren uitgevoerd op bevel van den „staf". Deze liet nu flesschen fotogeen onder de manschappen uitdeelen. Nadat er nog drie boeren vermoord waren, werd een dorp in de buurt in brand gestoken, waarvan de 22 hoeven weldra één vuurzee vormden. Nu mocht de vijand komen!

In de gevangenis te Viborg werd een dergelijke tragedie afgespeeld als te Riihimäki, alleen met dat verschil dat de rooden niet in het wild op de gevangenen los schoten maar hen met handgranaten wierpen. De uitwerking was ontzettend. Een massa dooden en gewonden, en een onuitsprekelijke ontzetting bij de overlevenden.

Ten slotte moeten wij hier enkele woorden zeggen over de groote gerechtsplaats, die de rooden hadden ingericht in Kouvola station bij de Kymmene rivier. Daar heen werden de gevangenen gevoerd uit heel het dal, uit de steden Frederikshamn en Kotka, uit de groote fabrieken aan de rivier: Karhula, Kymmene, Voikka en Kuusankoski. De rooden berekenden zelf dat zij ongeveer 400 personen omgebracht hebben. Meer dan 200 lijken zijn gevonden, deels in een moeras, deels in de rivier geworpen. Maar vele zijn door den stroom meegevoerd en zullen wel nooit gevonden worden.

Onder de slachtoffers was ook de chef van de grootste industrieele onderneming van Finland — de veree-

nigde fabrieken te Kymmene — de handelsraad Gösta Björkenheim. Hij was niet alleen een knap industrieel, maar ook een humane persoonlijkheid en een weldoener voor zijn arbeiders. Hij had getracht de fabrieken van Kymmene te maken tot een model-inrichting volgens de meest geavanceerde sociale principes. Hoewel zijn eigen arbeiders hem van het leven beroofden, viel hij toch niet als een offer van persoonlijken haat of wraak maar als een offer van het systeem. Hij was een grootburger en moest daarom sterven.

Björkenheim had gedurende heel het oproer in arrest gezeten in zijn eigen villa. Een representant van het Zweedsche Roode Kruis logeerde bij hem om zijn leven te beschermen. Maar op zekeren dag werd hij toch door de rooden gehaald en sloeg hij het aanbod van den Zweed om met hem mee te gaan van de hand. In plaats daarvan werd hij vergezeld van een jongen dokter, die in den smaak der rooden viel omdat hij met succes hun gewonden behandelde. De gevangenen en hun bewakers kwamen aan de brug over de Kymmene-rivier. Het schot ging af en de twee mannen vielen. Zij werden van al hun kleederen beroofd en in de rivier geworpen. Later werden de kleeren op een auctie verkocht.

Zoo was de val der roode heerschappij. Alleen de leiders en enkele andere rooden slaagden er in om zich te redden en naar Rusland te vluchten. Over de 70.000

menschen bleven als gevangenen in handen der overwinnaars. De gevangenen die den een of anderen post van vertrouwen bekleed hadden, waren allen in het bezit van een massa papieren geld en voorwerpen van waarde. Maar zelfs bij gewone mannen en vrouwen werden kolossale bedragen gevonden. Eenige honderd duizend mark in de kleeren van een gevangene genaaid, behoorde niet tot de zeldzaamheden.

VII. Slot.

Naast het kolossale treurspel van den wereldoorlog, is het oproer in Finland niets dan een onbeduidende episode. In het groote drama, dat de ineenstorting van Rusland vormt, zijn de gebeurtenissen in Finland slechts een klein tooneel. Maar voor het volk van Finland is de bevrijdingsoorlog de machtigste strijd in den oerouden kamp, die in dit land gestreden werd tusschen West en Oost, tusschen cultuur en barbarisme.

De Finsche arbeiderspartij noemde zich sociaaldemocratisch. Maar in haar daden heeft zij getoond, dat zij dien naam niet waardig was. Zij bouwde op een jong, in hooge mate onbeschaafd en onrijp proletariaat en op den vrijheidsdorst die de Russische onderdrukking bij heel het volk verwekt had. Zij nam de wapens tegen deze ophitsing uit al de arsenalen, die voor haar

openstonden. Sociaal-democratische fraseologie, syndicalisme, Russisch nihilisme en terrorisme, in de agitatie vloeit alles even dooreen als in hun daden. Onder zulke omstandigheden kon de partij natuurlijk nooit een consequenten en ideaal rustigen weg door het politieke leven vinden. Zij beproefde een tijdlang om zich binnen de grenzen te houden van een parlementarische partij, maar slaagde er niet in en voelde zich er niet thuis, hoewel de kansen op zege grooter waren in Finland's Parlement dan ergens anders. Zij greep naar de wapens en begon een revolutie. Maar ook toen niet, toen zij meende den weg der wereldrevolutie te bewandelen door de Russen gebaand, ook toen kon zij niet consequent zijn. De revolutie was voor haar doel zonder beteekenis zonder een economische omwenteling, maar de economische omwenteling was ondoorvoerbaar. Toen zag men plotseling het doel niet, — zag men geen ander doel dan de macht. En toen de nederlaag dreigde, was men even radeloos. Men hitste de eigen troepen op tegen een overmachtigen vijand, zelf ging men op de vlucht.

Was de strijd der witten dan een strijd tegen de sociaal-democratie? Neen, want de rooden vertegenwoordigden de sociaal-democratie niet. Was de binnenlandsche oorlog dan een klassenstrijd? Ja en neen. Ja, omdat de Roode garde tot zekere hoogte een klasseleger was. Neen, omdat de witten niet tegen de arbeidersklassen als zoodanig streed. De Roode garde was

tot zekere hoogte de jonge koekoek in het nest van de arbeiderspartij. Die groeide op onder de organisaties, trok alle slechte elementen naar zich toe en verslond ook de betere. Zij waren de dragers van de Russisch-revolutionaire tradities van het jaar 1905—1906, zij waren bedwelmd door de Maart-revolutie van 1917 en vereenigden zich daarom gemakkelijk met het bolsjewisme. Toen zij later de beslissende macht in de partij werden, konden zij de leden bevelen, de bijna 200.000 georganiseerde arbeiders. Zij offerden die zonder eenige consideratie op, evenals alle anderen. Zoodoende werd de arbeiderspartij, en daarmee zoo goed als heel de arbeidersklasse, meegetrokken in de roode beweging. In zoover kan men spreken van een „klassenstrijd", maar niet in de beteekenis, waarin het woord gewoonlijk gebruikt wordt. Want het was geen sociale beweging, maar een politieke, het was geen strijd tusschen proletariaat en bourgeoisie, maar een kamp om de macht van den kant der rooden, een kamp voor Finland's zelfstandigheid, voor wet en orde van den kant der witten. Het was een strijd tusschen een fanatische internationale beweging, waarvoor het begrip staat en natie niets beteekende, en de verdedigers van de heiligheid van het vaderland en het maatschappelijk leven.

De rooden bedreigden alles wat het Finsche volk had leeren waardeeren als de hoogste waarden tijdens den langen strijd tegen de Russische onderdrukking, hetzij

die uitgeoefend werd in het teeken van het tsarisme of dat van de anarchie.

Deze waarden kunnen samengevat worden in de woorden: West-Europeesche cultuur. De roode troepen waren op den verkeerden weg geleid, als men wil, — besmet zou misschien een beter woord zijn. Zij waren besmet door de Russische pest, die nu bolsjewisme heet. Wetteloosheid, wanorde, gebrek aan respect voor alle cultuurwaarden, verachting voor het leven van medemenschen, voor geluk en eigendom, al dit had hun overweldigd en in een chaos meegetrokken. Zij waren de representanten van dien chaos, en de overwinning der witten beteekende Finland's bevrijding uit dien chaos.

Maar nog is het land niet geheel genezen van de catastrofe die het op zijn grondvesten heeft doen schudden. Nog blijft er oneindig veel te doen. Er moet een zelfstandig staatsleven opgebouwd worden met eerbied voor de wet en de onderwerping van het individu aan de geboden der maatschappij. De problemen zijn velerlei, de moeilijkheden groot. Er zullen vergissingen voorkomen, tegenspoed zal niet te vermijden zijn. Maar het fundament is gelegd en Finland bevrijd van den Russischen druk.

Ieder volk, al is het nog zoo klein en zwak, denkt zich gaarne een taak in de wereldhistorie. Finland heeft zijn missie daarin gezien dat het de West-Euro-

peesche uitpost in het Oosten is. Het heeft de stooten opgevangen, die tegen Scandinavië gericht waren. Nu heeft het misschien den gevaarlijksten, in ieder geval den verraderlijksten aanloop van het Oosten teruggeslagen. Het rekent niet op dankbaarheid voor die daad, maar het rekent op begrijpen. Geen mensch in Finland verheugt zich over de ellende die het roode oproer de arbeidersklasse gebracht heeft, niemand ziet in de overwinning der rooden de triomf der bourgeoisie over het proletariaat. De overwinning heeft één zeer groote politieke beteekenis en wel, dat de Russische invloed nu lam geslagen is. En om het nieuwe, zelfstandige Finland op te bouwen is het noodzakelijk dat deze invloed voor altijd uitgewischt worde, evenals het noodzakelijk is dat iedere burger de wet leert gehoorzamen en leert zich te beschouwen als een lid der maatschappij. Dat is de voorwaarde opdat Finland een werkelijke staat worde: een West-Europeesche cultuurstaat en rechtsstaat.